

TAK NA ŽIVOT

15

LET ŠKOLY BEZ BARIÉR METROPOLITNÍ UNIVERZITY PRAHA
ROZHOVORŮ S VYBRANÝMI STUDENTY A ABSOLVENTY
ŽIVOTNÍCH PŘÍBĚHŮ

VÁCLAV UHER

METROPOLITAN
UNIVERSITY PRAGUE

PRESS

Vydalo Metropolitan University Prague Press
© Václav Uher, 2018
ISBN 978-80-87956-80-9

Obsah

Škola bez bariér	4
Úvod	5
Petra Fiedlerová	9
Jiří Němeček	17
David Drahonínský	29
Lenka Roštoková	41
Václav Krása	51
Lukáš Kroupa	63
Michaela Krunclová	73
Daniela Bláhová	85
Pavla Řehořová	97
Andrea Czikorová	105
Lisa Kvinikadze	117
Roman Bernat	127
Jiří Čeloud	139
Martin Hanibal	151
Antonín Braniš	159
Závěr	168

Škola bez bariér

Škola bez bariér je sociálním projektem Metropolitní univerzity Praha, který od roku 2003 studentům s pohybovým postižením umožňuje získat vysokoškolské vzdělání. Do roku 2018 v něm studovalo 335 studentů v bakalářském a magisterském studiu v 10 oborech, jak v prezenční, tak i v kombinované formě studia. 126 z nich své studium zakončilo bakalářským titulem, 81 magisterským a jeden student získal doktorský titul v rigorózním řízení. 14 studentů se účastnilo studijních pobytů a pracovních stáží na zahraničních univerzitách v rámci programu Erasmus+.

Metropolitní univerzita poskytuje studentům s pohybovým postižením stipendium ve výši školného, konkrétně 30–35 osobám každý rok, plně bezbariérové prostory, studijní pomůcky, profesionální poradenství i pracovní uplatnění.

Za svůj projekt Škola bez bariér získala Metropolitní univerzita Praha řadu ocenění: HANNDINOV EUROPE 2008 za nejlepší projekt ve prospěch mladých lidí s handicapem, ocenění Výboru dobré vůle – Nadace Olgy Havlové za nejlepší projekt zaměřený na vysokoškolské studenty se zdravotním postižením, umístění na prvním místě v soutěži Stejná šance – Zaměstnavatel roku 2014 za zaměstnávání lidí se zdravotním postižením, cenu MOSTY 2014 za mimořádnou aktivitu ve prospěch občanů se zdravotním postižením, cenu v kategorii „projekty“ v celostátní soutěži pořádané Moravskoslezským krajem Rekordy handicapovaných hrdinů 2017.

Úvod

Držíte v ruce knihu s patnácti rozhovory vedenými s patnácti vybranými studenty, kteří za posledních patnáct let studovali v programu Škola bez bariér Metropolitní univerzity Praha.

V rozhovorech, které jsem s vybranými studenty vedl od podzimu 2017 do jara 2018, naleznete neobyčejné životní příběhy. Všechny rozhovory jsou v nejvyšší možné míře osobní, neboť se všemi zpovídanými studenty, se kterými to bylo možné, jsem se osobně setkal. Ptal jsem se svobodně na to, co mě zajímalo a co jsem považoval za důležité. Po závěrečných slovech rozhovoru, který někdy trval hodinu, jindy mnohem déle, jsem vypnul svůj diktafon a rozloučil se. Doma pak následovala druhá část práce. Pořízení přepisů a přetavení hovorového projevu nás obvyčejných smrtelníků do přijatelné literární podoby. Činnost časově mnohem náročnější, ryze tvůrčí a napínavá. Veškeré zásahy jsem se snažil provádět tak, aby rozhovor jimi neutrpěl, ale v nejvyšší možné míře obsahově zůstal shodný s tím, který zazněl v kavárně.

Kniha se jmenuje „Tak na život“ a já hned vysvětlím proč. Každý z rozhovorů je jiný, přesto všechny spojuje několik rysů. Všichni studenti, o kterých budete v knize číst, se ve svém životě potýkají s jistou mírou pohybového omezení. Ti všichni se ve svém životě ocitli v okamžiku, kdy museli o své zdraví nebo o svůj život bojovat, někteří padli na úplné dno a odrazili se, jiní měli svou životní cestu ztíženou od samotného počátku. Proto právě slovo „život“ je v názvu této knihy velmi podstatné. Život vzácný, ale křehký.

Druhým rysem, úzce spojeným, je úspěch, a to v různých formách. V knize si povídám s maminkou na vozíku, paralympijským vítězem, bývalým profesionálním hokejistou, průvodcem technického muzea, gruzínskou soudní tlumoč-

níci, s cestovatelem a dobrodruhem, s rozhlasovou redaktorkou i bývalým politikem. Při četbě zjistíte, že slovo úspěch v každém z příběhů získává nový rozměr vzhledem k obtížnosti cesty, která k němu vedla.

Třetím rysem, který spojuje všechny rozhovory, je radost ze života. Nemám v úmyslu vás přesvědčovat o tom, že studenti, se kterými si v knize povídám, jsou vždy a všude veselí lidé. Radostí ze života mám na mysli kladný vztah k životu, tvůrčí a činorodý, který neodstupuje z boje, jakkoliv je těžký.

Posledním spojujícím prvkem je studium na naší Metropolitní univerzitě Praha. Za každý rok trvání programu Školy bez bariér jsme vybrali jednoho studenta. Každý rozhovor proto obsahuje dvě až tři otázky, které se Metropolitní univerzity Praha týkají. Kniha začíná povídáním s první absolventkou Školy bez bariér Petrou Fiedlerovou, která na univerzitu nastupovala v roce 2003, a je zakončena rozhovorem se současným benjamínkem Školy bez bariér Antonínem Branišem, který své studium zahájil v roce 2017.

Ještě než svůj úvod ukončím a pozvu vás k četbě, rád bych poukázal na stěžejní význam názvu knihy „Tak na život“. Tím je oslava, nejkratší možná forma projevu k slavnostnímu přípitku. Neoslavujeme totiž jen patnácté výročí existence programu Škola bez bariér. Oslavujeme život, neboť tato kniha není ani tak o Metropolitní univerzitě Praha, jako o životech lidí, kteří ji studovali.

Na úplný závěr děkuji všem absolventům a studentům, kteří se s námi o svůj životní příběh podělili. Uctivě děkuji také Metropolitní univerzitě Praha za příležitost na této knize pracovat a tvůrčí svobodu.

Přeji vám příjemnou četbu.

Václav Uher

Mgr. Petra Fiedlerová

Zahájení studia: 2003

Obor: Veřejná správa a Evropská studia a veřejná správa

Povolání: zaměstnankyně MUP - referentka denního centra

Řekla o MUP:

„Dnes je Metropolitní univerzita celá bezbariérová. V roce 2003 jsem ale byla ve třídě jediná vozičkářka, a tak se některé přednášky konaly v přízemí, abych se jich mohla účastnit.“

„Lidská energie diváků, která se na nás valila, měla krásnou boží sílu.“

Ke svému životu používáš elektrický vozík. Bylo tomu tak vždycky?

Ne, onemocněla jsem v roce 1984, ve svých 18 letech. Nemoc probíhala velmi rychle, během týdne jsem byla ležák na umření. Lékaři, i když se snažili, nemohli zjistit, co mi je. Dlouho nevěděli, co dělat. Až po delší době, to už bylo za 5 minut dvanáct, pan primář v Chomutově po několika vyšetřeních zjistil, že mám zvláštní druh encefalitidy, mozkové obrny, vzestupnou formu zkombinovanou ještě s dalšími potížemi. To už jsem byla na dýchacím přístroji. S dýchacím přístrojem jsem byla převezena do Mostu, kde jsem ležela další tři roky. Až po třech letech jsem se poprvé dostala na Vánoce domů k rodičům. To už se můj stav ani nezhoršoval, ani nezlepšoval. V nemocnicích jsem žila 7 let, učila jsem se znovu dýchat, sedět, jíst a potkala jsem spoustu skvělých profesionálů, kteří mi zachránili život a první tři roky se mi věnovali, mnohému jsem se v nemocnici naučila. Až po 7 letech jsem mohla dostudovat střední školu. Bydlela jsem v Praze v Jedličkově ústavu, odkud jsem později šla studovat Československou obchodní akademii v Resslově ulici.

Jsi první studentka, která vystudovala Metropolitní univerzitu Praha v rámci projektu Škola bez bariér. Nastupovala jsi úplně na začátku v roce 2003. Jak ses o univerzitě dozvěděla?

Po dokončení střední školy jsem si sehnala menší bydlení v Praze a potkala svého nynějšího muže. Moc jsem si přála

dál studovat. V té době jsem se zkoušela dostat na filozofickou fakultu, obor Český jazyk a germanistika, ale bohužel neúspěšně. Nastoupila jsem tedy do práce. Pracovala jsem jako fakturantka, účetní nebo referentka v různých neziskových organizacích. V té době jsem pracovala na menší brigádě kousek od Jedličkova ústavu, kde jsem potkala zakladatelku současné Metropolitní univerzity Praha, paní ředitelku Annu Benešovou. Nějak jsme si padly do oka. Ona mi řekla svůj nápad na založení Školy bez bariér a navrhla mi, že kdybych měla zájem, ať přijdu. Byla jsem nadšená. Říkala jsem si, že když mi nevyšla státní vysoká škola, zkusím studovat vysokou školu soukromou. Ze začátku jsem se obávala, ale studium předčilo má očekávání.

Nastoupila jsem na Vysokou školu veřejné správy a mezinárodních vztahů, tak se Metropolitní univerzita Praha jmenovala dřív. Začala jsem prezenčně studovat obor Veřejná správa. Tehdy jsem používala elektrický vozík. Škola nebyla ve všech prostorech přístupná. Díky velké snaze paní ředitelky a ostatních se to změnilo a školu později mohlo vystudovat mnohem více handicapovaných. Dnes je Metropolitní univerzita Praha celá bezbariérová. V roce 2003 jsem byla ve třídě jediná vozíčkářka. Proto se některé přednášky konaly v přízemí, abych se jich mohla účastnit. Výuka výborná, skvělí kantoři. Byla jsem překvapená, že i soukromá škola dokáže být tak kvalitní. Vystudovala jsem bakalářské studium a poté jsem přestoupila na kombinované studium, abych nemusela každý den dojíždět.

Jak bys porovнала Školu bez bariér tehdy a dnes?

Škola měla menší prostory a ne všechny učebny byly bezbariérové. Některé přednášky se konaly kvůli mně v přízemí, abych se na ně dostala. Ve třídě nás bylo kolem

dvaceti, takže kontakt byl bližší. Dnes je škola skvěle dostupná pro vozičkáře na všech budovách v Praze a do všech pater. Studuje zde mnohem více handicapovaných studentů než před 15 lety. Jsou zde i možnosti studia v zahraničí pro studenty na vozíku. A to je skvělá možnost pro získání zkušeností.

Vzpomínám na to moc ráda, výuka mě bavila. Vyučující nám pomáhali a dozvěděli jsme se mnoho cenných informací vhodných pro naše budoucí profese. Vzdělání bylo velmi kvalitní a zajímavé. Pro mě studium na vysoké škole představovalo naději na lepší možnosti pracovního uplatnění na trhu práce a rozvoj vědomostí.

Po ukončení studia jsi začala na Metropolitní univerzitě Praha pracovat. Můžeš tedy Školu bez bariér zhodnotit z pohledu studenta i zaměstnance?

Já nechci, aby to znělo jako fráze nebo klišé, ale mně se ten projekt vážně moc líbí. Když jsem v roce 1984 onemocněla, naše země nebyla připravená na vozičkáře. Dnes je to jiné. Leccos je uzpůsobeno tak, aby člověk jakkoli postižený mohl normálně žít. Žít jako běžný člověk. Dnes mohou handicapovaní lidé získat kvalitní vzdělání. Mohou zůstat člověkem, který si uchová svou vnitřní důstojnost. Těm, kterým se stane něco špatného v životě jako mně, může Škola bez bariér pomoci přiblížit se zase k hezkému životu. K životu, kde může dělat něco, co ho baví, kde může být prospěšný, i když hodně věcí pohybově nevládne.

Zpátky k tobě. Když jsi žila v Jedličkově ústavu, věnovala ses divadlu. Jaký žánr jste hráli?

Když jsem tam bydlela asi 4 roky, poznala jsem tam Evu Slámovou, která pracovala v nakladatelství Argo. Překládala anglické knihy a do Jedličkova ústavu docházela jako

vedoucí dramatického souboru. Napsala několik her, které vycházely ze shakespeareovské literatury, ale byly trochu zmodernizované. Postupně dala dohromady 20 lidí s různými typy postižení – vozičkáře, chodáky, kluky, holky, mladé i starší. Tak jsem se zapojila také. Jmenovali jsme se Dočasná shakespeareovská společnost a vystupovali jsme různě. Byli jsme v Rakousku, Německu a na řadě míst v Čechách. Hráli jsme tedy především Shakespeara, který byl zmodernizován osobitým způsobem.

Učili jste se text ve verších?

V našem textu byly verše jen občas. Ale mnoho věcí jsme se v souboru naučili, především mluvit nahlas a zřetelně a trénovat paměť. Poznali jsme spoustu zajímavých lidí a mnoho silných lidských příběhů. Cestování bylo také moc fajn, protože člověk aspoň poznal, jak to funguje v Rakousku a Německu, kde je lepší bezbariérový přístup a mnoho dalšího.

Jak se dá hrát divadlo na vozíku?

Všichni jsme nebyli na vozíku. Líbilo se mi, že náš soubor byl složen z různých herců. Každý z nás byl jiný, hrála s námi maminka od dvou dětí, starý pán, který chodil vypomáhat do kostela. Všem šlo jen o jedno, aby hrál co nejlépe a aby divadelní představení dopadlo dobře.

Naše scénářistka a režisérka měla na pomoc ještě další lidi, kteří se zabývali speciální pedagogikou. Využili herce a toho, co i se svým handicapem dokázali. Někdo hýbal jen rukama, někdo zase jen hlavou. Každý tak, jak mu to jeho handicap dovoloval.

Mohou nepohybliví herci diváka vtáhnout do děje?

Když se scénář přizpůsobí pohybovým možnostem herců, tak ano. I handicapovaní herci mohou diváky tak vtáhnout

do děje, že si přestanou všimnout jakýchkoli pohybových jinakostí. U nás hráli postižení i zdraví dohromady, když se stalo, že některý z herců nevydržel dlouho stát nebo chodit, tak se to zapojilo do děje. Pomocí kulís se dá nahradit mnoho pohybu. Divadlo nalézá možnosti, kterými diváci překvapuje, co všechno je možné.

S jakou reakcí diváků jste se setkávali?

Já myslím, že jsme měli úspěch. Diváci, kteří na nás chodili, byli překvapeni, že i herci s takovým pohybovým omezením mohou hrát divadlo. Ti, kteří nebyli na handicap zvyklí, byli velmi překvapeni, co všechno je možné. Závěrečný potlesk ve mně vždy vyvolával nádherné pocity. Když lidé tleskali, zapomněli jsme na vše, co se nepovedlo, a měli jsme ohromnou radost, že se představení líbilo. Lidská energie diváků, která se na nás valila, měla krásnou boží sílu.

Vystupovali jsme také v jednom malém divadélku v Rakousku. Nějak se dozvěděli, že v Čechách hrají postižení se zdravými divadlo. Pozvali nás a celou naši cestu uhradili. V Rakousku jsme strávili asi tři dny. Představení byla vyprodaná, přišlo na nás i několik Čechů žijících v Rakousku. Mám na ten výlet skvělé vzpomínky.

Co ti divadlo přinášelo do života?

Divadlo je vzrušující. Před představením visí nad každým hercem úplně stejné riziko. Každému může vypadnout text, každý může něco pokazit. Divadlo je především týmová práce, víc než týmový sport. V týmovém sportu není účast každého hráče tak podstatná jako v divadle, protože v divadle má každý herec svou nezastupitelnou roli. Ráda vzpomínám na vnitřní sílu našeho souboru. Ke všemu jsme přistupovali společně. Vzájemně jsme se podporovali a měli jsme společnou radost z každého úspěchu.

Když si jeden nevěděl rady, druhý mu pomohl. Před představením vládla obrovská nervozita, všichni jsou na jedné lodi, mají za sebou společnou minulost, společnou přípravu a spoustu zážitků ze zkoušek. Při zkouškách se odehrávala spousta humorných situací, když jsme hledali nejlepší způsob, jak scénu zahrát. U komedií jsme se nasměáli ohromně.

Uvažuješ o tom, že by ses v budoucnosti k divadlu vrátila?

Ráda bych divadlo vyzkoušela znovu, ale ze zdravotních důvodů bych se mu mohla věnovat už jen pár hodin v týdnu. Výjezdy s představením do zahraničí už si představit nedokážu, protože nevydržím příliš dlouho sedět.

Když si představíme tvůj život jako rozepsaný divadelní scénář, jak bys chtěla, aby pokračoval?

Člověk je v jádru takový nespokojený králíček, ale když sečtu všechny plusy a minusy, musím říct, že život je prostě fajn. Já život prožívám, protože život je o prožívání. Život je pro mě dar, jsem šťastná za to všechno, co bylo a co ke mně přišlo.

Když se ráno probudím, můžu vstát, obléct se, jít do práce, můžu se usmívat na smutné lidi a snažit se jim trošku zlepšit náladu. Život není jednoduchý, ale pro mě je to cenný dar. Jsem ráda za to, co mám. Nekoukám do výšin jako zamlada a nevzhlížím se v minulosti. Některé věci k nám přijdou samy, aniž bychom o ně usilovali. Mám dokonce dojem, že když člověk o něco příliš usiluje, nemusí to dopadnout dobře. Nejlepší je dělat to, co miluješ. Jedině tak dosáhneš štěstí a velikých výsledků. Stačí to najít.

Jak vypadá tvůj běžný den?

Jsem vdaná, mám moc hodného muže. Bohužel nemáme vlastní děti, ale žijeme šťastně. Jak já, tak i můj muž máme hodně neteří a synovců. Často je navštěvujeme. Také se snažíme být hodně s rodiči, protože už nejsou nejmladší a nejsou na tom zdravotně moc dobře. Pracuji na Metropolitní univerzitě Praha a jsem za to moc ráda.

Jaká je náplň tvé práce pro MUP?

Pracuji jako referentka na studentském „náměstíčku“. Náplň mé práce je pomáhat studentům a podávat jim nej-různější informace, vydávat nové karty, spolupracovat se studijním oddělením.

Program Škola bez bariér v roce 2018 slaví 15 let. Co bys popřála Metropolitní univerzitě Praha a zejména Škole bez bariér do dalších let?

Přála bych si, aby Škola bez bariér vydržela co nejdéle a zůstala taková, jaká je. Ať mnoho dalších let pomáhá lidem s handicapem získat kvalitní vysokoškolské vzdělání.

Mgr. Jiří Němeček

Zahájení studia: 2004

Obor: Mezinárodní vztahy a evropská studia

Povolání: zaměstnanec MUP - referent denního centra

Řekl o MUP:

„Moje funkce na MUP je oficiálně nazvaná referent denního centra, což je takový eufemismus pro označení recepční. Jsem rád, když mohu pomoci svých schopností nebo svou osobou, vykreslovat obraz svého zaměstnavatele. To je asi na tom to nejhezčí.“

„Audi se stalo mou srdeční záležitostí.“

Od koho jsi získal svou výřečnost a smysl pro humor?

Já si myslím, že mě hodně ovlivnil tatínek a děda. Můj děda měl tak velkou knihovnu, že jsem u žádné jiné soukromé osoby knihovnu takového rozsahu nikdy neviděl. Kdyby byl dneska živ, zeptal bych se ho na spoustu věcí, protože uměl naslouchat a jako málokdo také dobře poradit. Pro jeho sečtělost se s ním dalo mluvit o čemkoli. Měl také výtečný smysl pro černý humor. Vzpomínám si, jak mi říkal, že mi místo nohou narostly golfové hole. Povídal: „Jiříku, ty máš trojky dřeva.“

To bychom měli čtenářům trochu vysvětlit. Proč trojky dřeva?

Kdo mě zná a ví, jak vypadají mé nohy, tak mi dá za pravdu, že ten tvar je skutečně příznačný. V prenatalním období jsem se stal účastníkem automobilové nehody, která patrně zapříčinila, že dnes jezdím na elektrickém vozíku. Při mamčině těhotenství se naše rodina vydala na dovolenou do tehdejší NDR, přičemž v průběhu cesty do našeho Trabantu narazil jiný Trabant a já s maminkou jsme skončili mezi sedadly. Narodil jsem se v osmém měsíci, všechno se zdálo být v pořádku, ale když jsem se ani po dvou letech života nepostavil na vlastní nohy, ukázalo se, že mám dětskou mozkovou obrnu.

Jak se k této zprávě rodiče postavili?

Řekl bych, že láskyplně. Pohybové omezení na mě nikdy výrazně nedoléhalo. Pamatuji si pouze hravé a veselé dětství. Celé dny jsem trávil s tatínkem v garáži, kde bylo po-

řád co dělat. Ve svých šesti letech jsem věděl, jak se sundá kolo od auta, uměl jsem dolévat olej a byl častým svědkem toho, jak se z našeho legendárního Wartburga vyndává převodovka. Tatínek mi vyrobil takovou barovou židličku, abych mohl sedět ve výši stojícího člověka a vidět, co se děje pod kapotou. Bude to znít asi pateticky, nicméně mám dlouholetou zkušeností ověřeno, že když máte kolem sebe lidi, kteří vás mají rádi, překonáte téměř vše. Garáž, vůně motorů a má účast při pracích se mi vryly takovým způsobem pod kůži, že mě láska k automobilismu už nikdy neopustila. A to i přes to, že jsem kvůli svému handicapu auto nikdy neřídil a řídit nebudu.

Když tatínek na konci roku 1989 z Německa přivezl naše první Audi 80 GLS, zjistil jsem, že čtyřkolky z Ingolstadtu jsou nejlepší auta na světě. Už tehdy se Audi stalo mou srdeční záležitostí, která mě drží dodnes. Je to asi tak, když strávíte nějaký čas s holkou, kterou pak nemůžete dostat z hlavy a žádná jiná ji nedokáže nahradit.

Audi byla tedy tvá první holka?

Ano. A je to také první a jediná holka, která mi neutekla. Začal jsem sbírat plakáty, odbornou literaturu o historii značky a s tatínkem jezdit na rally soutěže. Otáčel jsem se za každou, která projížděla kolem. V celé řadě technických vymožeností držela Audi světové prvenství. Představila první vůz 4x4 na světě, a to v sériové výrobě. Další historické prvenství, které můžeme přičíst Audi, je celozinkovaná karoserie u modelu 100 C3 a neměli bychom zapomenout ani na pětiválcový motor, který už dnes Audi nabízí pouze u jednoho ze svých modelů. Svým zvukem u skalních fanoušků stále vyvolává řadu neuvěřitelně pozitivních emocí.

Je na tobě poznat, že víš, o čem mluvíš. Kterou střední školu jsi studoval? Hádal bych, že strojařinu.

Ne. Třebaže pocházím ze strojařské rodiny, strojní fakultu jsem studovat nemohl, jelikož mou nejhorší noční můrou byla a je matematika.

Někdy ale člověku pomůže náhoda. Rok, kdy jsem se hlásil na střední školu, výjimečně nebyly vyžadovány zkoušky pro přijetí. Tato náhoda mi zachránila profesní život, neboť jsem se vyhnul matematickým vstupním testům. Byl jsem přijat na obchodní akademii do Prahy, a i když s odřenýma ušima, nakonec jsem i odmaturoval. Po střední jsem dva roky strávil na jazykové škole, kde jsem žil šťastně. Věnoval jsem se studiu jazyků, zejména němčině a angličtině, osamostatnil se a začal žít trvale v Praze. Na jazykové škole se mi natolik zalíbilo, že jsem měl v plánu stát se tam učitelem němčiny. Vedoucí katedry německého jazyka o mém tichém záměru dokonce věděla a vše nasvědčovalo tomu, že mě na učitelské zkoušky připraví. Psal se duben 2004, když do mého života vstoupila další náhoda. Potkal jsem dlouholetou kamarádku, která přišla s návrhem, abych šel studovat vysokou školu. Byla to Metropolitní univerzita Praha.

Vím o tobě, že máš rád němčinu a také ji výtečně ovládáš. To obdivuji, protože já byl v němčině vždycky na propadnutí. Čím si tě ten jazyk tak získal?

Jsem první porevoluční generace, která se nemusela učit ruštinu. Jak známo, po revoluci se všechno dělalo narychlo. Neexistovaly osnovy, jak který jazyk vyučovat, a proto tehdy dva roky platilo, že si každá škola sama rozhodovala o tom, který jazyk bude vyučovat. Měl jsem štěstí na paní učitelku Masákovou. Byla to taková jadrná paní, která mluvila občas sprostě, kouřila startky bez filtru a měla velmi hluboký až mužný hlas. Když viděla, že mi angličtina

nejde, rozhodla, že se budeme učit němčinu. Soukromě se domnívám, že tak rozhodla kvůli mně. Ať už to bylo jakkoli, němčina mi začala jít. Jakýmsi záhadným způsobem se mi gramatická pravidla začala v hlavě strukturovaně ukládat a já dokázal odvozovat tvary, které jsme se zatím neučili. Jediný ze třídy jsem najednou dokázal bezchybně přeložit jednoduchou větu. Vzpomínám si na nadšení paní učitelky a její pochvalná slova. Měl jsem z nich ohromnou radost. Tehdy jsem našel konečně něco, v čem jsem se mohl vyrovnat ostatním dětem. Ve všech ostatních předmětech byly vždycky lepší než já, dokonce mě třikrát chtěli přesunout do zvláštní školy. Až němčina mi najednou ukázala, že mohu být v něčem dobrý. Zjevil se mi možný cíl, něco, kam jsem mohl upřít své síly a skutečně uspět. Netrvalo dlouho a dělal jsem úkoly celé třídě.

S tím souvisí i tvůj vztah k Německu?

Němčina ve mně zároveň sdružila tři největší zájmy. Jazyk, auta a poválečnou historii Německa, která mě fascinuje. S tím souvisí i má láska k Audi, protože jak známo, Audi je německá značka. Německo je mekkou automobilového průmyslu a průmyslu vůbec. Když nahlédneme do německého hospodářství, zjistíme, že v každém odvětví průmyslu mají německé společnosti zastoupení také na předních místech světového hospodářství. Také proto je Německo tak silné. Němci jsou pracovití, vynikající manažeri a naprosto špičkoví ve světovém inženýrství. Z poválečné historie mě zajímá především skutečnost, jak se po prohrané válce Německo dokázalo opět postavit na nohy.

Mohl bys vyprávět, jak se dál vyvíjel tvůj vztah ke značce Audi?

Velmi rád. Psal se červen 1989, kdy jsme absolvovali naši první cestu do západního Německa. Za strašného komunis-

tického prověřování nám nakonec bylo umožněno vycestovat. Mohli jsme tam zůstat, ale maminka s tatínkem zde v Čechách měli rodiče, které tu nemohli nechat. Mně bylo tehdy jedenáct let a v Německu bych klidně zůstal. Všechno kolem bylo barevné, čisté, na nádražích svítla neonová světla a v obchodech byly plné regály. Zcela konkrétně si vzpomínám na vůně parfumerie, obchody plné krásných prodavaček, které se k nám chovaly jako k váženým zákazníkům, všude kolem jezdila krásná blyštivá auta.

A můj vztah k Audi? My měli Trabanta na zimu a Wartburga na léto, aby nám nezkorodoval. V té době jsme se s tátou jeli podívat na Rally Bohemia, kam přijel se svým Audi Quattro také Leo Pavlík, legenda šotolinového sportu. Když jsem tehdy poprvé uslyšel zvuk pětiválcového motoru tohoto vozu, bylo hotovo. Zamiloval jsem se. Začal jsem sbírat obrázky a zajímat se o všechno, co bylo s tímto typem vozu spojené. Chytlo to i mého tátu, který mi přes svého známého začal shánět materiály přímo z Německa.

Po úspěšném složení státnic na Metropolitní univerzitě Praha jsem začal na škole pracovat. Poprvé v životě jsem měl své vlastní peníze. S holkami se mi moc nedařilo, tak jsem začal pokukovat po Audi Quattro. Lákala mě představa, že bych mohl po celoživotním snění takový vůz vlastnit. Škrábal jsem se na hlavě, byl jsem ale váhavý střelec, neměl jsem představu, co pořízení a zprovoznění takového vozu obnáší, ale navzdory všemu mě ta představa nakonec totálně pohltila. Doma pod postelí jsem našel dávné obrázky, znovu si je prohlížel, v duchu snil a kňučel. Až jednou, v neděli u oběda to bylo, táta bouchnul do stolu a řekl: „Hele, tak nekňuč, jestli to chceš, tak začni něco dělat.“ No, tak jsem začal. Po nocích jsem seděl u internetu a hledal Audi Quattro na německém trhu. Musel jsem najít vůz, který by byl přiměřeně zničený, abych měl

na jeho pořízení a zároveň aby se dal zachránit a renovovat. Kdo má na to, aby si koupil auto po renovaci, s kterým může hned odjet? Takové stojí přes milion. Nakonec jsem si plácl s jedním pánem v Lomnici, od kterého jsem si vytoužené Audi Quattro koupil. Byl jsem šťastný. Když jsem ho viděl a slyšel jeho motor, bylo to jako poprvé vejít k holce do ložnice.

Jak probíhala technická rekonstrukce vozu?

Říká se, že rekonstrukce takového auta trvá tak 3–4 roky. Nám trvala bez měsíce 4 roky. Měl jsem to štěstí, že se mi v poměrně krátké době podařilo obklopit se lidmi, kteří měli zkušenosti, a já se na ně mohl spolehnout. Rekonstrukce byla opravdu rozsáhlá. Chtěl jsem, aby to auto vypadalo, jako kdyby vyjelo z fabriky. Když se to auto rozebere do šroubku, tak má tři části. Motorovou část neboli agregát, pak veškerou plechařinu a pak to, co je pod autem, to jsou nápravy, výfuk, brzdový válec. To vše bylo nutné renovovat. Všechno jsem musel vytelefonovat a domluvit, protože veškeré kroky měly svou posloupnost. Třeba brzdový systém nebylo možné udělat dřív, než byly dané nápravy. Rezavé díly se musely opískovat a vyčistit. Spravovat elektriku bylo hodně složité, protože kabelové svazky jsou vedené v takových střívkách, s kterými se těžce pracuje. Bylo to zkrátka velmi zdlouhavé, komplikované a také velmi nákladné.

Jak ti bylo, když ti přivezli auto hotové?

Když jsme si přijeli pro hotový agregát, připadal jsem si po vstupu do garáže jako ve fabrice. Zavřel jsem oči a představoval si, že jsem v Ingolstadtu, hlavním městě Audi. Po dokončení všech úprav, když kluci na podvalu přivezli hotové auto, nastal další zázrak. Nikdy nezapomenu na ten okamžik, kdy jsem v něm seděl a oni nastartovali motor. To jsem si zase připadal, jako bych přišel o věneček. Další

silný zážitek se odehrál v den mých 39. narozenin. To jsem dostal zprávu od známého, že máme hotové veteránské papíry, což znamenalo, že vůz může na silnici. Ani jsem se nemohl nadechnout, když jsem tu zprávu přečetl. Čtyři roky se zhmotnil v jediné chvíli.

Byl to splněný dávný sen. To auto jsem vídal jen na obrázcích. Nic takového tady nebylo. Nešlo ani vyjet do západního Německa, kde by to člověk okouknul, natož sbírat nějaké informace. Pro mě to zároveň znamenalo stvrzení domácího souhlasu, že byl táta ochoten do všeho jít se mnou.

Pořízení a rekonstrukce tě stály ohromné úsilí. Litoval jsi někdy, že jsi do toho šel?

Litoval, když mi to přerůstalo přes hlavu. Nedařilo se mi všechno dobře logisticky projednávat. Nejhorší bylo čekat na to, až někdo něco udělá. Když člověk do takového projektu vstupuje, vůbec si neuvědomuje, co to všechno obnáší. Mně nevadilo do toho cpát peníze, já jsem prostě deviant, ale nedokázal jsem si představit, že budu sedět na Černém Mostě v Praze a na dálku řídit všechny práce. Každý pracoval na dílčích úkonech ve svém volném čase, protože jsem je nemohl každého zaplatit tak, aby nechodil do své práce a dělal jen na mém projektu. Byly to čtyři party lidí, které na sebe vzájemně čekaly. Potřeboval jsem třeba novou palubku, která se nedala sehnat. Tím pádem se nemohl začít strojit interiér. Takových souvislostí bylo mnoho.

Svůj sen sis splnil. Na co se těšíš teď?

Těším se, až v březnu začne letní sezona a bude sucho. Těším na sraz ve Vysokém Mýtě, kam mě zvali loni a předloni moji souputníci a kam jsem jet nemohl, protože auto ještě nebylo hotové. Kromě srazu ve Vysokém Mýtě bych

se chtěl podívat na Quattro Legende, což je největší sraz těchto aut v Evropě a možná i ve světě. Těším se hlavně, až si pořádně zajezdíme.

Pokud vím, tak i tvůj tatínek měl jeden velký sen, který dokázal naplnit. Mluvím o Technickém muzeu v Liberci, které vymyslel a vybudoval. Mohl bys mi popsat i tento příběh?

Když šel tatínek před 9 lety do důchodu, musel ze zdravotních důvodů odejít i z práce. Jednou jsme takhle jeli po Masarykově třídě v Liberci a viděli bývalý areál LVT, kde byly za komunistů známé Liberecké výstavní trhy. Ten areál chátral 20 let, nikdo do něj nedal ani korunu, takže byl zpustošený. A pak doma u stolu táta řekl: „Hele, já mám nápad! Co kdybychom udělali v tom areálu technické muzeum?“ My s mamkou jsme se mu trochu smáli. Říkali jsme mu, že z ničeho přece není možné udělat technické muzeum. On si ale šel za svým. Čtyři roky pracoval, chodil na radnici, za úředníky, jezdil do Vojenského historického ústavu a dělal vše pro to, aby areál pro svůj záměr získal. Po čtyřech letech se mu to skutečně podařilo. Tak začal z ničeho budovat muzeum. Nikdo nám s tím finančně nepomáhal, nedostávali jsme žádné dotace z ministerstva kultury, nic. Ten projekt je dodnes založen jen na dobrovolnické činnosti. Bylo potřeba udělat celé nové stropy, rozsypat kačírek, který tam byl, aby bylo vidět, kde se bude chodit a kde budou stát auta. Podesty pro auta se dělaly ze zbytků dřeva, které se tam válelo. Stálo to nesmírné úsilí. Dá se říct, že od doby, co táta vstoupil do důchodu, nedělal nic jiného.

Jak naplnil prázdný hangár tak krásnými exponáty, jaké tam jsou dnes?

Tátu znali lidé z autoprůmyslu, kde pracoval. Když se rozkřiklo, že se připravuje tento projekt, postupně jsme zís-

kávali kontakty na různé sběratele, kteří byli ochotni nám své exponáty zapůjčit. Výhoda pro majitele byla v tom, že u nás měli auto v suchu a pod alarmem. Všichni si museli být jisti, že jim exponáty nikdo neukradne. Když už expozice fungovala, rozšiřovala se díky některým návštěvníkům, kteří měli další hodnotné exponáty, které neměli na zimu kam dát. Sami nám své exponáty nabízeli.

Jakými exponáty se může muzeum pochlubit?

V prvním pavilonu jsou hlavně auta. Moje srdeční záležitost je auto, které se jmenuje NSU Ro 80. Znalci zbystří. Ten vůz má totiž první Wankelův motor s rotačním pístem na světě. Kromě aut tam je asi 15 nebo 20 motorek. Nejvzácnější jsou motorky z britských ostrovů jako třeba Triumph nebo Excelsior, což jsou opravdu ojedinělé exponáty. Nutno poznamenat, že jsou funkční a mají veteránské papíry. Nejstarší exponát je francouzské auto Salmon, které je, myslím, z roku 1920. V druhé expozici máme mimo jiné různé textilní stroje, například tkalcovské ještě z 19. století. Celkový počet exponátů čítá okolo 150–200 kusů.

Ty sám jsi jedním z průvodců. Jak bys popsal svůj vztah k vašemu muzeu?

Já mám k muzeu spíše schizofrenní vztah, protože tatínka ničí. Stará se o všechno, shání finance a má s muzeem velké starosti. Letos mu bude 71 let a já pozoruji, jak ho práce vysiluje. Když ale vidím, jakou z toho má radost a jak se vždycky rozzáří, když se mu něco podaří, tak dělám všechno pro to, abych mu pomohl. Když jsem doma, chodím pomáhat na kasu a provádím i návštěvníky, v angličtině a někdy i v němčině. Ačkoli jsem absolutně technicky nenadán, hrozně mě to baví. Z mnoha důvodů jsem nemohl jít na technickou školu, takže jsem rád, že mi muzeum umožňuje být součástí něčeho, co má ke strojařině

aspoň trochu blízko. Provádím zejména v létě, protože v zimě je v té prosklené hale velmi chladno. To by bylo opravdu nad lidské síly. Ale dělám to rád, protože si mohu s těmi lidmi povídat, a když není zbylí, chodím i na kasu. Když mě potřebují, přijedu z Prahy a pomáhám. Když vidím, co do toho táta všechno dává, tak ho v tom nechci nechat. On mi s mým projektem také pomohl. Mám sice strach o tátovo zdraví, ale jsem na něj hrdý, protože je to prostě buldok, který se zakouzl a se svým snem o muzeu to dotáhl do konce.

Co obnáší péče o technické muzeum?

Děláme údržbu celého areálu, musíme platit pojištění exponátů, elektřinu a platy několika zaměstnanců. Aby se nevyšvítel lak na exponátu, musíme mít speciální výbojky, protože klasické zářivky by exponátům škodily.

Jakou máte návštěvnost?

Za minulý rok jsme měli asi 40 nebo 30 tisíc návštěvníků. Dnes je složité dělat propagaci. Reklama stojí enormní peníze, ale bez ní to nejde. Kdybych náhodou nějaké vyhrál, tak je do toho narvu. Byl by to pouze rodinný podnik a muzeum by nabylo jiného rozměru.

Jakými slovy bys pozval čtenáře do vašeho muzea?

Chcete-li se skamarádit s našimi exponáty, technikou a její historií, navštivte krásné město v Podještědí, město Liberec. V tomto městě je nově otevřené Technické muzeum, které je dělané ne pro peníze, ale kvůli lásce a náklonosti ke všemu, co souvisí s technikou. My se na vás velmi těšíme.

Dnes jsi zaměstnancem Metropolitní univerzity Praha. Co přesně pro MUP děláš a jak tě tvá práce baví?

Moje funkce je oficiálně nazvaná referent denního centra, což je takový eufemismus pro označení recepční, který má poskytovat informace studentům, vyučujícím a hostům. Má dávat pozor na to, koho má takříkajíc v baráku a má být milý ke každému, kdo přijde. Bez nadsázky mě baví ta interakce s lidmi a veškerá komunikace. Jsem rád, když mohu pomocí svých schopností nebo svou osobou, vykreslovat obraz svého zaměstnavatele. To je asi na tom to nejhezčí.

Mgr. David Drahonínský

Zahájení studia: 2005

Obor: Mezinárodní vztahy a evropská studia

Povolání: profesionální sportovec

Řekl o MUP:

„Bylo to super, krásných 6 let. Mnoho fajn lidí, hodně nervů ze zkoušek, ale nezabílo mě to a v životě rozšířilo moje obzory. Všichni lidé s postižením by se měli vrhnout na studium a využít té možnosti na MUP jako já.“

„Zlato z Pekingu? Brečíš, dýcháš, cítíš, jak ti bije srdce.“

Zdá se, že ve svých 35 letech jsi v lukostřelbě dosáhl všech úspěchů, kterých dosáhnout lze. Jsi mistr České republiky, mistr Evropy, mistr světa, paralympijský vítěz i držitel světových rekordů. Vraťme se ale úplně na začátek. Jak ses dostal k lukostřelbě?

Z luku jsem střílel jako každý malý kluk. Sehnal jsem si gumu z kalhot, ohnul nějaký klacek, který jsem uřízl za barákem, s kamarády si hrál na indiány a sousedovi naháněl slepice. Když se mi stal úraz, dostal jsem se do klasického rehabilitačního kolečka, nemocnice a lázně. Když jsem se vrátil domů, chtěl jsem si dodělat střední školu, tak jsem nastoupil na Obchodní akademii pro tělesně postižené v Janských Lázních. Tam jsem si v rámci školních aktivit vyzkoušel různé sporty. Věnoval jsem se boccie, florbalu na elektrických vozících a pak také curlingu a lukostřelbě. Zlom přišel poté, co jsem se s lukostřelbou nominoval na paralympiádu v Pekingu 2008. Uvědomil jsem si, že nemůžu sedět současně na dvou židlích. Se všemi ostatními sporty jsem skončil a začal se věnovat jen lukostřelbě. Střílet jsem začal v roce 2001 s handicapovanými závodníky a v roce 2003 také mezi zdravými. V roce 2003 jsem byl také poprvé na mistrovství světa v Madridu. Když jsem v Pekingu vyhrál zlato, ponořil jsem se do lukostřeleckého kotlíku až po uši a plavu v něm dodnes. Letos střílím osmnáctou sezonu.

Pozoruhodná je příčina tvého úrazu. Když ti bylo 16 let, vypadl jsi z okna a poranil si krční páteř. Jak k tomu došlo?

V 16 letech jsem se vrátil z tréninku taekwonda a usnul jsem doma. Následující den jsem se probudil v nemocnici a nevěděl jsem, co se děje. Doktoři mi řekli, že jsem vypadl z balkonu ve 3. patře a zlomil si poslední obratel. Byl jsem náměsíčný.

Měl jsi v počátcích své kariéry nějaký sen, za kterým sis šel? A co tě motivuje dnes, když už jsi největších sportovních úspěchů dosáhl?

Mým snem byla medaile. V roce 2003 mi na letním soustředění trenérka reprezentace Julie Králíková řekla, že když budu hodně trénovat, mohl bych vyhrát paralympiádu. Bylo to, jako by mi do hlavy vplula nějaká droga. Ta představa zůstala ležet v mých mozkových závitech, a kdykoli jsem vzal do ruky luk, závity se roztočily. Uvědomil jsem si, že jestli chci na paralympiádu, musím tvrdě trénovat. Uteklo pár let a já v Pekingu získal zlato, o čtyři roky později v Londýně stříbro a na paralympiádě v Riu v roce 2016 bronzovou medaili společně s Šárkou Musilovou v mix týmu. Tím jsem zkompletoval svou sbírku medailí z Evropy, ze světa i z paralympiád. Pak jsem prožil útlum. Deset let jsem vozil medaile z velkých závodů a najednou jsem si medaili nepřivezl. Občas je důležité, aby člověk i ve sportu padl na dno, aby se mohl znovu odrazit. Dřív to byl hon za medailemi, dnes je pro mě motor to, když můžu předávat své zkušenosti ostatním. Příkladem je ten společný úspěch se Šárkou Musilovou, o kterém jsem mluvil. Objevil jsem další lidi, kteří jsou postižení lukostřelbou podobně jako já a začínají. Snažím se jim pomáhat sehnat vybavení, trénovat s nimi a radit v začátcích. Jsem hrdý za každý jejich posun. To je můj motor dnes.

Je možné zážitky z paralympijských her nějak porovnat?

Moto paralympiády v Pekingu bylo „One world, one dream“ – „Jeden svět, jeden sen“. Mám takovou krásnou fotku, kde střílím z luku a za mnou na ceduli je napsáno toto motto. Já jsem si tam splnil svůj sen. Na paralympiádě v Londýně bylo motto „Inspirovat generace“. Tam jsem zažil velké zklamání, když jsem skončil druhý, protože soupeř byl lepší. Střílel jsem velice dobře, ale bylo to, jako kdyby jeli dva jezdci formule 1 a jeden přijel do cíle o setinu vteřiny rychleji a vyhrál. Vrátil jsem se do Čech a byl jsem z toho fakt smutný. Pak jsem byl ale pozván na jeden extraligový hokejový zápas, abych tam vhodil úvodní buly. Když jsem jel útroby stadionu k ledu, potkal jsem tam kluky, co o komerčních přestávkách čistí hrací plochu. Dívali se na mě jak na slona, jako kdyby nikdy neviděli vozíčkáře. Já jim říkám, hele, kluci, chcete vidět medaili z olympiády? Najednou jako kdyby se ti kluci proměnili. Pak říkám, hele, já tam hodím ten puk, odbudu to divadlo a pak se vrátím a uděláme si společnou fotku, jo? Najednou z té řady vystoupil osmiletý kluk a říká: „Ale pane, my jsme na vás strašně pyšný, to není žádné divadlo!“ V tu chvíli mi došlo, že to druhé místo v Londýně nebyl neúspěch. Byl to velký úspěch. Pro toho kluka určitě. Který sportovec může říct, že byl dvakrát na paralympiádě a přivezl dvakrát medaili. Na paralympiádu jezdí zhruba šest tisíc sportovců a medaili se rozděluje zlomek. Já jsem měl to privilegium si tu medaili odvézt. Už jenom nominovat se na paralympiádu je neuvěřitelně těžké. Moto paralympiády v Riu bylo „Nový svět“ a mě tato paralympiáda něco nového přinesla. S Šárkou Musilovou jsme byli v týmu. Ona nestřílela zdaleka tak dlouho jako já, takže jsme museli spolu hodně pracovat. Nakonec jsme vybojovali bronz. Měl jsem obrovskou radost, hlavně kvůli Šárce.

Vyhrál jsi také MČR, kde jsi soutěžil se zdravými lukostřelci. Co pro tebe tento úspěch znamenal?

Tenkrát mě vynesli nad sebe, pomohli mi na pódium a všichni mi tleskali. Bylo to úžasné. Střelbu se zdravými především беру jako dobrý trénink. Když se mi podaří zdravé střelce porazit, hodně mě to nakopne do další práce, protože vím, že oni mají to, co já nemám, a přesto jim dokážu konkurovat. Těší mě, že svůj výkon můžu porovnávat s někým, kdo je oproti mně fyzicky zdravý. Já jsem kvadruplegik, funguje mi nějakých dvacet pět procent těla a dokážu porážet lidi, kterým funguje tělo na devadesát i více procent. To je na lukostřelbě hezké.

Lukostřelba je disciplína, ve které sportovec musí mnoho měsíců příprav zúročit v několika málo okamžicích. Na jakých pilířích stojí tvá příprava?

Dá se říct, že stojí na třech pilířích. Na fyzické a technické připravenosti a na psychickém rozpoložení. Lukostřelba je sport, ve kterém dominuje jednostranné přetížení. Na tréninku vystřílím někdy dvě stě šípů. U každé střely musím tahem překonat odpor rovnající se váze dvacet dva a půl kila. Před každým tahem musím nějakou dobu čtyřkilový luk držet a mířit. Tím organismus strašně trpí, proto by k tréninku lukostřelby měly patřit i kompenzační cvičení jako plavání, veslařský trenažer, thera band nebo natahování luku na druhou stranu, než obvykle střílím. Co se týče technické přípravy, luk musí být přesně seštelovaný a postavený tak, aby přesně vyhovoval tomu, kdo z něj střílí. Musí zároveň splňovat stanovené regule. Já mohu mít luk nastavený maximálně na dvacet dva a půl kila na tahu. Při závodech hraje roli každý detail. Když třeba člověk zapomíná pít, je dehydrovaný, aniž by si to uvědomoval. V těle může rychle ztratit deset procent tekutin a jeho

koncentrace se zhorší. Další věc je strava. Experimentovat se dá se vším.

Také psychika hraje jistě významnou roli. Jak bys popsal optimální vnitřní rozpoložení během závodu?

Během závodu by člověk neměl myslet na nic jiného, jen na střelbu. Jestli si neudělal úkoly do školy, chybí v práci, má rozdělanou zakázku, pohádal se doma se ženou nebo ho naštvaly děti, to vše musí jít stranou. Je třeba vypnout, vytvořit kolem sebe bublinu, od které se všechno odráží. Každý to zvládá jinak. Někdo je cholerik, někdo flegmatik nebo sangvinik. Každému vyhovuje něco jiného. Většina sportovců má nějakého svého člověka, mentora, se kterým spolupracuje na přípravě a který s nimi jezdí na reprezentační výjezdy. Takový člověk může mít status reprezentačního trenéra. Většinou radí před soutěží, ale během závodu už tolik nezasahuje. Spíš koučuje a udržuje střelce v psychické pohodě. Případně může poradit, když si všimne nějaké technické chyby, kterou závodník dělá. Upozorní, když povoluje záda nebo mu klesá ruka, ve které drží luk. Je tam plno detailů, které si střelec nemusí vždy pohlídat.

Stalo se ti někdy, že jsi dosáhl vynikajícího výsledku i přesto, že jsi v něj nevěřil?

Ano. V roce 2013 jsem jel na mistrovství světa do Bangkoku, kde bylo nesnesitelné vedro. Čtyřicet pět ve stínu. Měl jsem za sebou kvalitní přípravu a cítil se dobře, ale horko se okamžitě začalo podepisovat na mém zdravotním stavu. Čekal jsem, že závod nedopadne dobře, ale nakonec jsem to zvládl na bronzovou medaili. Tehdy bych nevěřil, že to tak může dopadnout. Stalo se mi to ale také naopak. Na mistrovství světa v Pekingu jsem skončil až šestý. Věřil jsem si, cítil se dobře připravený, ale nedopadlo to. Mohl bych popsat celou stránku příčin, ale ten nejhlavnější důvod prohry je obvykle ten, že soupeř střílí lépe.

Je to nejspíš naprosto primitivní otázka, ale co brání lukostřelci v tom, aby střílel samé desítky?

Aby dával pořád desítky, musel by každý výstřel provést úplně stejně. Úplně stejně. Všech těch třicet příkazů zopakovat. Zpevnění zad, opření ruky do luku, vedení loktu natahovací paže za sebe, vnitřní klid. Lukostřelba do jisté míry není o míření, je především o technice. Když provedeš střelu proti terči technicky stokrát stejně, ten šíp se ti zapíchne stokrát do stejného místa. Klidně rozstřelíš šíp, který jsi tam střílel před tím. Jde o to, zkoordinovat pohyb, dávat přesné příkazy mozku. Jenže jak přibývají šípy, jsi unavenější a děláš chyby.

Jaké vztahy panují mezi sportovci světové špičky? Máš mezi svými soupeři přátele?

No, jak se to vezme. Na mezinárodní úrovni jsem se kamarádil s jedním Finem, Osmo Kinnunen se jmenoval. Kvadrupegik, jako já. Několikrát jsme se spolu potkali tváří v tvář na startovní čáře, na mistrovství světa v Turíně mě porazil ve finále. Nejdůležitější střet proběhl v semifinále na paralympiádě v Pekingu a také v semifinále na paralympiádě v Londýně. Obě dvě semifinále jsem vyhrál já. V Pekingu o poslední šíp, já dal devítku a on dal sedmičku, v Londýně jsem ho porazil celkem jednoznačně. Od té doby mi neodpovídá na e-maily. Medaile mají svoji zář, ale i stín. Mám ale ještě jiného kamaráda z Finska. Mluví plynule anglicky, francouzsky a arabsky. Je původem z Libanonu a má za sebou zajímavý příběh. Byl nájemný žoldák a táta mu poradil, ať uteče do Finska, jinak doma přijde o život. On skočil do letadla, že emigruje, ale dostal jakousi cestovní bakterii a ochrnul na celé tělo. Tři čtvrtě roku strávil v nemocnici a mrkal jenom jedním okem. Postupem času to trochu rozhýbal a dnes je to takový lepší kvadrupegik. Lukostřelci jsou na metě soupeři, ale mimo

metu z devadesáti devíti procent přátelé, kteří se respektují a nedělají si naschvály.

Stává se někdy, že outsider porazí favorita?

Stává, zejména v nejvyšších soutěžích. Lidé si neuvědomují, že třeba na paralympiádě je závod úplně jiný. Když člověk postoupí do eliminací, čeká ho kotel, gladiátorská aréna, kde může sedět třeba 5 000 diváků, jako tomu bylo v Pekingu. Jste tam dva a každý má pět sad po třech šípech. No a v kvalifikaci máte dvanáct sad po šesti šípech. Takže můžete nastřílet až 720 bodů. Kdo dá víc, vyhrál. To je, lidově řečeno, psycho.

Ne každému jeho pohybové omezení umožňuje střílet z luku standardním způsobem. Viděl jsem například, že jeden z tvých soupeřů natahuje tětivu ústy. Dá se tímto způsobem konkurovat standardnímu držení?

To je Jeff Fabry. Přišel při nehodě na motorce o ruku a o nohu. Vezme tu tětivu do zubů, natáhne a vystřelí.

Pusou překonává odpor až třicet kilo. Je to neuvěřitelné, ale jde to. S Jeffem jsme na sebe narazili v jednotlivcích ve čtvrtfinále mistrovství světa v roce 2005, které se konalo v Itálii. On mě porazil a já skončil pátý. O dva roky později, opět na mistrovství světa v roce 2007 v Jižní Koreji, jsme se setkali v semifinále a on mě zase porazil. Na paralympiádě v Londýně v roce 2012 jsme se střetli dokonce ve finále. Já jsem se těšil, že mu vrátím všechny porážky, ale bohužel jsem zase viděl jeho záda na stupních vítězů. Bohužel jsem to prokletí neprolomil. Až do té doby, než jsme se Šárkou Musilovou v týmu stříleli na mistrovství světa a olympiádě v Riu. Tam jsme narazili opět na Jeffa a jeho kolegyni Lízu v malém finále o bronz. Střílí se čtyři sady, každý tým po čtyřech šípech. Každý z dvojice má vždy dva šípy. Při poslední čtveřici šípů jsme vedli o jeden

jediný bod. V poslední sadě Američané střelili osm, osm, pak Šárka dala osmičku a já dal desítku. Vyhrali jsme a já Jeffa poprvé v životě porazil. Bylo to strašně emotivní. Je to prostě jeden z mých nejkrásnějších závodů v kariéře.

Je možné dosáhnout spravedlnosti ve sportu handicapovaných, když jsou pohybové možnosti sportovců tak odlišné?

Snaha dosáhnout spravedlnosti určitě je, ale jako ve všem v té snaze hrají roli různé politické vlivy a tlaky. S touto otázkou jsem se setkával od začátku své kariéry, ale nikdy jsem se tím nenechal příliš ovlivňovat. Staral jsem se o sebe, trénoval jsem, protože kdybych se zabýval věcmi, které nemohu ovlivnit, byla by to pro mě ztráta času.

Když je na tom každý sportovec jinak, nezávidí si navzájem své pohybové možnosti?

Ono je to zavádějící. Každý handicap má to své. Slepý si řekne, hele, on neslyší, ale aspoň vidí. Hluchý si řekne, hele, on sice nevidí, ale slyší. To je naše typická vlastnost. Je v tom trochu závisti, ale když to budou mít, tak si toho nebudou tolik vážit. Každé postižení má své. Každé zranění má prostě své následky, s kterými se člověk v tom lepším naučí žít.

Do jaké míry v lukostřelbě figuruje talent?

V lukostřelbě má talent rozhodně velký význam. Talent ale může být také velké minus, pokud člověk nemá trenéra, který by jeho nadání dokázal usměrnit. Talent v jakémkoli sportu je dobrá věc, ale má svá rizika. Díky talentu se člověk dostane velmi rychle na vyšší úroveň. Kdyby ho neměl, musel by tvrdě trénovat od samotného začátku. Pokud se chce ale posunout dál, musí se naučit poslouchat autoritu, dřít a být pokorný. Většina talentovaných lidí má problém se svým egem a nemá vycvičený respekt k auto-

ritám. V lukostřelbě je víc než talent daleko důležitější dřina. Já jsem před úrazem dělal bojové umění taekwondo, také jsem musel od začátku dřít a dřít a dřít, abych se dostal na nějakou základní úroveň. Korejci patří v lukostřelbě mezi světovou špičku, především korejský tým žen. Na olympiádě ženský korejský tým ještě nikdy neprohrál. Za tím úspěchem stojí dřina. Když se v Koreji člověk začíná učit střílet z luku, tak rok trvá, než si vystřelí první šíp. Učí se postavit se na metu, vzít luk do ruky, natáhnout ho proti prázdné terčovnici bez terče a zase všechno složit zpátky. Rok zažívají psychický dril. Lukostřelba je hlavně o pokoře, disciplíně a tvrdém tréninku. Tvrdý trénink bez pokory a bez disciplíny dělat nejde.

Mění sportovní úspěchy také charakter? Jak vnímáš své proměny v průběhu kariéry?

Když jsem se z Pekingu vrátil se zlatou medailí, at' jsem přišel kamkoliv, nikdo mi to neodpáral. Naše společnost měří úspěch na medaile, ale třeba učitelé na základkách nedostanou medaili za to, že každých devět let dovedou prvňáčka ke střední škole. Voják zachraňuje svou zem, hasič zachraňuje lidi, chirurg někoho odoperuje a také nedostane zlatou medaili. Lidské hodnoty jsou různé. Jeden kamarád mi řekl: „Čím víc jsi vyhrál medailí, tím víc mi připadáš jako obyčejnější člověk.“ A já se tak cítím.

Je možné popsat, co jsi prožíval, když jsi na paralympijských hrách v Pekingu přebíral zlatou medaili?

Brečíš, dýcháš, cítíš, jak ti bije srdce. Vzpomínáš, jak ses k tomu sportu dostal, kdo s tebou trénoval a jak ti nosil šípy. Bylo to něco. Emoce byly strašně silné.

Každá medaile, na kterou se doma podíváš, v tobě vyvolá nějaké vzpomínky a příběhy. Ke kterým ze svých medailí máš nejsilnější vztah?

Zlato z Pekingu, stříbro z Londýna a stříbro z Ria, to se ode mě očekávalo. Asi největší medaile pro mě byla ta, kterou jsem vyhrál mezi zdravými v roce 2006 v rokycanské hale.

Všiml sis, že by úspěchy, kterých jsi dostáhl, povzbudily další handicapované v České republice k tomu, aby se lukostřelbě věnovali také?

To si nemyslím. Je to složité. Když přijde kvadruplegik do Paraplete, do Kladrub, do Hrabyně nebo do jiného rehabilitačního ústavu, kde je možné lukostřelbu vyzkoušet, není systém a lidi, kteří by mu mohli poradit nebo poskytnout materiální vybavení, aby dokázal střílet. To je ten největší problém. Je třeba, aby do rehabilitačních ústavů jezdily lukostřelecké týmy a dělaly nábor nových střelců, to by určitě pomohlo. Já občas jezdím do Kladrub, беру vybavení a jsem rád, když si to lidi zkouší a někoho to nadchne. Chtěl bych, aby lidi na vozíku věděli, že můžou začít s lukostřelbou. Je třeba získat nějaký základ a pak už ten člověk může střílet sám. Každý člověk může v životě něco dokázat, ale musí pro to něco dělat.

Na Metropolitní univerzitě Praha jsi vystudoval obor Mezinárodní vztahy a evropská studia. Absolvoval jsi také roční studijní pobyt na Europa Universität Viadrina ve Frankfurtu nad Odrou a tříměsíční pracovní stáž. Jak se ti dařilo kombinovat studium s vrcholovým sportem?

Měl jsem štěstí, že byl ve Frankfurtu lukostřelecký klub a mě tam přijali s otevřenou náručí. Tam jsem cítil, že ostatní lukostřelci jsou nadšeni, že mezi sebou mohou přivítat paralympijského vítěze. Rád na tu dobu vzpomínám.

Odvěkým problémem sportu handicapovaných je jeho financování. Na rozdíl od zdravých sportovců musí handicapovaní sportovat ve svém volném čase nebo při zaměstnání. Je tomu tak v tvém případě?

Střílím z luku 17 let, vystudoval jsem, potom jsem pracoval a až po paralympiádě v Londýně jsem přestal pracovat, od května 2015 nechodím pravidelně do práce a díky sponzorům, svazu a MŠMT se mohu věnovat lukostřelbě.

Několik let jsi byl mediální tváří programu Škola bez bariér, který letos slaví 15. výročí existence. Jak na své působení na Metropolitní univerzitě Praha vzpomínáš?

Bylo to super krásných šest let. Mnoho fajn lidí a hodně nervů ze zkoušek, ale nezabilo mě to a v životě rozšířilo moje obzory. Všichni lidé s postižením by se měli vrhnout na studium a využít té možnosti na MUP jako já.

Kdyby neexistovala lukostřelba, který sport by sis vybral? Je nějaký, který by ti dokázal lukostřelbu nahradit?

Možná bych zůstal u toho curlingu. V curlingu jsem vyhrál mistrovství republiky, nějaké ty předpoklady tam asi byly. Zkoušel jsem i atletiku, vrh koulí, hod oštěpem a diskem. Na národní úrovni mám nějaké medaile z mistrovství republiky. Stolní tenis by se asi taky dal hrát. Holt jsem zakopl o tu lukostřelbu. Píchnul jsem si to v Pekingu do žíly a od té doby na tom jedu, protože je to droga. Jsem na tom závislý.

Mgr. Lenka Roštoková

Zahájení studia: 2006

Obor: Veřejná správa a Evropská studia a veřejná správa

Povolání: moderátorka pořadu *Neziskovky* na rádiu *Applaus* a stážistka na pozici redaktor zpravodajství v rádiu *Impuls*

Řekla o MUP:

„Bez Metropolitní univerzity bych se nikdy nedokázala odrazit. Kdybych neměla možnost vzdělání, kdyby mi Metropolitní univerzita nenabídla práci, neměla bych nikdy možnost jakkoli dále postupovat.“

„V životě by mě nenapadlo, že budu moderovat svůj vlastní pořad.“

Mají lidé nižšího vzrůstu nějaké společné osobnostní rysy?

Slyšela jsem od lidí, že malí lidé bývají vzteklí. Že by mě ale chytaly záchvaty zuřivosti a třískala bych věcmi o zem, tak to určitě není. Ale co se týče běžného života, myslím si, že malý člověk má těžší postavení v tom, aby v životě něčeho dosáhl. Na malé lidi je tendence dívat se s přezíráním: „Ty jsi malý a roztomilý!“ Pro člověka menšího vzrůstu je daleko obtížnější vydobýt si autoritu nebo vyšší postavení. S tím jsem se hodně potýkala. Vzbuzovala jsem v lidech pocit roztomilosti, cítila od nich spíš ochrannou lásku než zdravý respekt. Až vlastně v dospělosti mi došlo, že jestli chci něčeho dosáhnout, musím přestat spoléhat na okolí a začít sama u sebe. Jak člověk vnímá sám sebe, tak k němu bude přistupovat i okolí.

Lidem možná nedochází, v čem všem může nižší vzrůst člověka limitovat. V čem všem limituje tebe?

Nejvíc to asi pocítuji v obchodě, kde mají moje oblíbené jogurtové nápoje až v tom nejvrchnějším regále. Musím čekat, až půjde někdo okolo a poprosit ho, aby mi zboží podal. Když nikdo nejde, musím se smířit s tím, že ho mít nebudu. Nejvíc limitovaná se cítím při chůzi do schodů, které musím v práci zdolávat každý den. Nižší vzrůst mě také limituje při běžných hovorech s vysokým člověkem. Když musím dělat rozhovor s člověkem, který má dva metry, mám kolikrát pocit, že se bavím spíš s jeho pok-

lopцем. Rozhovory s vysokými lidmi proto provádím vsedě. Je lepší se dívat z očí do očí a ne do rozkroku. Na společenských akcích to řeším tak, že si kupuji lístky do první řady.

U vozíčkářů se může na první pohled zdát, že jejich jediný handicap spočívá v tom, že nemohou chodit. Ve skutečnosti vozíčkáři řeší celou řadu potíží, které jsou spojené s čitím nebo funkcí vnitřních orgánů. Jak je tomu u lidí s nižším vzrůstem?

Já mám artrózu a osteoporózu všech nosných kloubů, což v praxi znamená, že přestávám pomalu chodit. Ráno mi třeba trvá dvacet minut, než se rozhybu. Když mi ortoped v 25 letech říkal, abych se šetřila, abych se nezatěžovala, abych nehrála tenis a abych byla opatrná, tak jsem si říkala: „Prosím tě, ty jsi nějakej chytřej!“ A dnes, o 10 let později, si vyčítám, že jsem jeho slova nebrala vážně. Můj zdravotní stav je spojený hlavně s tím, že nosnost mých kloubů není tak odolná jako u zdravých lidí. Krom toho, že nedosáhnu na poličku, dělá mi potíže i omezená pohyblivost, protože stupeň osteoporózy a artrózy, který mám já, odpovídá stupni 80leté babičky.

Studovali jsme v Janských Lázních, kde jsme si společně zahráli i v dramatickém souboru. Ty ses k divadlu po letech vrátila, konkrétně k improvizaci. Co máš na improvizacním divadle ráda?

Improvizace je opouštění komfortní zóny. Jdeš na jeviště a nevíš, co budeš hrát. Linií příběhu udává divák. Musíš se naučit smířit se s pocitem trapnosti. Musíš bojovat sám se sebou, když řekneš něco, co holt není vtipné. To vše mě hodně naučilo.

Jak improvizuješ ve chvílích, kdy nevíš, co říct a co udělat?

To je dost často. Naš lektor nám vždycky říká: „Když nevíš. Použij to!“ Dost často, když stojíme na jevišti a nevíme co říct, děláme, že to tak vlastně chceme. Pohybujeme se po jevišti a pokračujeme pantomimou.

Může herec v improvizaci překvapit sám sebe?

Ano, protože v improvizaci se člověk necenzuruje. Říká to, co mu na mysl aktuálně naběhne. Je to takový fofr, že není možné stihnout zareagovat sám na sebe, ani se jakkoli cenzurovat. Občas ze mě plynou dost otevřené záležitosti. Člověk si ale nemůže rozmýšlet, co řekne, co udělá nebo co zahraje. O tom improvizace je.

Jaká jsou základní pravidla pro dobrou improvizaci?

Nejsem lektor improvizace, ale vím, že základní pravidlo je nebát se, necenzurovat se, být otevřený především sám k sobě a jít s kůží na trh.

Bez improvizace se jistě neobejdeš ani ve své práci. Co tě přimělo k tomu, aby ses zajímala o moderátorskou činnost?

Když to vyprávím, stále mi připadá souběh toho příběhu neuvěřitelný. Před třemi lety jsem odpověděla na inzerát Jardy Brousila z nadačního fondu *Wine for Help*, který pomáhá smrtelně nemocným dětem. Už ani nevím, kde jsem na ten inzerát narazila. Tuším, že někde v metru. S Jardou Brousilem jsme se sešli. Slovo dalo slovo a já začala jako dobrovolník pro nadační fond *Wine for Help* pracovat.

Po půl roce přišel Jarda s nápadem, že bychom si mohli naše benefiční večery moderovat sami. Našel hlasatelský kurz, který nabízelo jedno internetové rádio. Zavolał mi,

že má pro mě 50% slevu. Jednalo se o rekvalifikační kurz zakončený certifikátem. Řekla jsem si, proč ne. Do kurzu jsem nastoupila, chodila jsem tam poctivě rok a půl a úspěšně ho zakončila rekvalifikační zkouškou. Zajímavé je, že zatímco náš benefiční večer jsem nikdy nemoderovala, v internetovém rádiu jsem zůstala. Začala jsem tam pracovat a dodnes v něm moderuju pořad Neziskovky.

Můžeš popsat, jak takový kurz probíhá?

V kurzu procházíme teoretickou přípravou od učení dýchání a artikulace po výslovnost. V praktické části začínáme s mikrofonom, pokračujeme v redakční službě, z redakční služby se přechází na zprávařskou praxi a pak se přistupuje k moderátorské činnosti. Během půl roku si vyzkoušíme všechny pozice od redakční služby až po moderování. Když to člověku jde a má dobrý nápad, tak si v rádiu, kde absolvoval kurz, může dramaturgicky připravit vlastní program. Tak jsem se dostala k pořadu Neziskovky.

Ještě než se dostaneme k Neziskovkám a tvé další hlasatelské práci, rád bych chvíli zůstal u nadačního fondu *Wine for Help*. Řekla jsi, že pomáhá rodinám s dětmi, které jsou zasaženy smrtelnou nemocí. O jakou nemoc se jedná a čím se vyznačuje?

Náš nadační fond pomáhá smrtelně nemocným dětem, které trpí tzv. *mukopolysacharidózou*. Tuto nemoc způsobuje chybějící enzym, který tělu pomáhá vylučovat škodliviny. V rodině se narodí zdravé dítě, které ale ve čtyřech letech začne pomalu ztrácet vše, co se dosud naučilo. Přestane zvládat se samo najíst, začne trpět přílišnou agresivitou, hyperaktivitou a stane se nezvladatelným. Ztrácí pud sebezáchovy, takže se z ničeho nic samo vrhne ze schodů. Rodiče mají doma dítě, které spí pouze dvě hodiny denně, nesmí být v místnosti s žádnými věcmi, protože nemá pud sebezáchovy. Je nezvladatelné

ve školce, protože bije ostatní děti. Nemoc má za následek, že dítěti postupně odumírají úplně všechny orgány. Stádia té nemoci jsou opravdu velmi náročné. Občas vidíte v obchodě dítě, které vyhazuje věci z regálů, a říkáte si: „To je ale spratek. Tomu bych dal na zadek.“ Ve finále ale můžete zjistit, že je to dítě s touto nemocí a že rodina nemá šanci jeho chování jakkoli korigovat.

My se snažíme těmto rodinám pomáhat, ale jsme specifictí v tom, že nepomáháme nemocným dětem, nýbrž jejich zdravým sourozencům. Když je v rodině handicapované dítě, tak je mu přirozeně věnována primární péče. Zdravý sourozenec se ocitá na okraji a tím trpí. Jednou za půl roku děláme benefiční koncerty, kde vystupují známí nebo méně známí interpreti. Výtěžek z večera směřuje na konkrétní rodinu a konkrétní věc. Další specifikum našeho fondu vyplývá z našeho názvu *Wine for Help*. Spojili jsme tak dvě nejsilnější záliby českého národa: filantropii a alkohol. Lidé s námi popijí dobré víno a ještě pomohou. Na svých akcích dražíme kvalitní víno podepsané známou osobností. Měli jsme třeba láhev z vinařství od Stinga podepsané Stingem. Měli jsme víno s podpisem Michaela Douglase, Karla Gotta, Lucie Bílé, což je nejčastější patronka, která nám vína podepisuje.

Jak se osobně vyrovnáváš s neštěstím, kterému rodiny čelí?

Není to jednoduché. Jsme malý fond, a proto máme s rodinami, kterým pomáháme, opravdu úzký vztah. Víme, v jakých podmínkách žijí, a vidíme, jak se snaží spoustu těžkostí zvládnout. Někdy jsem nemohla spát a brečela po nocích, protože mě příběh rodiny velmi zasáhl. Někdy jsem si musela říct stop a nebýt příliš osobní. Udržet takovou rovinu jednání je velmi těžké a téměř nemožné. My ty rodiny máme rádi, rádi jim pomáháme a jezdíme za

nimi. Když pořádáme benefiční koncert, mnozí z nich přijedou a naši akci podporují. Není lehké nenesit ty těžké příběhy s sebou domů. Musela bych být psychopat, aby se mě to nedotýkalo.

Je vůbec možné se nějakým způsobem vyrovnat se smrtí vlastního dítěte? A jak?

Já děti nemám. Ale z pohledu pozorovatele si myslím, že vyrovnat se s takovou ztrátou není možné. Společnost pro mukopolysacharidózu má heslo „Není naděje, zbývá láska“. To je citát, který mluví absolutně za vše.

Co tě tedy na práci pro *Wine for Help* těší?

Zprvė jsme skvělý kolektiv lidí, kteří pracují absolutně automaticky bez toho, že by za svou práci cokoliv očekávali. Jsme přátelé, kteří táhnou za jeden provaz a drží při sobě. Zadruhé je vědecky dokázáno, že práce pro druhé činí člověka šťastnějším. I z tohoto sobeckého pohledu mě ta práce těší. A nakonec zatřetí poznávám spoustu úžasných lidí, kteří obohacují každý můj den.

V pořadu *Neziskovky vedeš rozhovory s představiteli nejrůznějších neziskových organizací. Jaký je tvůj názor na význam činnosti neziskových organizací v naší společnosti?*

To je otázka jak z učebnice *Neziskový sektor*. Neziskovky obecně jsou velmi důležité, protože lidé by si měli pomáhat a umět se vcítit do kůže toho druhého. Zním spoustu neziskovek, které jsou úžasné smyslem toho, co dělají a komu pomáhají. Jsou samozřejmě neziskovky, které jsou obecnější. Každá taková organizace má ale v neziskovém sektoru své místo a je dobře, že existuje.

Poznala jsi celou řadu organizací, které se snaží ve společnosti pomáhat. Co ti tato zkušenost kromě praxe rozhlasové hlasatelky do života přinesla?

Osobní zkušenost s lidmi, se kterými se v pořadu stýkám. Myslím, že lidé, kteří pracují v neziskovém sektoru, mají úplně jiný přístup k životu. Jsou empatičtí, mají sociální inteligenci a ochotu pomáhat. Jsou to lidé s tzv. ego 2.0, což znamená, že pro ně není primární to, že si domů odnášejí statisíce z odvedené práce, ale dobrý pocit z toho, že pomáhají a dělají smysluplnou, dobrou věc. Nepotkala jsem člověka, který by mi byl nesympatický. Každý, koho jsem v pořadu Neziskovky měla, mě něčím obohatil.

Jaké schopnosti jsou pro moderátorskou činnost nezbytné a které naopak překáží?

V médiích není prostor pro nízké sebevědomí, pro plachost, pro nervozitu, pro nejistý projev. Pokud se někdo chce udržet v médiích, musí vypadat nebo se aspoň tvářit tak, že tam patří. Není prostor pro jakékoli vlastní pochybnosti. Tak to vnímám já.

Jako hlasatelka pracuješ také v dopravním zpravodajství, kde musíš srozumitelně a v krátkém čase informovat o aktuální dopravní situaci. Zní to jednoduše, ale předpokládám, že za jedním vstupem stojí spousta času a příprav. Co všechno musí vstup obsahovat, aby splňoval veškerá formální kritéria?

Podotýkám, že když jsem nastupovala do rozhlasu, vůbec jsem neuměla číst v mapě. Ještě krátce před vstupním pohovorem jsem vůbec nevěděla, kam směřují D2, D1, D8. Tohle všechno jsem se musela naučit. Člověk se musí rychle orientovat aspoň ve třech zdrojích. Každou dopravní informaci, například nehodu na dálnici D1, získá

system od policistů. Tuto zprávu si musím ověřit v dopravních informacích, v online mapách a v dalších aplikacích. Nehodu mohu ohlásit pouze po ověření ze tří zdrojů. Je rozdíl, když připravuji informace pro Prahu, nebo informuji o celorepublikové dopravě. U každého z těchto zpravodajství se sleduje trochu něco jiného. Je třeba umět obsluhovat techniku, být připravený na spojení s moderátorem, na živý vstup, mít informace dobře načtené, aby se člověk nepřepřikával. Informace hlásím každých 15 minut, někdy každou půlhodinu. Zprávy by neměly být stejné, takže je potřeba se snažit obměňovat formulaci stejných informací, aby posluchač neměl pocit, že slyší pořád to samé. Samotné sdělení zprávy musí obsahovat pět informací. Označení dálnice nebo silnice, směr, kilometr, co se stalo nebo co omezuje provoz a pátá informace musí řidiči sdělit, jak dlouho se zdrží nebo kudy je možné omezení dopravy objet.

Máš nějaké sny a cíle v kariéře rozhlasové redaktorky?

V životě by mě nenapadlo, že budu redaktor zpravodajství. Nikdy by mě nenapadlo, že mě vezmou hned na poprvé do Českého rozhlasu. Nikdy by mě nenapadlo, že budu moderovat svůj vlastní pořad. Nikdy by mě nenapadlo, že dokážu vystoupit ze své komfortní zóny a každý den v té nekomfortní zóně žít. Dlouho jsem si žila jak v bavlnce mimo realitu a všední starosti. Z obláčku Obchodní akademie v Janských Lázních jsem přestoupila na obláček Metropolitní univerzity Praha, kde se o mě postarali a dali mi ten největší komfort. Měla jsem možnost na Metropolitní univerzitě Praha zadarmo vystudovat a získat práci i základní životní jistotu. Na obláčkách jsem plula 15 let, pak jsem se rozhodla z komfortní zóny vystoupit. Dnes to mám těžké, hodně těžké, ale neměnila bych to za nic na světě. Dřív bych si nedokázala představit, že dostanu mikrofon a půjdu mezi lidi točit reportáž. Dnes ten mikro-

fon vezmu a jdu se postavit na ulici, kde oslovuju úplně cizí lidi. Mimochodem to vše hodně souvisí i s tou improvizací, o které jsme mluvili. Všechno je tak zvláště provázané. Nebýt divadla a improvizace, nikdy bych se neodvážila jít do kurzu, nikdy bych si netroufla na svůj vlastní pořad, nikdy bych si netroufla jít na pohovor do rádia, nikdy bych si netroufla požádat o stáž v nejposlouchanějším rádiu v Čechách. Je třeba mít odvahu vystoupit z komfortní zóny.

Jak studium na MUP ovlivnilo tvůj profesní život?

Bez Metropolitní univerzity Praha bych se nikdy nedokázala odrazit. Kdybych neměla možnost vzdělání, kdyby mi Metropolitní univerzita Praha nenabídla práci, neměla bych nikdy možnost jakkoli dále postupovat. Metropolitní univerzita Praha je místo, na které nikdy nezapomenu.

Mgr. Václav Krása

Zahájení studia: 2007

Obor: Veřejná správa a Evropská studia a veřejná správa

Povolání: Národní rada osob se zdravotním postižením - předseda

Řekl o MUP:

(Škola bez bariér) „Myslím si, že je to skvělá věc. Každý rok pomáhá desítkám a desítkám lidí získat vzdělání.“

„Když jsem v roce 1992 nastupoval do parlamentu, měl jsem dlouhé vlasy a kouřil jednu od druhé. Byli jsme nepopsaný list.“

Osoby s pohybovým omezením lidé označují všelijak – postižení, handicapovaní, invalidní. Jaké označení je podle vašeho soudu správné a proč?

Označení „invalidní“ bylo používáno dříve a vzhledem k významu toho slova je trochu dehonestující. Já používám standardně osoby se zdravotním postižením nebo lidé se zdravotním postižením, což je takové více zlidš्टující. Označení občané je trochu odosobněné. Není to ale příliš podstatné, myslím, že v názvu to není.

V letech 1968–1970 jste studoval Obchodní školu v Janských Lázních. Dnes tam stojí plně bezbariérová Obchodní akademie Olgy Havlové s kapacitním internátem a celou řadou volnočasových aktivit pro studenty. Jak ale vypadala škola tenkrát?

Nedávno jsem se v té nové škole byl podívat a musím říci, že se vůbec nedá srovnávat s tehdejší ekonomickou školou, kterou jsem studoval já. Tehdy byla ekonomická škola pouze na dva roky. V zásadě šlo o to, naučit se základní administrativu a účetnictví s tím, že kdo chtěl získat úplné středoškolské vzdělání, musel pokračovat na standardní ekonomické škole. Tehdy nás bylo 26 žáků. Měli jsme jednu vychovatelku. Docházely k nám kuchařky. Byl tam ještě jeden údržbář, který byl zároveň topičem. Byli jsme téměř bez dohledu a profesoři za námi dojížděli z Trut-

nova. To mělo své výhody. Když byla v zimě sněhová kalami, neučili jsme se. Ty dva roky považuji za nejlepší období svého života, protože pak už jsem si nikdy tolik neužil. Nastupovali jsme hned po okupaci sovětskými vojsky. V době do srpna 1969 byla poměrně hodně uvolněná atmosféra. Svět z našeho pohledu vypadal velmi nadějně a příznivě. Všichni tehdy žili politikou. Později jsme velmi dobře vnímali, jak se šrouby utahují.

Většina z nás tehdy našla pracovní uplatnění ihned po škole. Někteří si dodělali středoškolské studium dálkově, někteří šli i na vysokou školu, ale téměř všichni jsme se uplatnili. Dnešní studenti tamější obchodní akademie mají perfektní ubytování a techniku i početný personál. Když jsem se ptal na úspěšnost a uplatnitelnost studentů, tak to není více než 5 %. Nemyslím si tedy, že šance uspět je pouze v luxusu nebo zajištění veškerých podpůrných služeb. My ani naše rodiny jsme nepobírali žádné příspěvky. Proto když vidím taková zařízení, tak se mi moc nelíbí. Myslím, že by bylo lepší, kdyby se každému upravily podmínky v místě jeho bydliště, aby mohl studovat tam, kde může být v rovné soutěži s ostatními.

Jste odborník na sociální problematiku osob se zdravotním postižením. Co vás přimělo věnovat této oblasti celý svůj profesní život?

Z prvopočátku to bylo tím, že jsem okamžitě po ukončení dvouleté školy dostal umístěnku jako účetní do domova důchodců. Tehdy mi to připadalo strašné. Dnes vím, že jsem se něčemu naučil a vytvořil si tak základ svého dalšího života. V domově důchodců jsem se následně prosadil, i když jsem nebyl v komunistické straně. Tehdy zemřel ředitel. Komunisti zkoušeli na jeho místo dosadit nějakého svého člověka s dobrým profilem, ale nikdo se neosvědčil. Po dvou pokusech to komunisti vzdali a přišli

za mnou, jestli bych to nemohl dělat já, když dlouhodobě ředitele ve funkci zastupuji. Řekl jsem jim, že ano, ale že nepůjdu do strany. Bylo to v roce 1986. Atmosféra byla uvolněnější, a tak to šlo. Ředitele domova důchodců jsem pak dělal 5 let a sociální problematika mi už zůstala.

Po roce 1989 jsem se začal velmi zajímat o politiku. Aktivně jsem se účastnil polistopadového dění v okrese Benešov. Byl jsem zvolen do České národní rady a posléze také do Poslanecké sněmovny. Už v Občanském fóru jsem měl na starosti sociální politiku, a tak bylo přirozené, že i v Poslanecké sněmovně jsem se sociální politice věnoval.

Jaká byla vaše očekávání před vstupem do nejvyšší politiky a jak se tato představa lišila od skutečnosti?

Já se přiznám, že jsem neměl téměř žádná očekávání. Pro nás to bylo všechno nové. Měl jsem sice nějaké zkušenosti s místní nebo okresní politikou, parlamentní politika byla ale něco úplně jiného. Do politiky jsem šel, abych prosazoval hodnoty a program ODS, která nás tehdy oslovila. Tehdy jsem byl hodně napravo, postupně jsem zmodřel. Zjistil jsem, že nejlepší je jakýsi střed – na obou stranách je vždy trochu pravdy. Postupně jsem v politice došel k rozčarování především proto, že nebylo všechno čisté, jak navenek vypadalo. My nebyli poznamenáni žádnou korupcí. Postupem času se začalo ukazovat, že je všude kolem nás. To mě samozřejmě velmi překvapilo a zklamalo.

Jaké osobnostní rysy musí mít politik, aby byl úspěšný?

Já myslím, že při dnešních zkušenostech už to vůbec nelze charakterizovat. Musíte mít drzé čelo, neboť jak říká české přísloví: „Drzé čelo je lepší než poplužní dvůr.“ Čím drzejší, tím bohužel úspěšnější. Je to po těch letech smutné konstatování, ale je to tak. Znalosti a schopnosti

už nejsou tak důležité. Politika se dělá navenek, formou propracovaného PR. Kdo umí PR, kdo umí nastavit čelo, postavit se před lidi a vnutit jim jakoukoli lež, má bohužel úspěch. Říkám to hodně tvrdě, ale dnes to tak vnímám. Není to problém pouze České republiky. Je to patrné v celém světě. Za PR bublinou často nejsou skutečné představy a vize, jak dál vést společnost. Některé strany takové vize mají, ale zase je nedokáží srozumitelně sdělit. Tehdy to bylo trošku snazší. Po revoluci žádní politici nebyli a těch starých bylo málo, kteří by znovu uspěli. Byli jsme nepopsaný list. Mnoho lidí bylo zvoleno za ODS, takže se z kandidátek do politiky dostali skoro všichni. Každý se mohl v kolektivu prosadit na základě svých schopností, znalostí a názorů. Pak se to postupně začalo měnit. Vznikaly mocenské boje uvnitř stran, s opozicí atd. To vše musí politik umět snášet. Je to velmi složitá disciplína. Když je někdo příliš slušný, tak spíš neuspěje. Neříkám, že neuspěje, ale říkám, že spíš neuspěje. Je to opravdu více o drzém čele než o skutečných schopnostech.

Jakou roli hraje v politice štěstí?

Velkou. Já jsem měl to štěstí zpočátku, že jsem byl v pravou chvíli na pravém místě. Vzpomínám si, že v Benešově byla jedna zasloužilá paní, která si myslela, že bude automaticky první na kandidátce. Na důležitém jednání ale udělala chybu. Já tam byl a řekl jsem přesně to, co jsem měl v tu chvíli říct. Nakonec jsem byl první na kandidátce já a ne ona. Štěstí hraje roli tehdy, když jste v pravou chvíli v daném místě a řeknete tu správnou větu. Ta paní prohlásila: „Mě všichni znáte, mě můžete volit.“ To se prostě v politice neříká. Musíte být připraven nebo mít štěstí a říct ty správné věty.

Jak byste srovnal styl a atmosféru parlamentní politiky tehdy a dnes?

Když jsem nastupoval do Parlamentu, měl jsem dlouhé vlasy, chodil jsem ve svetru a v džínách a kouřil jednu od druhé. To byl styl politika roku 1992. Během několika let jsme oblékali saka, kravaty, bílé košile... Politika se uhladila a hodně změnila. Dnes se vše odehrává zákulisně a ven jdou jen výstupy. Je pravda, že některé věci nelze domlouvat veřejně, když se složitě hledá nějaký kompromis. Někdy zase dochází ke vzkazům přes média, což je také chyba. Politici si mají sednout a snažit se dohodnout. Média dříve neměla takovou moc, viděli jsme jen záběry a komentáře dění. Dnes jsou média spíš další politickou silou a hodně politiku ovlivňují. Uvedu příklad – přímá volba prezidenta. Média spustila obrovský tlak, že lidé mají právo volit si svého prezidenta, a politici tomu tehdy podlehlí. Takových příkladů najdete podstatně více, kdy média ovlivnila veřejné mínění natolik, že mu politici podlehlí, přestože to nebylo rozumné rozhodnutí.

Od roku 2002 předsedáte Národní radě osob se zdravotním postižením (NRZP), která prosazuje zájmy osob se zdravotním postižením na té nejvyšší politické úrovni. Mohl byste stručně popsat význam činnosti NRZP a nejpalčivější oblasti, kterými se zabývá?

My se zabýváme všemi oblastmi života lidí se zdravotním postižením – zdravotními, sociálními, zaměstnáváním, odstraňováním bariér, diskriminací apod. Používáme celou řadu nástrojů, máme odborné skupiny na jednotlivé oblasti a členské organizace na specifická postižení, se kterými spolupracujeme. Odborná stanoviska, která vzešla z pracovních komisí, prosazují nejvyšší představitelé Národní rady, což je především předsednictvo, případně republikový výbor. Většina ministerstev nám zcela standardně

posílá k připomínkování návrhy zákonů, které se nějak dotýkají života lidí se zdravotním postižením. Připomínkujeme nebo tvoříme vlastní zákony, které následně nabízíme poslancům. Myslím si, že ve volebním období, které skončilo (pozn. 2013–2017), se nám podařilo prosadit celou řadu věcí v zákonné oblasti. Snažíme se realizovat i konkrétní projekty. V současné době máme asi šest evropských projektů zaměřených na zaměstnávání a vzdělávání nejen osob se zdravotním postižením, ale i pracovníků na úřadech práce nebo krajských úřadech. Je třeba, aby tito pracovníci věděli, co obnáší zdravotní postižení. Dnes je NRZP poměrně velká organizace, která má profesionální pracoviště v každém kraji, zhruba sto zaměstnanců a výrazný vliv ve společnosti.

Jaké největší úspěchy Národní rady osob se zdravotním postižením z doby vašeho působení sledujete? A co se vám zatím přes veškerou snahu nepodařilo prosadit?

Myslím, že největší úspěch je a vždycky bude to, že jsme porazili sKartu. To byl systém, který by přivázel držitele k jednomu účtu. Stát by o něm měl dokonalé informace a banky by na tom vydělávaly. To byl opravdu zločinný systém. Použili jsme všechny páky, které jsme měli, od ústavní žaloby, trestní žaloby přes podání na Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Také jsme vytvořili mediální tlak, kterým jsme řadu politiků přesvědčili, aby si to vzali jako své téma. To bylo důležité. Nakonec jsme vyhráli a dnes už si na sKartu nikdo nevzpomene. To je nedooceněná věc, kterou NRZP projevila velkou míru statečnosti.

V roce 2017 jsme měli obrovský úspěch, že jsme prosadili velmi rozsáhlou novelu zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením. Když dnes člověk žádá o nějaký příspěvek na pomůcku nebo na auto, už se nehodnotí jeho majetek. Nemusí předkládat výčet toho,

kolik má televizorů, aut, jestli vlastní byt, sbírku známek nebo mincí. Přišli jsme s tím my. Napsali jsme poměrně rozsáhlý zákon. Šli jsme za poslanci – tehdy KDU a ČSSD. Nakonec jsme jej po různých kompromisech prosadili. Dostali jsme do něj zvýšení příspěvku na péči o 10 %, což je také velký úspěch. Pak je celá řada drobností. Legislativních změn je za rok mnoho. Neúspěch je, že se zatím nepodařilo vytvořit koordinovanou rehabilitaci. Systém, který by pomáhal člověku od úrazu nebo nemoci přes zdravotní péči, vzdělání, úpravu bytu, řešení dopravy a uplatnění v zaměstnání. Dnes je to tak, že řada lidí, kterým se něco stane, po propuštění z nemocnice požádá o invalidní důchod, o příspěvek na péči a v zásadě zůstává doma. To není dobré. Myslím, že systém, který mají v Německu nebo v Rakousku, by pro nás byl dobrým vzorem.

Přiblížil byste mi proces prosazování nějakého zájmu NRZP? Kdo jednání většinou iniciuje a jaké kroky vedou k celkovému výsledku?

Máme každý týden porady zaměstnanců, kde se probírají různá témata, náměty a návrhy. Z bližšího popisu vybraných námětů vzejde nějaký konkrétní návrh. Naše legislativní oddělení připraví změnu nebo návrh zákona, který zpravidla pošleme našim členským organizacím, aby se k ní vyjádřily. Máme 98 členských organizací. K našemu návrhu napíší své připomínky, které naše odborné komise posoudí. Některé z připomínek zahrneme do úpravy, některé ne. Někdy jsou neakceptovatelné nebo se jedná o připomínky, které směřují mimo daný zákon. Nejhorší totiž je, když návrh uděláte špatně, politici se vám vysmějí a odmítnou o něm jednat. Každý konečný návrh proto musí být seriózní a musí vzbuzovat důvěru lidí, za kterými s ním přijdeme. Standardní je, že každá vláda je proti všem návrhům, které nepředkládá ona. Takže je potřeba nalézt jakýsi kompromis. Ten se hledá lépe při

vyjednávání v úzkých skupinách, které zpravidla vedu já a někteří z mých kolegů z předsednictva nebo legislativy. Snažíme se sdělit naše stanoviska, argumentačně vést jednání a najít kompromis. Většinou se to podaří. To je jedna cesta. Druhá cesta je, že uplatňujeme připomínky k již existujícím zákonům, které předkládá vláda. Když je ta změna pro nás zásadní, oslovíme členské organizace, aby psaly daným poslancům a vysvětlovaly jim, v čem je náš návrh dobrý a proč by pro něj měli hlasovat. V některých případech svoláme tiskovou konferenci, seznámíme novináře s naším návrhem a ukážeme, v čem návrh vlády není dobrý. Často nás vláda či ministerstva oslovují přímo a zvou nás k aktivní spolupráci. Musím říct, že v současné době s námi většina ministerstev spolupracuje.

Sám jste byl parlamentním politikem, tak víte, co na politika platí. Vnímáte tuto zkušenost jako výhodu? V čem ano a v čem ne?

Je to neskutečná výhoda. Zním všechny mechanismy jednání sněmovny a legislativní proces. Ještě pořád znám řadu poslanců a v politice mnohdy platí osobní známost. Vždycky se jedná lépe s tím, koho osobně znám, protože trochu vím, jak uvažuje, co preferuje a co ne. To je nepřenosná zkušenost. Druhá věc je serióznost našich návrhů. Nemohou to být nějaké populistické výkřiky, tohle by se mělo zvýšit, tahle dávka by měla být tisíc korun apod. Jestliže chceme, aby s námi politici jednali, tak naše návrhy musí být seriózní a musí odpovídat atmosféře ve společnosti a reálně také možnostem státního rozpočtu. V tom se umí NRZP velmi dobře pohybovat a mé zkušenosti jsou v tomto směru velmi důležité.

A nevýhody vaší politické zkušenosti?

Já si myslím, že tam nejsou nevýhody. Samozřejmě mi občas někdo vmete: „Jó, ty jsi bejvalej ODSák.“ Ale to je spíš takové úsměvné.

Co vás vlastně přimělo, abyste studoval MUP? I bez titulu jste vedl úspěšný profesní život.

Já jsem měl praktické zkušenosti, chtěl jsem si je teoreticky doplnit a uspořádat. Za komunistů jsem dělal přijímačky na Vysokou školu ekonomickou, ale tatínek mě musel tahat na zádech až do třetího patra. Věděl jsem, že bych ho umohl. I když byl tatínek v tomhle hodně obětavý, tak jsem to nechtěl. Takže jsem si počkal. Mezitím byla fůra práce v politice. Nakonec mi MUP nějak padla do klína. Vyzkoušel jsem si, že i ve svém věku jsem schopen se ještě něco naučit. Paní ředitelka mě ještě povzbuzovala do doktorátu, ale to jsem už odmítnul. Myslím, že tak dobrý nejsem, spotřebovalo by mi to příliš času a hlavně neumím jazyk. Angličtina byla u mě vždy s odřenýma ušima. Učit se jazyk v 60 letech už je pro mě problém.

Jak hodnotíte projekt Škola bez bariér z pohledu předsedy NRZP?

Myslím si, že je to skvělá věc. Pomáhá získat vzdělání desítkám a desítkám lidí každý rok. Teď máme v NRZP zaměstnanou jednu studentku z Metropolitní univerzity Praha a já jsem velmi rád, že to funguje. Masarykova univerzita se soustředí na neslyšící, ale ta je veřejná, financovaná, kdežto MUP ty prostředky musí dát ze svého. To je ještě něco navíc, co si málokdo uvědomuje. Já jsem rád, že jsem to zažil na vlastní kůži. Lidem s tělesným postižením pomáhá získat vzdělání. Kromě toho se MUP pokouší řadu lidí zaměstnat nebo jim zaměstnání sehnat, je to fakt skvělá věc.

Máte nějakou představu o tom, jak si budou žít osoby se zdravotním postižením za třicet let?

Nedovedu si představit, co bude za třicet let. Pamatuji si, jak se v letech 1993–1994 mluvilo o tom, že se náš důchodový systém zhroutl po roce 2000. Nezhroutil se, protože se rodí více dětí, než jsme čekali, a máme vysokou míru imigrace z východních zemí, které tady zakládají rodiny. To mě přesvědčilo o tom, že prognózy mohou být velmi ošidné. Ve společnosti se může odehrát řada věcí. Evropa je vystavena určitému nebezpečí, které se samozřejmě může projevit na osobách se zdravotním postižením negativním způsobem. To říkám zcela veřejně. Jakýkoli utečenec, kterého my budeme zbytečně platit, snižuje peníze pro zdravotně postižené. Říkám to možná velmi ošklivě, ale tak to prostě je. Je potřeba si to uvědomit, proto nejsem příliš příznivcem imigrace, která Evropě nic nepřináší. Já myslím, že teď se máme opravdu velmi dobře. Společnost je lidem se zdravotním postižením příznivě nakloněna. Máme si toho být vědomi, nezneužívat toho, ale uvědomit si, že jakýsi další transfer nás může poškodit. Neumím dělat prognózu, ale že bych ji viděl úplně růžovou, to dnes neumím říct. Myslím, že těch hrozeb je mnoho.

Ing. Lukáš Kroupa

Zahájení studia: 2009

Obor: Mezinárodní obchod a Regionální studia a mezinárodní obchod

Povolání: zaměstnanec v neziskovém sektoru

Řekl o MUP:

*„Vzpomínám velmi rád. Vždy, když navštívím nějakou budovu Metro-
politní univerzity, přepadne mě trocha nostalgie a vybavím si určité
momenty, které jsem zde prožil.“*

***„Vzájemné porozumění společnosti
a handicapovaných.
V tom vidím smysl všeho, co dělám.“***

Lukáši, poznali jsme se v roce 2009, kdy jsme spolu bydleli na koleji Metropolitní univerzity Praha. Tehdy jsi byl nesmělý kluk čerstvě po maturitě, dnes vedeš sportovní klub, jsi člen české reprezentace, organizuješ turnaje a plesy. Čím začneme?

Začal bych právě tím rokem 2009. Na první dny v Praze si velmi dobře pamatuji, protože to byly první kroky k osamostatnění. Do té doby jsem žil se svojí sestrou, rodiči a prarodiči v rodinném domě. Měl jsem k dispozici celé rodinné zázemí. Prakticky 24 hodin denně jsem měl u sebe někoho, kdo mi pomáhal. To jsem příchodem do hlavního města najednou částečně ztratil, byl jsem na koleji sám, nikdo za mnou nestál, nepomohl otevřít dveře... Byla to pro mě výzva, ale zároveň cesta do neznáma, což ve mně zpočátku vyvolalo velkou míru nejistoty. Věděl jsem ale, že to všechno musím podstoupit, protože jenom tak se mohu v životě posunout dál v tom, nebýt tolik závislý na ostatních lidech. To byl hlavní motor, který mi pomohl překonat zpočátku všechny překážky a obavy. Kdyby mi ale někdo před 10 lety řekl, co všechno budu mít před sebou a čemu všemu se budu věnovat, nevěřil bych mu.

S pohybovým handicapem ses narodil, konkrétně s dětskou mozkovou obrnou. Jak se vrožené pohybové omezení promítlo do průběhu tvého dětství?

Řekl bych, že naprosto zásadně. Už třeba tím, že jsem nemohl dělat všechno jako ostatní děti. Nemohl jsem s nimi hrát fotbal, lézt na prolézačkách nebo dělat různé klukoviny, na které pak člověk vzpomíná. Jelikož jsem byl odkázán na pomoc druhých lidí, tak se mnou vždy byl někdo z dospělých. Ale když máte u sebe pořád dospělého člověka, tak se těžko dělají různé rošťárny nebo průšvihy. V dětství jsem více času trávil s dospělými, což jsem si hned neuvědomoval a přišlo mi to přirozené. Přišlo mi to lepší. Až v dospělosti jsem si to uvědomil, že jsem díky tomu byl dříve dospělejší. Také jsem sledoval, že některé věci nedokážu jako ostatní, a bál jsem se toho, že mi to dají mí vrstevníci najevo. Snažil jsem se jim vyrovnat ve věcech, kterých jsem schopen. Samotné dětství se pak promítá i do další fáze života, kdy mám dodnes trochu větší problém s navazováním kontaktů právě se svými vrstevníky. Právě proto, že nemám příliš zajímavých věcí spojených s dětstvím, o které bych se mohl podělit. Na druhou stranu jsem měl možnost zažít věci, které ostatní děti v mém věku neměly možnost zažít. Například mě naši vzali s sebou na taneční vesnickou zábavu, kde jsem mohl trávit čas s ostatními účastníky a dokonce prodávat pití v místním bufetu.

Na základní škole děti bývají k sobě velmi upřímné, někdy až zlé. Na druhou stranu dokáží držet při sobě a mají velký cit pro spravedlnost. Jak v tomto ohledu vzpomínáš na základní školu ty?

Co se týká první části tvé otázky, tak ze základní školy nemám zkušenost s tím, že by na mě byli spolužáci nějak zlí. Ale vzpomínám si na období ve školce, kdy jsem se

chtěl přidat do klučičí party, a kluci mi řekli, že mají podmínku. Mohl jsem být v jejich partě, když jim budu nosit bonbony. Párkrát jsem to udělal, než na to přišli rodiče a vyřešili to ve spolupráci s učitelkami. Dnes by se to, myslím, dalo označit za šikanu. Ale co se týče základní školy, tak tam vzpomínám na náš kolektiv jenom v dobrém. Byl to nejlepší kolektiv, ve kterém jsem kdy byl. A obávám se, že takový kolektiv ve svém životě už nezažiji. Užili jsme si spoustu legrace. Neměli jsme mezi sebou téměř žádné spory. Drželi jsme při sobě. Byly to krásné časy. Když se ještě vrátím k tomu vnímání handicapu, tak se domnívám, že čím jsou děti mladší, tím méně daný handicap řeší. Ano, jsou velmi vnímavé, ale stačí jim velmi jednoduché vysvětlení a neřeší další věci okolo. Pro ně je do určitého věku důležitější, jestli mají například modré autíčko nebo jestli si budou hrát se stavebnicí. A velmi často zapomínají na to, že jejich kamarád může mít nějaký handicap. Tuhle schopnost člověk, jak dospívá, ztrácí. Což je škoda.

Říká se, že narození dítěte s tělesným omezením rodinu buď stmelí, nebo rozdělí. Tvá rodina je příkladem spíše té první možnosti, je to tak?

Určitě ano. Když se v rodině stane nějaká velmi silná nepříznivá událost, je to vždycky velká rána a musí se s tím nějakým způsobem vyrovnat. Moje rodina se o tom, že mám dětskou mozkovou obrnu, dozvěděla až v roce a půl mého věku, a to díky tomu, že se můj vývoj začal zpožďovat. Dostal jsem se jen do fáze lezení, nestoupal jsem si a díky tomu mi poté lékaři diagnostikovali dětskou mozkovou obrnu. Musí to být velmi těžké zejména v tom, zda je daná rodina schopna se o dítě postarat a zároveň se vyrovnat s tím, že jejich dítě bude mít nějaké omezení. Já mám to štěstí, že moje rodina v sobě tu sílu našla a poskytla mi a stále poskytuje to nejlepší možné zázemí.

A za to jsem moc vděčný, stejně jako za to, že mi rodiče umožnili vyrůstat mezi zdravými. Že jsem nemusel být v žádných speciálních školách a zařízeních, ale mohl jsem vyrůstat v běžném prostředí. Mám dojem, že samotnou rodinu to naučí většímu porozumění, větší toleranci, respektu, odpuštění a dojde v ní k přehodnocení hodnot každého člena rodiny.

Zajímal by mě tvůj názor na poněkud spekulativní otázku, zda je lepší se s tělesným postižením narodit, nebo jej získat v průběhu života například následkem úrazu.

Rozhodně si myslím, že pro psychiku i život jedince je lepší mít handicap už od narození, protože se s ním učí žít už od samého počátku. Zároveň se s ním i vyvíjí. Dle mého názoru platí, že je lepší v tomto případě danou věc vůbec nepoznat, než ji pak v průběhu života ztratit. Zdraví je tak zásadní věc, že v případě jeho změny je to pro daného člověka velmi těžké. A je složité se s tím vyrovnat. Zároveň ale nepochybuji o tom, že jsou mezi námi jedinci, kteří to bez pochyby dokázali. Bohužel mám pocit, že je jich menšina. Musím ale také dodat, že o tom, jak se daný člověk se změnou svého zdravotního stavu vyrovná, rozhoduje především jeho rodina a jeho blízké okolí. Zda ho budou členové rodiny spíše litovat, anebo motivovat k tomu, aby se co nejdříve vrátil do běžného života. Do jiného, ale běžného života. Mám totiž pocit, že mnoho rodin si svou úlohu, když se jejímu členovi stane nějaké takové neštěstí, vlivem šoku dostatečně neuvědomuje. Přičemž uvědomění si své role v takové situaci hraje naprosto rozhodující roli.

Věnuješ se sportu, který se jmenuje Powerchair Hockey. Jak bys ho představil čtenářům, kteří o něm dosud neslyšeli?

Základní charakteristikou tohoto sportu je fakt, že jde o kolektivní sport určený pro osoby s nejtěžším tělesným postižením, které obvykle používají ke svému běžnému životu elektrický vozík nebo kterým je jiný kolektivní sport zapovězen kvůli zdravotnímu stavu. Aby si jej lidé dokázali lépe představit, používáme pro anglický název český ekvivalent „florbal na elektrických vozících“.

Kdo může florbal na elektrických vozících hrát?

Nejčastěji to jsou lidé s těžkými úrazy páteře, svalovou atrofií či dětskou mozkovou obrnou. Nejlepší na tomto sportu je skutečnost, že nezáleží na míře zdravotního omezení, ale pouze na tom, zda se mu člověk chce věnovat, nebo ne.

Co když někdo hýbe pouze hlavou?

Tak je to přesně člověk, kterého hledáme, protože i pohybem hlavy může sám ovládat pohyb elektrického vozíku prostřednictvím uzpůsobeného řízení, a tím pádem se může zapojit plně do hry s hokejkou ve tvaru T připojenou k vozíku, tedy tzv. T-stick.

Jsi členem české reprezentace Powerchair Hockey. Jak si Česká republika stojí mezi zahraniční konkurencí?

Musím bohužel konstatovat, že si ve srovnání se zahraničím nestojíme zrovna příliš dobře. I přestože je tento sport v ČR od roku 2002, nepodařilo se nám vyrovnat zahraniční konkurenci. Důvodů, proč se to nestalo, je víc a nyní prakticky zaostáváme ve všech oblastech tohoto sportu. Ať už jde o technickou vybavenost elektrických vozíků nebo finančního zázemí klubů, které spočívá především ve

státní podpoře. Dále chybí motivace samotných hráčů více se danému sportu věnovat. Přejde mi totiž, že česká společnost obecně a čeští vozíčkáři, ale i handicapovaní obecně, nemají sebevědomí ani touhu být v něčem nejlepší. Existují samozřejmě výjimky s odpovídajícími výsledky. Mám pocit, že většina handicapovaných není vedena rodinou nebo svým okolím k tomu, aby byli v něčem dobří. Naše zaostalost je znát také po sportovní stránce jak v taktice, tak především v samotné rychlosti hry. Zápas na mezinárodní úrovni jsou výrazně rychlejší než v české lize, což klade na hráče vyšší nároky na čtení hry. Jsme také málo psychicky odolní. Často se totiž stává, že český tým v souboji se zahraničním ztrácí vyrovnané zápasy v posledních okamžicích. Zároveň je ale také nutné si uvědomit, v jakých podmínkách náš sport funguje. Samotné fungování stojí na dobrovolné práci lidí, kteří často nejsou nijak zaplacení ani odměněni. Snažíme se v tomto směru o změnu. Do budoucna věřím, že se situace kolem českého florbalu zlepší a my budeme moct dohánět zahraničí ve všech oblastech mnohem rychleji než doposud.

Kromě organizace turnajů Powerchair Hockey připravuješ také společenské akce, plesy nebo stand-up večery. Tvůj ples, který se koná v Klatovech každý rok, se jmenuje Ples handicapovaných. Jací jsou vozíčkáři tanečníci?

Ze své zkušenosti mohu říct, že na koncertě nebo na zábavě vnímáme hudbu možná trochu odlišně, protože sedíme obvykle před řadami stojících lidí, kteří v tomto okamžiku působí jako protihluková zeď. Ten zážitek je jiný, než mají ostatní. Všeobecně mám pocit, že o co méně je člověk schopen se hýbat, o to víc je schopen se naučit vnímat hudbu a tanec mentálně a je schopen si ji užít i v rámci svých omezených pohybů.

Zvládne si vozičkář zatančit polku, waltz nebo valčík?

Já si myslím, že pokud má vozičkář smysl pro rytmus a cítí jej, tak svým způsobem určitě ano. O tom, jestli vozičkář dokáže tančit, nebo ne, nerozhoduje jeho handicap, ale cit.

Jak reagují klatovští občané na tvé Plesy handicapovaných?

Musím říct, že velmi pozitivně. Když jsme připravovali první ročník, tak jsem popravdě od této akce neměl příliš velká očekávání. V české společnosti stále vnímám ostych před handicapovanými. Sám jsem se snažil najít důvody nebo motivaci, která by mě vedla k tomu, abych takový ples navštívil, kdybych byl zdravý. Musím přiznat, že ta akce je oblíbená a každým rokem ji navštěvuje čím dál víc lidí. Je to asi tím, že koncepce večera je neobvyklá. Začíná to od příznivých cen vstupenek, přestože se pořád něco v sále děje. Buď hraje hudba, nebo vystupuje nějaký účinkující. Lidé kromě toho, že pomohou našemu klubu, dostanou kulturní zážitek naplněný mnohdy novými věcmi, které neměli ještě možnost vidět. Právě i proto, že se mezi účinkujícími velmi často objevují i handicapovaní. Díky této koncepci snad aspoň trochu přispíváme k osvětě a propagaci aktivního života handicapovaných. Důležité je, aby se handicapovaní neuzavírali do své vlastní komunity, ale aby byli otevření veřejnosti. To se nám díky kulturním akcím, troufnu se říct, daří.

Z Klatov ses přestěhoval do Prahy. Co tě do Prahy přivedlo? V čem je Praha lepší a jak se ti v Praze žije?

Při studiu Metropolitní univerzity Praha jsem poznal, že Praha mi, jako vozičkáři, nabízí lepší možnosti. Zároveň jsem získal za dobu vysokoškolských studií řadu kamarádů a přátel. Takže jsem se rozhodl, že se do Prahy vrátím.

Současně jsem se nechtěl vracet do Klatov. Myslím, že by to byl krok zpátky. Je pravda, že oproti městu Klatovy je Praha poněkud hektičtější, ale to mi až tak nevadí. Snažím se vyhýbat těm nejfrekventovanějším místům v Praze. Je zde také možnost lepšího pracovního uplatnění.

Co ti do života přineslo studium na Metropolitní univerzitě Praha?

Vzpomínám velmi rád. Vždy když navštívím nějakou budovu Metropolitní univerzity Praha, přepadne mě trocha nostalgie a vybavím si určité momenty, které jsem zde prožil. Zároveň si zpětně uvědomuji, jak zásadní roli pro mě právě studium na MUP mělo a stále má. Poznal jsem spoustu nových lidí, kteří mě posunuli a změnili jako člověka. Měl jsem díky nim možnost získat mnoho zkušeností lidských a profesních. Zároveň mi studium ve spojitosti s předchozím životem ukázalo, jakou cestou bych se měl vydat a co mě vlastně bude po studiu bavit. Navedlo mě to, jakým způsobem dělat dané věci nejlíp ve spojitosti vedení lidí, vedení nějakého subjektu. A je jedno, jestli to je firma, podnik nebo třeba nezisková organizace, protože ty mechanismy fungování a způsobu práce se příliš neliší. Asi největším přínosem byl pro mě předmět Sociální podnikání, který nám přednášela paní doktorka Tereza Němečková. Ukázal mi, že jde lidem pomáhat a zároveň vytvářet nějaké vlastní hodnoty prostřednictvím podnikání. A díky tomu jsem se dozvěděl, jak nastavit cestu, kterou bych se měl ubírat u své neziskové organizace.

Jaký je tvůj dlouhodobý cíl v tom, co děláš?

Aktivity, kterým se věnuji, mají za cíl přispět k začlenění handicapovaných do společnosti a vůbec zlepšit vzájemné porozumění společnosti a handicapovaných. To je to, v čem vidím největší smysl. Považuji také za důležité, aby

handicapovaní byli co nejvíce samostatní, aby se jejich život co nejvíce podobal životu lidí bez handicapu, protože to je to nejvíc, co může handicapovaný získat. Mou motivací, proč to všechno dělám, je pomoci jim v tom. Objevit v nich sílu, která jim umožní, aby oni sami mohli rozhodovat o tom, jak budou žít. Konkrétně například tím, že svému spoluhráči z týmu ukážu, že i on může cestovat vlakem, a to naprosto samostatně. Protože samostatnost je pro každého jedna z nejdůležitějších věcí. V oblasti sportu a florbalu je mým cílem stabilizovat tento sport a pomoci ho dál nějakým způsobem rozvíjet, aby se k němu dostalo více handicapovaných. Chtěl bych, aby bylo v ČR co nejvíce týmů. Pokud jde o ostatní aktivity, tak bych rád nadále přispíval alespoň v menší míře ke zlepšení postavení handicapovaných lidí v české společnosti.

Bc. Michaela Krunclová

Zahájení studia: 2009

Obor: Veřejná správa

Povolání: Sportovní klub vozíčkářů - předsedkyně

Řekla o MUP:

„MUP mi otevřela dveře k opětovnému studiu, které jsem po nehodě musela přerušit, a nabídla mi podmínky studia srovnatelné se zdravými studenty.“

„Byla to doba, kdy nebylo obvyklé, aby lidi na vozíku měli dítě.“

Mohla bys čtenářům vysvětlit, co je to kvadrubříško?

Člověku, kterému se přihodí nějaký fatální úraz krční páteře, se říká obvykle kvadruplegik. Výška léze neboli místo krční páteře, kde úraz míchu poškodí, totiž způsobí, že pohybově omezené jsou nejen nohy, ale také ruce. Nefungují mu ani břišní svaly. Po úrazu se trochu povolí. Tím vznikne bříško – kvadrubříško. Je to obvyklé. Proto když po úraze začalo narůstat bříško i mně, nepřišlo mi to nijak zvláštní. Kromě toho jsem dost jedla. Zatímco všichni už byli z jídelny pryč, já si ještě přidávala. Společně s kamarády jsme si při rehabilitaci dělali legraci jeden z druhého a porovnávali, kdo má kvadrubříško větší.

Jak se ti stal úraz?

Žila jsem s přítelem a vydupala si výlet do Karlových Varů. Při cestě zpět jsme v autě všichni usnuli, včetně řidiče. Tenkrát jsme se nepoutali, to ještě nebylo povinné.

Řidič byl přítel?

Ne, to byl náš kamarád. Zemřel na místě.

Co se stalo při nehodě tobě?

Poranění páteře C5. Nejdřív mě stabilizovali a pak přišli na to, že mám poraněnou míchu.

Co bylo dál?

Po několika měsících jsem opustila spinální jednotku a dostala se do rehabilitačního ústavu. Po pěti měsících jsem

jela poprvé domů na víkend. S přítelem jsme se na sebe hodně těšili. Pak jsem začala nápadně nabírat. Myslela jsem, že je to úrazem a sezením na vozíku, nic jsem netušila. Když jsem ukončila svůj rehabilitační pobyt v Luži-Košumberku a vrátila se domů, byla jsem nadšená. Těšila jsem se, že zase začnu žít! Po čtrnácti dnech jsem ale dostala vysoké horečky, kvůli kterým mě nakonec museli odvést do nemocnice. Když jsme se tenkrát v noci dostali na urologii, paní doktorka mi udělala ultrazvuk a řekla: „No, kromě toho, že máte zánět ledvin, tak jste taky těhotná.“

Tak to nebylo kvadrubříško.

Byl to šok. Mamče sice jiskřily oči, jak byla šťastná, ale já začala mít strach. Přítel řekl, že si jde dát cigáro, a zmizel. Dlouho se nevracel. Říkala jsem si, že se už nevrátí.

Čeho ses bála?

Bála jsem se, protože prvních pět měsíců je nejdůležitější část vývoje plodu a já brala spoustu léků. Tělo dostalo úrazem pořádný záhul a ještě jsem tenkrát kouřila.

Co následovalo pak?

Začalo kolečko vyšetření. Bála jsem se, že se bude muset těhotenství přerušit a Natálka nebude moci přijít na svět. Po 14 dnech mi řekli, že čekám zdravou holčičku.

Přítel se vrátil?

Přítel se vrátil. Naštěstí si šel dát opravdu jenom cigaretu a je skvělý tatínek dodnes.

Úraz krční páteře s ohrožením života, ztráta kamaráda, ochrnutí, nevědomé otěhotnění a následný průběh těhotenství na vozíku. To vše během necelých dvou let. Jak jsi to prožívala?

Já jsem v tu dobu nebyla příliš dumavý typ, takže jsem to přijala. Ve chvíli, kdy ti řeknou, že čekáš zdravé dítě, je to prostě skvělá zpráva, ať se děje, co se děje. Měla jsem skvělou mamču a rodinu, která se ke všemu postavila pozitivně. Obvykle, když se lidi po úraze vrátí domů, vidí věci černě. Všechno špatně. Přemýšlejí o budoucnosti a nevědí, co budou dělat. Těhotenství otočilo můj život po úraze úplně jiným směrem. Netočil se jen okolo mě. Nesoustředila jsem se na sebe, ale na to, aby bylo dítě v pořádku a abych se o ně dokázala postarat. A to si myslím, že mě vytáhlo z jakýchkoli depresí, které jsou jinak v životě krátce po úraze časté.

A jak probíhalo těhotenství na vozíku?

Vzhledem k okolnostem mé těhotenství trvalo pouze čtyři měsíce. Měla jsem nějaké průvodní potíže, spasmy a záněty, na které jsem brala celou dobu antibiotika, ale všechno dopadlo dobře. Natálka si v bříšku našla svůj prostor a místo k životu. Věděla jsem, že pro ni musím udělat maximum, aby byla v bezpečí. V naší rodině máme spousty mateřského citu, takže dodnes se mnoho věcí točí kolem Natálky. Je úžasné, že je zdravá, moje nestandardní těhotenství na ní naštěstí nezanechalo stopy.

Jak se k tvému těhotenství stavělo okolí, fyzioterapeuti, lékaři?

Byla to doba, kdy nebylo obvyklé, aby lidi na vozíku měli dítě. Hodně jsem se setkávala s tím, že fyzioterapeutky nevěděly, co si se mnou počít. Byla jsem krátce po úraze, všichni se o mě báli, včetně lékařů. Nebyly pomůcky, vychytávky, které bych mohla získat od druhých. Byla jsem vlastně v té době taková průkopnice. Neměli jsme nikoho, kdo by nám poradil.

Jak proběhl porod?

Já ráda říkám, že to byla ta nejhezčí návštěva nemocnice za celý ten rok. Šlo to krásně a bez problémů, i operace. Vzhledem k mému ochrnutí jsem samozřejmě rodila císařským řezem. Žádné komplikace nebyly.

Následkem úrazu máš poškozenou i pohyblivost rukou. Jak jsi obstarávala péči o Natálku po jejím narození?

Byl to stres. Trápila jsem se, že nemůžu být maminka na plný úvazek, že to nezvládnou. I já jsem potřebovala pomoc, takže péči o miminko automaticky přebírala moje mamča. Nebylo to jednoduché. Měla jsem pocit, že nezvládnou vůbec nic sama. Navíc mi bylo 21 let. To je věk, kdy člověk na mateřství není úplně připravený. Bojovala jsem docela dost, bojovala moje rodina a bojovala moje maminka. Chtěla dát Natálce největší péči, a tím pádem hodně přebírala mateřskou roli.

Lišily se vaše názory na péči o dítě?

Mamka do péče vsouvala vlastní energii pečovatelky. I když jistě dělala to nejlepší, o čem byla přesvědčena, někdy jsme se neshodly. Často jsem chtěla říct: „To je moje dítě! Já jsem máma a říkám, že to bude takhle!“ To bylo vlastně naše nejhorší období za celou dobu našeho života. Měli jsme rozdílné názory na stravu, oblékání, spánek. Zní to jako maličkosti, ale pro mě to byly obrovské věci.

Změnilo se to až po třech letech, kdy Natálka začala být soběstačná a já už věděla, jak s ní zacházet. Věděla jsem, co jsem schopná zvládnout, a hlavně jsem se naučila pracovat s osobní asistencí, která mi otevřela dveře k soběstačnosti. Osobní asistence je naprosto kouzelná a úžasná věc, která pomáhá žít. Dnes je Natálka velmi šikovná. Sama o sebe se postará líp jak ostatní děti.

Osobní asistence, se kterou ses naučila pracovat a postupně žít samostatně, ti jistě rozšířila obzory. Jak se s touto změnou vyrovnala maminka, když jsi ji najednou nepotřebovala?

Bála se, ale byla rozhodně šťastná. První měsíce po porodu pro ni byly hrozně náročné, co se týče spánku i psychické pohody. Myslím, že se jí hodně ulevilo, když už to neviselo všechno na ní. Trvalo nám dlouho, než pochopila, že jsem schopná všechno bezpečně zvládat bez ní. S tím trochu bojovala.

Jak vypadal tvůj všední život s asistencí, když byla Natálka ještě miminko?

Asistenci jsem měla 24 hodin denně. Mamča mi zprvu chodila drobně pomáhat jednou až dvakrát týdně. Zbytek jsem měla pokrytý asistencí. Fungovali jsme dohromady s asistencí i s mým přítelem, který chodil do práce. Věnovali jsme se především Natálce. Hodně času jsme trávili mimo domov. Chodili jsme na procházky, za kulturou, na výtvarné kroužky, jezdili jsme na výlety. Kde bylo možné dostat se s vozíkem, tam jsme byli. Jezdit ven s vozíkem i kočárkem byla docela legrace. Brzy jsem naučila Natálku sedět na svém klíně. V sedmi měsících byla schopná nejen sedět za jízdy, ale dokonce na mém klíně i spinkat. Dítě je velmi přizpůsobivé a brzy pochopí, co rodič zvládne a s čím si musí poradit samo. Velmi nám pomohlo Centrum Paraple, kde probíhaly sportovní kurzy, akce pro maminky a mnoho dalších skvělých akcí. Natálka zažívala spoustu dobrodružství spojených s mým vozíkem, ale i díky skvělým asistentkám, se kterými nás spojovalo obrovské přátelství.

Brzy jsem pochopila, že se na vozíku dá žít aktivně, pracovně i studijně a že vozík není taková překážka, jak na první pohled vypadá. Začala jsem také jezdit na lyžích.

Byla jsem u toho, když stála poprvé na lyžích i Natálka. Také jsme hodně jezdili na kole. Natálka jezdila od 3 let.

Pomáhala ti v sebeobsluze i Natálka, nebo jen asistenti?

Tím, že u nás byly stále asistentky, Natálka neměla pocit, že by mi měla pomáhat. Teď když je starší, teprve důkladně zjišťuje, co potřebuji. Je to pro ni nové. Trošku s tím bojuje. Občas mi pomáhá, ale nerada. I když to není vždy příjemné, myslím, že je to tak dobře. Dítě by nemělo být osobní asistent matky. Dnes prochází pubertou, nebylo by dobré, aby na ní ležela tíha mého handicapu. Jsem ráda, že nemusí čelit pocitům výčitek toho typu, že nemůže tam a tam, protože její máma potřebuje pomoc. Na druhou stranu si myslím, že děti mají pomáhat, takže když potřebuji pomoci, hledám rovnováhu, aby se z Natálky osobní asistent nestal.

Začala někdy Natálka přemýšlet nad tím, proč je její maminka na vozíku? Projevovala někdy nějakou lítost nad tím, že má jinou maminku než její kamarádky?

Ne, moc ne. Předala jsem jí tu skutečnost jako fakt. Nikdy jsme se o vozíku nebavily. A když, tak jenom v pozitivním duchu. Jako malá se mě nikdy neptala, jak se to stalo, že jsem na vozíku. Nikdy jsme nevedly dlouhé dohady o tom, co mi úraz vzal a co vozík pro můj život znamená. Možná jsme o tom měly víc diskutovat, nevím. Není mým vozíkem nějak výrazně zatížená, ale když padá hvězda, přeje si, aby maminka zase chodila.

Kolik let je Natálce dnes?

Je jí 12 let. Je šikovná a talentovaná. Tančí v soutěžním týmu, zpívá ve sboru a chodí do výtvarné třídy.

Sleduješ, že je díky zkušenosti s tvým handicapem v něčem odlišná od ostatních dětí?

Myslím, že ano. V soběstačnosti. Od malička se o sebe musela víc postarat než ostatní děti. Je soběstačná a brzy bude schopná za sebe nést odpovědnost.

Ted' se budeme chvíli bavit o tobě. Ty ses po úraze rychle vrátila do života. Jednak tím, že se ti narodila holčička, ale také proto, že jsi začala cestovat a zkoušet různé sporty. Které sporty sis zkusila a které tě nejvíc bavily? Věnuješ se některému z nich dodnes?

Není toho mnoho, protože mám velké pohybové omezení. Lyžování na speciální lyži, které se říká biski, jízda na handbiku, sjíždění řek, tanec. Několikrát ročně jezdím na pobyty zaměřené na některý z těchto sportů, které organizuje Sportovní klub vozíčkářů Praha, kde pracuji. Naplňuje mě to. Dělam to s přáteli, obohacuje mi to život a rozšiřuje obzory.

Co konkrétně pro Sportovní klub vozíčkářů děláš?

Organizuju sportovní akce pro vozíčkáře, o kterých jsem mluvila. V zimě i v létě. Držíme se hesla „Sportujeme tak jako vy“. Baví nás sportovat, vrací nám to radost a energii do života.

Kam jezdíte?

Na lyže jezdíme nejen po Čechách, ale i do zahraničí, do Rakouska. Jezdíme na speciálních lyžích, které jsou přizpůsobeny každému podle jeho handicapu. Organizujeme akce pro začátečníky i pokročilé. Mám ráda to krásné spojení světa vozíčkářů a zdravých lidí. Baví mě sledovat, jak se ty naše světy propojují. Naše akce nejsou jen o sportu jako takovém, duchem se podobají spíš rodinné dovolené. Snažíme se si to dělat hezké.

Vím o tobě, že jsi také velký dobrodruh. Se svými přáteli jsi podnikla dvě úchvatné výpravy. Pověz nám něco o nich.

V roce 2011 jsme se se dvěma kamarádkami, Katkou a Hankou, vydaly na Nový Zéland a v roce 2014 s dalšími přáteli do Ruska na Altaj. Na Nový Zéland vzpomínám moc ráda. Neměly jsme nic zařízené. Třicet hodin jsme strávily v letadle, vystoupily na Novém Zélandě, půjčily si auto a pět týdnů cestovaly ohromující krajinou, která tam je. Neměly jsme zařízené ubytování, a tak jsme nocovaly v autě, dvě holky a jedna vozičkářka. Jednou za čas jsme si někde zaplatily nocleh a umyly se. Čím dál jsem od těch zážitků, tím víc pro mě znamenají. Dřív jsem si tolik neuvědomovala, jak významnou cestu prožívám.

Na Altaj jsem se vypravila s dalšími přáteli, Jítou, Karlem a Honzíkem. Kromě Ruska se Altaj rozprostírá na území Mongolska, Číny a Kazachstánu. My byli v ruské části. Strávili jsme tam tři týdny. Vlakem jsme za tři dny projeli část Transsibiřské magistrály, což je nejdelší železniční trať v Rusku. Altaj je místo, kde je mnoho rozdílných krajin a všechny krásné, překrásné stejně jako lidi, které jsme na cestách poznali. Jeli jsme tam zcela na blind. Jediné, co jsme měli zajištěné, byla letenka a cesta vlakem přes Transsibiřskou magistrálu. Ještě jsme věděli, že tam žije známý našeho kamaráda, ale tomu jsme se zapomněli dopředu ohlásit. Pravda, když jsme přijeli, byl dost překvapený, ale ubytoval nás na noc u sebe. Zajistil nám Altajce Džunguruga, příslušníka původního místního národa, s velkým autem. Ten nás provedl Čujským traktem, který se nachází mezi Ruskem a Kazachstánem. Je to jediná silnice, která vede na Altaj. Krajinou, kde se mění tajga ve vysoké hory. Poznávali jsme novou kulturu a novou přírodu. Dostali jsme se na místa, kam by se běžní turisté nedostali.

Viděl jsem jednu tvou fotku z Altaje. Sedíš na vozíku na nějakém horském hřebeni oblečená do černé pláštěnky a díváš se hluboko do údolí, které je mírně zahaleno mlhou.

Tu fotila moje kamarádka Jitka Krejčová. Nafotila celý dokumentární altajský soubor, několik fotografií dokonce získalo jednu z cen Czech Press Photo. Z naší cesty také vznikl filmový dokument, který během cesty natočil Karel Čtveráček, měl v roce 2016 premiéru přímo na Vánoce. Karel je duchovně založený člověk. Dokument není klasický cestopis, kde by ses dozvěděl faktické podrobnosti o tom, co je to Altaj. Je to dokument o přírodě, o přátelství, o životě, o cestě.

Jak se ten dokument jmenuje?

Jmenuje se *Taje Altaje*.

Vystudovala jsi Metropolitní univerzitu Praha. V čem vidíš význam Školy bez bariér pro studenty s handicapem?

Metropolitní univerzita Praha dodává možnost lidem s handicapem zažít pocit jisté důležitosti poté, co jim například nějaký úraz vzal víru v sebe a v budoucnost. Možnost studovat na vozíku není samozřejmost, protože málokterá vysoká škola je bezbariérová. Jako student se nemám moc čím chlubit, ale vím, že se studium dá zvládnout i bez toho, aby člověk celé dny ležel v knihách. Studovala jsem se zdravými studenty, z nichž mnozí se s handicapovaným dosud nikdy nesetkali. Vše ale probíhalo bez jakéhokoli problému, konfliktu, pozastavení se nad něčím. Opět se mi líbilo, jak se naše světy přiblížily a vzájemně obohatily.

MUP mi otevřela dveře k opětovnému studiu, které jsem po nehodě musela přerušit. Univerzita mi nabídla srovnatelné podmínky studia se zdravými studenty. Zařadila jsem

se do běžné společnosti. Velmi si cením možnosti kvalitního vzdělání.

V čem vidíš to vzájemné obohacení?

Já si myslím, že sblížení lidí na vozíku s lidmi zdravými je důležité pro společnost. Způsobem života a viděním světa můžeme v jiné podobě vrátit společnosti to, co nám dává. Myslím si, že máme co nabídnout. Nejen ti, kteří sedí na vozíku a mají zdravé ruce, ale i ti, kteří jsou na tom hodně vážně a umí třeba hýbat jen hlavou. Když se jim vytvoří podmínky, jsou motivovaní a mohou toho využít.

Jaké byly pro tebe výhody a nevýhody dálkového studia?

Rozhodně velkou výhodou dálkového studia je málo času stráveného studiem ve škole. Díky tomu jsem se mohla zároveň věnovat péči o moji malou dceru. Na druhou stranu mi úplně nevyhovovalo samostudium, které pro mě bylo velmi náročné.

Jaký obor jsi studovala a proč?

Veřejnou správu s podoborem sociální práce. Chtěla jsem se stát sociální pracovnící. Přišlo mi, že v tomto směru mohu předat své zkušenosti.

Nemáš tendenci si plnit nějaké sny přes Natálku? Sny, kterých jsi nemohla kvůli úrazu dosáhnout sama.

To nevím, ale je to možné. Možná se vzděláváním. Bojím se, aby nebyla lenoch po mamince. Chci, aby pochopila, že v životě musí za něčím jít. Chtěla bych, aby se naučila životem chodit, aby byla v životě šťastná a aby dokázala prožívat hezké chvíle.

A jaký je tvůj sen?

Já asi nemám žádné velké sny. Pro mě je důležité žít aktivně. Mít pracovní náplň. Užívat si štěstí a radosti...

Mgr. Daniela Bláhová

Zahájení studia: 2007

Obor: Veřejná správa a Evropská studia a veřejná správa

Povolání: ROSKA - předsedkyně organizace

Řekla o MUP:

„Vlastně mě k tomu přivedl kamarád Martin Hanibal, který Metropolitní univerzitu studoval a doslova mě ukecal, ať do toho jdu také.“

„Stát s vozíkem na Kilimandžáru ve výšce 5100 metrů nad mořem bylo úžasné. Každý má svůj vrchol někde jinde, je důležité snažit se ho dosáhnout.“

Metropolitní univerzitu Praha jste začala studovat ve věku, kdy mají lidé obvykle dostudováno. Co nebo kdo vás ke studiu přiměl?

Vlastně mě k tomu přivedl kamarád Martin Hanibal, který Metropolitní univerzitu Praha studoval a doslova mě ukecal, ať do toho jdu také.

V rané dospělosti vás zastihla roztroušená skleróza (dále RS), která ovlivnila váš budoucí osobní i pracovní život. Mohla byste to nelehké období stručně popsat?

Od malička jsem hodně sportovala. Když mi bylo dvacet čtyři let, začala jsem mít problémy. Nejprve jsem je neřešila. Od dětství jsem totiž měla potíže se zády a chodila na průběžné rehabilitace. Když mě tehdy začaly brnět ruce a nohy, přičítala jsem to zádům a začala navštěvovat rehabilitaci častěji. Myslela jsem si, že se to zlepší, ale naopak se to víc a víc horšilo, až jsem skončila v nemocnici. Nejdříve mi léčili záda a chtěli operovat páteř, pak mě ale neurochirurgové na Homolce poslali na vyšetření do RS centra. V tu dobu se můj zdravotní stav neustále horšil. Po dalších vyšetřeních mi diagnostikovali roztroušenou sklerózu a následně nasadili léčbu. Zhoršování se sice pozastavilo, ale stav se nezlepšil. Proto dnes jezdím na vozíku.

Měla jste v té době nějaké zaměstnání?

Když mi roztroušenou sklerózu diagnostikovali, byla jsem již v invalidním důchodu, protože se potíže táhly velmi dlouho. Do neschopnosti jsem nastoupila v roce 1995. Před tím jsem dělala v tehdejší obchodní domě Máj vedoucí jednoho z oddělení.

Roztroušené skleróze jste se později začala věnovat a pracovat pro organizaci, která lidem s roztroušenou sklerózou pomáhá. Jak k tomu došlo?

Ve všeobecné fakultní nemocnici, kam dodnes chodím, jsem se dozvěděla o organizaci Roska (pozn. Unie Roska), která sdružuje lidi s roztroušenou sklerózou. Zjistila jsem, že pořádá cvičení, rekondiční pobyty a celou řadu dalších aktivit. Tak jsem se do Rosky Praha v roce 1998 přihlásila a tím začala nová etapa mého života. Nejdříve jsem pro Rosku Praha dělala účetnictví a později další práce. V té době jsem už studovala na Metropolitní univerzitě Praha, takže jsem nejdřív dostudovala a v roce 2012 jsem pro Rosku začala pracovat naplno. Následně jsem se v roce 2013 stala předsedkyní Rosky Praha.

Jak vaše organizace lidem s roztroušenou sklerózou pomáhá?

Jsme registrovaní poskytovatelé sociální služby, takže kromě aktivit, o kterých jsme mluvili, poskytujeme službu sociální rehabilitace a sociálněprávní poradenství. Zaměstnáváme sociální pracovníky a pracovníka v sociálních službách. Ti chodí domů za klienty, kteří jsou na tom hůře, a pomáhají jim kromě jiného i s vyřizováním na úřadech. Máme i jednu cvičitelku, která dojíždí k lidem, kteří se nemohou dostat do našeho centra.

Řekněme si něco víc o roztroušené skleróze. Jak se projevuje?

Na to nelze jednoduše odpovědět. Má různé projevy a u každého člověka je to jiné. Roztroušená skleróza může způsobovat např. poruchy zraku, řeči, hybnosti, brnění. U někoho se po zaléčení tyto příznaky dále nevyvíjí. Někdo nemusí mít celý život žádné problémy, někdo zase naopak. Jsou čtyři druhy roztroušené sklerózy – dle postupu nemoci.

Co se vlastně děje v těle člověka, který trpí roztroušenou sklerózou?

Je to zánětlivé onemocnění, které napadá centrální nervovou soustavu (mozek a míchu). Vlastně se stane, že imunitní systém člověka začne bojovat sám proti sobě.

Pravidelně se setkávám s lidmi, kteří prošli dětskou mozkovou obrnou. Zhruba vím, jak vypadá lehká a těžká forma dětské mozkové obrny. Jaké formy sledujeme u roztroušené sklerózy?

Lehkou formu roztroušené sklerózy nemusíte ani poznat. Takový člověk může plnohodnotně chodit, pracovat i všemožně sportovat. On sám ale na sobě nějaký příznak zaregistruje. Jde k doktorovi. Ten mu roztroušenou sklerózu diagnostikuje, zaléčí a pustí ho domů. Léčba zafunguje, stav se stabilizuje a dál už nemusí mít problém. Jiný člověk zase dostane ataku, ochrne nebo se mu zhorší zrak. Záleží na tom, v které části mozku či míchy se ložiska nacházejí, kde začne být RS aktivní, jakým způsobem je člověk zaléčen a zda léčba funguje. Dají mu třeba vysoké dávky kortikoidů a on se vylepší. Jsou lidé, kteří se horší pomalu nebo kteří se zhorší rychle, jejich stav se nevylepší a jsou pořád ve stejném stavu. Ono to je s roztroušenou sklerózou doopravdy velmi nevyzpytatelné. Velmi pomáhá,

když to lidé nevzdají, dál na sobě pracují a cvičí. I když je na tom člověk špatně a nic moc už nezmuže, veškeré aktivity oddalují jeho úplnou invaliditu. Chce to se stále zaměstnávat a neházet flintu do žita.

Má roztroušená skleróza něco společného se ztrátou paměti nebo mentální svěžestí?

Je to mýtus a těch mýtů je celá řada. Člověk s roztroušenou sklerózou zapomíná, ale obvykle ne o nic víc než normální člověk. Je pravda, že některému člověku se může vytvořit ložisko v části mozku, která paměť ovlivňuje, v takovém případě je potřeba paměť trénovat o to víc než jindy.

A co se týče mentální svěžesti, tak i to je mýtus. Roztroušená skleróza může člověku postihnout řeč, takže mu není rozumět, ale mentálně může být takový člověk úplně v pořádku. Martin Hanibal, o kterém jsme mluvili na začátku, strašně špatně mluví. Je mu špatně rozumět, ale v hlavě to má srovnané a je velmi inteligentní. Samozřejmě ve stáří se k roztroušené skleróze přidávají další problémy a nemoci, takže je možné jisté změny v mentální svěžesti sledovat, ale není to roztroušenou sklerózou. Na druhou stranu takový člověk může být pouze zmatený.

Je roztroušená skleróza dědičná?

Stále se tvrdí, že není, ale genetika se v této souvislosti stále zkoumá, protože se objevily případy, kdy se roztroušená skleróza v jedné rodině objevila vícekrát. Mám kamaráda, který má tři děti, dvojčata holky a kluka. Kamarádovi diagnostikovali roztroušenou sklerózu a jeho dvojčata ji mají diagnostikovanou také. Obě. Takže sice se tvrdí, že dědičná není, ale...

Jak se lidé s roztroušenou sklerózou srovnávají, když k nim přichází naprosto neočekávaně a nezaslouženě?

V případě úrazu nebo jiných postižení člověk alespoň zná příčinu svého handicapu. V případě roztroušené sklerózy je tomu jinak. Je o to náročnější se s ní vyrovnat?

Určitě je, protože spousta lidí si klade otázku, proč zrovna já? Ale já vždycky říkám, podívejte se kolem sebe, vždyť jsou kolem nás lidé, kteří jsou na tom mnohem hůř. Holt prostě se to stalo, je to život, tak co se dá dělat? Já s tím jsem srovnaná, ale když má někdo sklon k depresím nebo není psychicky v úplné pohodě, a potom mu řeknou tuto diagnózu, je to pro toho člověka horší. Přemítat v hlavě o tom, co bude, to je špatný přístup. Spousta lidí se tím zabývá a pak mají deprese. U každé nemoci je psychika důležitá, ale u roztroušené sklerózy ještě víc, protože čím víc psychika trpí, tím víc se stav zhoršuje.

Jak jste to brala vy?

Tak, jak to je. Nehodila jsem flintu do žita. Těžké to bylo, dokud nevěděli, co mi je a na co mě léčit. Říkala jsem si, doprčic, ať už na to přijdou! Když pak ke mně doktoři přišli a oznámili mi konkrétní diagnózu, byla jsem vlastně ráda, protože už věděli, co mi mají léčit. Ta nejistota byla přece jenom nepříjemná, když jsme nevěděli, co bude dál. Samozřejmě ani dnes nevím, kdy se mi třeba zhorší ruce nebo se zhorším jinak. To samozřejmě nevím, ale vím, jak s tím aspoň trochu bojovat.

Může se cvičením stav zlepšit, nebo se jen udržuje na stávající úrovni?

Tak i tak. Může se udržovat, ale může se i zlepšit. Máme zkušenosti, že se cvičením zlepší hybnost i jemná motorika. Mnozí z těch, kteří přestali sedět doma a začali se aktivně účastnit našich aktivit, se vylepšili.

Je možné se i s roztroušenou sklerózou stát rodičem a vést spokojený rodinný život?

Určitě. Dřív byl mýtus, že jakmile máte diagnózu roztroušené sklerózy, neměl byste se do ničeho takového pouštět. Zvláště u žen se to nedoporučovalo, ale zjistilo se, že těhotenství není takový problém, jen je důležité to zdravotně hlídat. Při nasazené léčbě na RS je třeba včas vše s doktorem naplánovat. U mužů, kteří mají roztroušenou sklerózu, je také důležité vše konzultovat na neurologii, v RS centru, vše plánovat a hledat nejvhodnější postupy.

Co říká demografická křivka lidí s roztroušenou sklerózou v České republice? Narůstá, nebo klesá počet lidí s tímto postižením?

Je nás čím dál více, ale já si myslím, že to souvisí s lepší a včasnější diagnostikou. Díky včasné diagnostice lze člověka efektivně léčit a invaliditu snižovat.

V ČR se uvádí číslo kolem 16 000 lidí postižených roztroušenou sklerózou. Naše organizace Roska Praha je pobočný spolek Unie Roska, která má se všemi pobočnými spolky kolem 1 500 členů. V našem spolku Roska Praha je registrovaných přes 700 lidí, členů máme přes 300.

Ve svém životě se setkáváte s celou řadou příběhů. Šťastných i nešťastných. Zajímaly by mě teď ty šťastné. Vybavíte si nějaký příběh vašeho klienta, který byl pro vás významný?

Takových klientů a příběhů je mnoho. Vždycky mám velkou radost z toho, když k nám přijde někdo nový, kdo se doma trápil a nechtěl nic dělat. Když u nás vidí, co vše děláme, začne se zapojovat do aktivit, jezdit například na rekonvice a úplně se změnit. Z toho mám ohromnou radost.

Co vám práce do života přináší a jaké jsou vaše další vize do budoucna?

Dobrý pocit. Nepřemýšlím tolik o tom, proč to dělám. Pracuji pro Rosku ráda a věnuji jí hodně času. A vize? Chci, aby to, co děláme, pomohlo co nejvíce lidem, aby se naše organizace rozšiřovala a lidi byli spokojeni.

Jakým způsobem se udržujete v kondici? Sportujete?

Pracuji, sportuji a chodím na rehabilitace. Na kole nejezdím, protože na to nemám dost silné ruce, ale mám k vozíku přídavné elektrokolo, a tak mohu s rodinou na kole vyrazet na výlety. Lyžuje celá rodina, já na monoski (speciální lyže pro handicapované), dcera, které je 27 let, jezdí i na snowboardu a můj manžel je instruktor monoski. Dříve jsem jezdila i do Alp na soustředění, protože jsem občas závodila, s tím jsem musela skončit, protože ruce už mi neslouží tak, jak bych potřebovala. Jezdím pro radost, nejvíc do Špindlerova Mlýna, a když už mám unavené ruce, sednu si pod sjezdovku a čekám, až ostatní dolyžují.

Jak takový lyžařský kurz pro vozíčkáře probíhá?

Záleží na tom, zda zdravotní stav člověka umožňuje samostatnou jízdu na monoski, nebo zda jeho kondice toto neumožňuje a instruktor bude klienta jen vozit v biski. Vždy je potřeba, aby handicapovaný člověk přijel s doprovodem, který mu bude pomáhat mimo sjezdovku. Pokud se přihlásí, že chce naučit lyžovat na monoski, je potřeba, aby si na první kurz přivezl doprovod, který mu bude pomáhat i na sjezdovce, protože není možné jít hned na vlek. Před použitím vleku pomáhá doprovod instruktorovi táhnout klienta do kopce tak, aby si lyži nejprve osahál a vyzkoušel. Podle toho, jak to klientovi jde, může začít jezdit za pomoci lana a poté, co získá jistotu, může lyžovat úplně sám. V případě biski, která je určena spíše pro více

handicapované, je obvyklé, že instruktor klienta vozí, radí mu, jak se naklánět, a pokud to zdravotní stav dovolí, může používat stabilizátory. Když to tělo dovolí, tak i na biski je možné jezdit samostatně. Je lepší, když klientův doprovod umí také lyžovat. Může pomoci instruktorům na sjezdovce a při nasedání na sedačkovou lanovku. Speciální vybavení nemusí klient vlastnit. Přilbu, brýle, monoski i biski zapůjčí Centrum handicapovaných lyžařů. Musí mít akorát své lyžařské oblečení a teplou obuv. Stačí se jen ozvat, vyplnit přihlášku a je to. Může jet.

Není handicapovaný lyžař na sjezdovce nebezpečím pro ostatní lyžaře?

Ne, to určitě není. Je to stejné jako u všech lyžařů. Ano, může se stát nehoda, ale to se může stát i normálnímu lyžaři nebo snowboardistovi, prostě komukoliv.

Zažila jste nějakou nehodu nebo zranění?

Při závodech jsem si vyhodila rameno a na soustředění v Alpách jsem si zlomila ruku, ale pravdou je, že nehody se příliš nestávají ani ve standardním provozu.

Kdyby tento rozhovor četl člověk, který čas od času na sjezdovce handicapovaného lyžaře potká, na co by si měl dát pozor? Jak by se měl chovat v blízkosti handicapovaného lyžaře?

Měl by na sjezdovce jezdit normálně jako s každým jiným lyžařem. Dávat prostě pozor a dodržovat lyžařská pravidla. Možná by měl vědět, že za handicapovaným lyžařem může být lano, které instruktor občas používá pro výuku. Stejně tak monolyžař musí dodržovat lyžařská pravidla jako ostatní lidé na sjezdovce.

Upřednostňujete osobně spíš zahraniční sjezdovky, nebo tuzemské sjezdovky? Mají pro vozičkáře tuzemské sjezdovky nějakou výhodu oproti těm zahraničním?

V zahraničí jsou střediska rozsáhlejší, můžete přejíždět z kopce na kopec, sjezdovky jsou členitější a zajímavější. Já ale vzhledem ke svému zdravotnímu stavu upřednostňuji spíš české sjezdovky. Zalyžuji si hezky a mám to kousek od domova.

Rád bych si s vámi ještě povídal o expedici Kilimandžáro, kterou jste podnikla v roce 2010. Sám jsem na vozíku a nedokážu si představit, že bych takovou výpravu absolvoval. Jak na tuto expedici vzpomínáte?

Byli jsme sedmnáctičlenný tým, z toho pět žen s roztroušenou sklerózou. Já byla jediná na vozíku, ostatní chodící. Nápad vzešel od jedné „roskařky“ z Brna, jejíž nevidomý kamarád Honza Říha na Kilimandžáru byl. Nápad se mi líbil, protože i já jsem v minulosti chodila po horách, ovšem také mi bylo hned jasné, že na vozíku se tam nedostanu. Když jsem ale záhy zjistila, že i vozičkář se na Kilimandžáro vyšplhal, řekla jsem si: „Jdu do toho!“ Hned jsem začala shánět vše potřebné. Cestu jsem absolvovala na mechanickém vozíku s přídatným kolečkem, vzadu jsem měla madla a vepředu lana. Musela jsem si zaplatit více průvodců, kteří mi při výstupu pomáhali.

Příprava byla velická. Sháněli jsme sponzory, kteří by nám částečně cestu uhradili, protože náklady byly vysoké. Kromě veškeré materiální přípravy bylo důležité také očkování. Z České republiky jsme jeli autem do Vídně, odkud jsme pokračovali letecky do Bruselu a z Bruselu do Nairobi. Vzpomínám si, jak jsme měli obrovskou žízeň, protože při letu do Nairobi došla na palubě voda. Když jsme přilétli do Nairobi, bylo mi úplně jedno, že tam mají přeškrtnutý kohoutek, a napila jsme se vody na záchodě.

V rámci prevence měl každý flašku něčeho ostrého, abychom se pravidelně mohli dezinfikovat. Po ránu všichni povinně nastoupili a flaška kolovala. Možná i proto nikdo neměl žádné střevní potíže!

Pod Kilimandžáro jsme přijeli autobusem, přespali v hotelu a pokračovali na centrální parkoviště, odkud začínají výstupy. První úsek se jde deštným pralesem, pak začínají kleče, pak šutříky, šotolina a nakonec balvany. Výška Kilimandžára je 5 895 metrů, první výškový tábor byl ve 2 700 metrech a třetí ve výšce 4 700 metrů nad mořem. Při obou cestách jsme se ve druhém výškovém táboře den aklimatizovali. Je to tak, že při cestě tam vystoupáte z druhého tábora z 3 750 metrů do výšky 4 000 metrů a pak se zase vrátíte do tábora. Čtvrtý den se jde do 4 700 metrů, odkud se stoupá v noci na vrchol. Druhý den ráno se schází dolů. Rovnou z výstupu se sestupuje až do 3 750 metrů. Tam se přespí a pak se jde úplně dolů. Já jsem se dostala do 5 100 metrů, protože dál už to bohužel kvůli terénu nešlo. Strašně to doprovodu klouzalo a vozík se převracel dozadu. Museli bychom mít víc dní na výstup, abychom to zvládli.

Jak si mám představit terén v takové výšce? Jsou tam nějaké cestičky?

Občas jsou tam cestičky, občas vás přenášejí přes kameny. Není to žádná skála. Jela jsem často sama s dopomocí. Zdatný vozičkář, paraplegik, který má vymakaný vršek, by cestu až na ty úseky s balvany zvládl sám. Moji pomocníci neuměli vůbec anglicky, jen svahilsky, ale bylo vtipné, že se naučili „na zadní“, „otoč to“ a zase „na zadní“. Bylo legrační, protože postupně si ty povely začali říkat sami. Manžel je ještě naučil „Hyjé!“ Když se rozjížděli, volal na ně: „Hyjé, Karle!“

Vystoupal s vámi manžel až do těch 5 100 metrů nad mořem?

Poslední etapu jsem šla v jiný čas než naše celá expedice. Manžel vystoupal do výšky 5 200 metrů, o kousíček výš než já, ale protože na něj začala působit výšková nemoc, musel dolů. Zažili jsme několik případů, kdy museli kvůli výškové nemoci lidi rychle svázat. Jednou tam letěl i vrtulník.

Jaké je to stát s vozíkem na Kilimandžáru ve výšce 5 100 metrů?

Úžasné. Úžasné vzpomínky. Byl to adrenalin, bylo to bezvadné, klidně bych si to ještě i zopakovala. Možná jsem byla v tu chvíli trochu našťvaná, že to nešlo výš, protože zdravotní problémy jsem žádné neměla, ale jen chvíličku. Někteří vrcholu dosáhli a dokonce tam vynesli i vlaječku Metropolitní univerzity Praha, která naši expedici také podpořila.

Uvažujete o nějaké další dobrodružné expedici?

Rádi bychom ještě něco uskutečnili, ale bohužel v současné době nemáme dostatek času a finančních prostředků na realizaci.

Vzhledem k tomu, jak jste na tom byla ve svých 27 letech, dosáhla jste značných výšin. A to nejen na Kilimandžáru.

Výstupem na Kilimandžáro jsme chtěli říct všem, že každý má svůj vrchol někde jinde a že je důležité snažit se ho dosáhnout. Víím, že pro někoho může být takovým vrcholem jen schopnost vstát z postele. Já vždycky říkám, s úsměvem jde všechno líp. Nevzdávat se, bojovat a žít naplno. Proč zahazovat život kvůli vozíku nebo špatné chůzi?

Bc. Pavla Řehořová

Zahájení studia: 2011

Obor: Veřejná správa a Evropská studia a veřejná správa

Povolání: studentka MUP a referentka Ministerstva práce a sociálních věcí ČR

Řekla o MUP:

„Na Metropolitní univerzitě Praha jsem nikdy neměla problém se svou ztíženou řečí. Všichni mi vycházeli vstříc a snažili se porozumět tomu, co se jim snažím říct.“

„S člověkem, který chce, se vždycky domluví.“

Základní školu jsi vychodila v Jedličkově ústavu, ale středoškolské vzdělání jsi absolvovala mezi zdravými dětmi. Jak bys porovнала svůj život na speciální a standardní škole?

V Jedličkově ústavu jsem si ze začátku myslela, že mě doma nemají rádi, když mě tam tak nechávají. Rodiče si mě domů nemohli brát každý den, tak jsem se musela smířit s tím, že Jedličkův ústav je pro mě alternativou. Časem jsem si ale pohodlně zvykla, protože v Jedli se mnou byly ostatní děti, které také nejezdily často domů. Našla jsem si mezi nimi kamarády. Postupem času nastoupili výborní vychovatelé, kteří se nám mnohem více věnovali. Organizovali jsme různé výlety, akce, nákupy a tak podobně. Na Jedli mám dobré vzpomínky. Vychovatelé nás učili, jak se chovat k sobě navzájem nebo jak se v životě postarat sám o sebe, abychom nebyli ve společnosti úplně ztraceni.

Ke studiu na standardní střední škole mě přesvědčili vychovatelé. Zkusila jsem to tedy na evangelické akademii a na odvolání mě přijali. Bylo to lepší, protože tam už nebyly děti, ale mladí lidé. Jelikož to byla sociálněprávní škola, studovali tam studenti s vědomím toho, že se budou s handicapovanými lidmi v budoucnosti setkávat. Spolužáci mě tedy přijali úplně výborně. Necítila jsem se mezi nimi jako postižená, a to bylo podstatné. Nepřipouštěla jsem si, že mám nějaký handicap. Normálně jsme se bavili, chodili ven, do hospody, kde jsme se třeba společně doučovali matematiku. Na střední vznikla spousta přátelství. Škoda,

že už není moc příležitostí, abychom se setkávali pravidelně. Bylo to období, kdy jsem byla šťastná a bezstarostná. Školu jsem zvládala i přes svůj handicap. Nebylo to jednoduché, ale vždycky to nějak dopadlo. Spolužáci mi pomáhali se zápisky, protože jsem nedokázala rychle psát. Asistenta jsem k sobě neměla. Ten by mě spíš omezoval. Jsem náročná, pořád bych otravovala, a to by nebylo dobré. Učitelé mě zkoušeli nejčastěji ústně. Z českého jazyka jsem dostávala doplňovačky místo diktátu a slohové práce jsem škrábala na papír sama. Někteří profesori a profesorky byli tak dobří, že moje písmo přečetli. Počítač jsem ze začátku neměla, protože tehdy byl drahý. První počítač jsme koupili až s manželem po několika letech.

Máš nějaké sourozence?

Mám mladšího bratra a o pět let starší sestru, která je z mamčině strany. Tátu máme každá jiného.

Na vozík ses nedostala kvůli úrazu ani kvůli nemoci, protože tvé postižení je vrozené. Co přesně se stalo?

Narodila jsem se v Praze. Máma měla komplikovaný porod, který trval několik dní, což způsobilo, že se mi nedostával dostatek kyslíku do mozku. Říká se tomu hypoxie. V průběhu kojení se zjišťovalo, která mozková centra mi hypoxie zasáhla, a co mi vlastně bude. Mám celkové potíže s pohybem, špatnou chůzi, špatný pohyb rukama a ztíženou řeč. S tou má ale problém spíš okolí, které někdy špatně rozumí mé artikulaci. Zajímavé je, že já jsem se svým způsobem mluvy tak ztotožněná, že mi nepřijde nijak zvláštní. Jediné, co pocituji, je větší namáhání ostatních svalů při mluvě, zejména krčních a zádových.

Vyrůstala jsi doma, nebo v nějakém ústavu?

V průběhu prvních pěti let jsem byla doma. Od pěti let jsem chodila do rehabilitační školky v Praze Malešicích, kde se mnou cvičili, aby se mi zlepšil pohyb končetin. Od šesti let jsem byla v Jedličkově ústavu, napřed v mateřské škole dva roky a následně na základce devět let. V tomto období si mě na celé prázdniny brali babička s dědečkem na chatu nebo se o mě starali, když jsem byla nemocná, což bylo každou chvíli. Moc ráda na ně vzpomínám, protože mi tím dali velký základ do života. Krom toho mě měli moc rádi, obzvláště babička. Při studiu střední školy jsem bydlela se svými sourozenci a s matkou u babičky, protože se naši rozešli. Dědeček v té době už nežil. Bydleli jsme čtyři ve dvou pokojích, v prvním poschodí bez výtahu. Tehdy jsem ještě nepoužívala vozík, takže jsem se dokázala vyšplhat domů o holi. Pak se mi zhoršila záda a také stabilita, proto jsem začala používat vozík.

V důsledku svého postižení máš poměrně značné potíže s artikulací slov. Jak se ti daří dorozumět se s lidmi, kteří nemají s tímto typem omezení zkušenosti?

S člověkem, který mi chce rozumět, se vždycky domluvíme. Takhle to беру. Víme, že někteří mluví daleko hůř než já, takže na tom nejsem tak, aby mi lidé nerozuměli vůbec. Vtipné je, že když se snažím mluvit srozumitelněji, je výsledek ještě horší a posluchač mi nerozumí vůbec. Je to způsobené asi mojí nervozitou. Jsem holt nervák. Když jezdím městskou hromadnou dopravou, používám cedulku s nápisem cílové stanice pro případ, kdyby mi řidič nerozuměl. Někdy pan řidič slyší úplně jiné slovo, než říkám. To se pak někdy i společně zasmějeme.

Když se chce, tak to jde. To ostatně dokazuje i fakt, že dnes máš manžela a dvě děti. Jak ses seznámila se svým mužem?

Vztah jsem navázala úplně v pohodě. V době, kdy já jsem už studentkou Jedličkova ústavu nebyla, tam manžel nastoupil na civilní službu a později pracoval jako asistent pedagoga. Seznámila mě s ním jedna moje dobrá kamarádka. Začali jsme se bavit, vídat se a postupem času jsme se sblížili. Jednoduše jsme spolu začali chodit a nějak nám to vydrželo. Dnes jsme spolu 12 let. Máme dceru Elišku a syna Františka. Uvažuji ještě o třetím dítěti, ale trochu se bojím, protože mám velkou skoliózu páteře, tak aby nedošlo ke zhoršení.

Mnoho žen s pohybovým postižením by si přálo stát se maminkou, ale mnohdy se jim jejich sen nesplní. Ať už kvůli fyzickému omezení, nebo protože ve svém životě nepotkají vhodného partnera. Jak to bylo u tebe? Snílas o rodině, nebo jsi nechávala věcem volný průběh?

Vždycky jsem si přála mít děti. Nepochybovala jsem o tom, že to bude možné. Nebála jsem se, že by mé dítě bylo handicapované. Nemám genetickou vadu, i když se mé postižení počítá do vrozených vad, protože k němu došlo při porodu, nemá ale genetickou povahu. Dítě jsem vždy chtěla a dělala jsem všechno pro to, abych se o něj dokázala postarat. Byla jsem mladá, když jsem svého manžela potkala. Nedělala jsem si příliš starostí, asi proto, že mě netlačil čas. Oproti tomu když je žena starší, řeší své obavy mnohem víc, protože se její biologický čas krátí. Má tudíž strach, že se jí sen o dítěti nesplní.

Když se vám narodilo první dítě, jak těžké bylo se o něj bezpečně postarat?

První dcera se narodila o měsíc dřív. Byla drobounká. Vážila dvě kila dvacet, ale byla zdravá a měla se k světu. Ze začátku jsem se bála, abych ji nějak neublížila, ale hodně nám pomáhal manžel, který byl s námi tři měsíce po porodu doma. Za tu dobu jsem natrénovala celou péči tak, abych zvládla přebalování, oblékání, krmení a přesouvání dítěte do kočárku.

Předpokládám, že když začalo chodit, muselo být náročné uhlídat jeho pohyb.

Když začaly děti běhat, tak jsem se bála, aby mi například nevlítly pod auto. Moje děti ale nějak vycítily, že za nimi nemůžu běhat, takže když jsem na ně zavolala, aby stály, tak stály. Nebo když došlo k nějaké vyhocené situaci, že se třeba blížilo auto a Eliška si to štrádovala k silnici, rychle jsem někoho požádala, aby dítě chytil. To se ale naštěstí stávalo minimálně.

U syna Františka to bylo jednodušší, protože toho jsem vozila na klíně na elektrickém vozíku. Tam vběhnutí do silnice skoro vůbec nehrozilo, i když taky pamatuji jednu náročnou situaci v blízkosti silnice. Naštěstí to dopadlo dobře. František byl spíš pecivál. Dodnes se mi vozí na klíně, a to je mu téměř devět let.

Jak děti vnímají tvé pohybové omezení a hlavně potíže s řečí?

Myslím si, že moje děti mou špatnou mluvu téměř nevnímají. Jsou na ni zvyklé. Berou mě takovou, jaká jsem. Děti vždycky berou mámu se vším všudy. Občas si ze mě dělá legraci František a napodobuje mě.

Čemu se doma nejvíce zasmějete?

Stávají se různé komické situace. Když děti řeknou něco vtipného nebo vypráví různé historky ze školy. Tak je to běžné ve všech rodinách. Občas se děti smějí mně, když mi něco vtipně upadne nebo když mi rozumí něco jiného, než říkám. S Eliškou je to někdy veselé. Ona zase někdy drmolí tak rychle, že jí nerozumím já, a já zase mluvím pomaleji, což zase někdy vadí jí.

Jakým způsobem si s manželem rozdělujete péči o děti?

Aktuálně je to spíš na manželovi, protože dopisují diplomovou práci a chodím do zaměstnání. Když byly děti malé, stála péče spíše na mně. Tehdy zase studoval a pracoval manžel a pomáhal mi jen s tím, co jsem sama nezvládla. Například s nimi chodil k doktorům, ale jinak všechnu péči doma jsem přes den zvládala sama. Když jsme byli pohromadě, dělal ty úkony spíš manžel, protože mě to všechno trvalo mnohem déle.

Na Metropolitní univerzitě Praha studuješ obor Evropská studia a veřejná správa. Proč sis vybrala zrovna tento obor?

Protože jsem chtěla navázat na své bakalářské studium, kde jsem studovala obor Veřejná správa, který mě bavil. Byl to jeden z mála oborů, který bylo možné studovat kombinovanou formou. V současné době jsem zaměstnaná na ministerstvu práce a sociálních věcí, takže získané vzdělání využívám i v práci. V budoucnosti bych se chtěla možná zabývat evropskými dotačními projekty, kde určitě využiji i znalost evropských studií.

Komplikuje ti nějak tvé postižení hladký průběh studia?

Kdybych řekla, že ne, lhala bych. Kvůli bolestem zad nemohu tak dlouho psát a ani ta moje rychlost psaní není

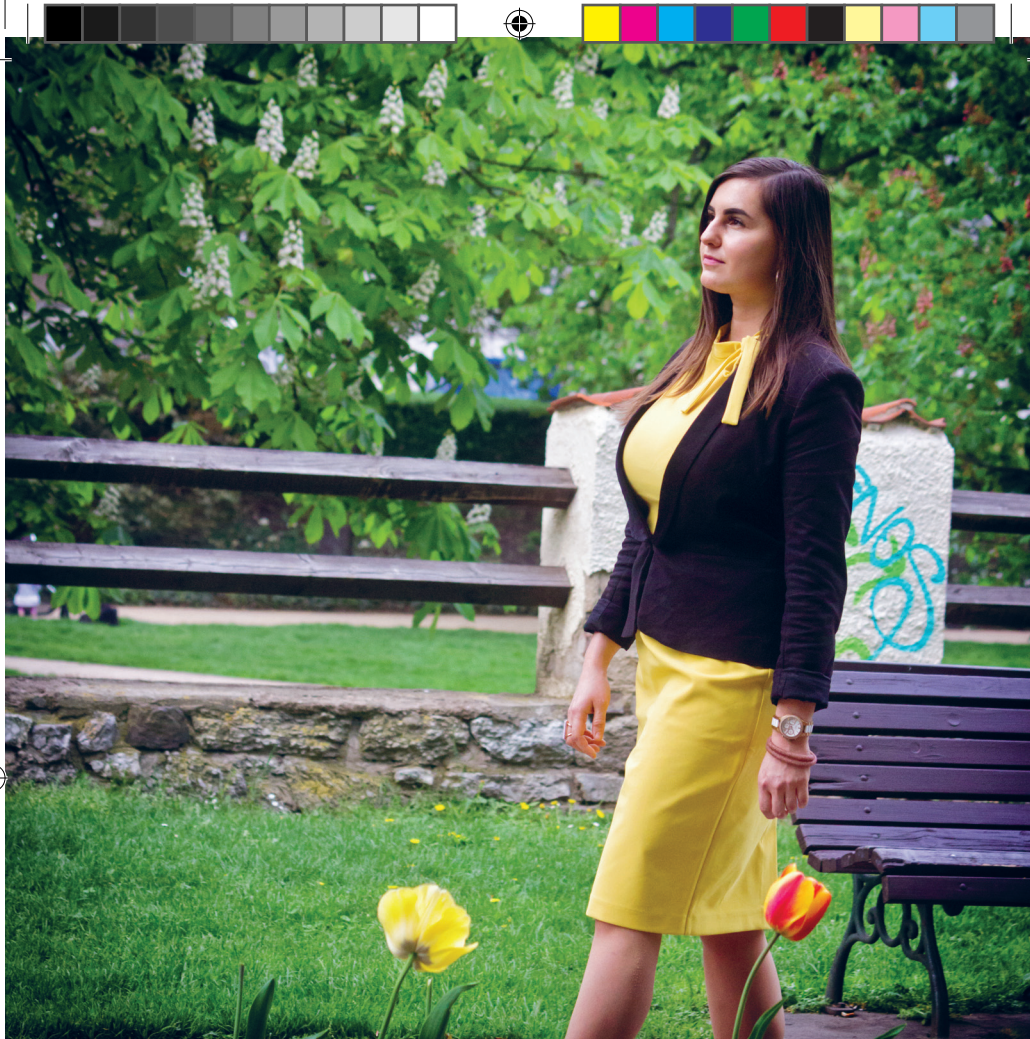
příliš vysoká. Pomalé psaní ale není takový problém, jako když nevím, co psát. To je při tvorbě diplomové práce neštěstí. Co se týče studia na MUP, nikdy jsem neměla problém se svou ztíženou řečí. Ani s profesory, ani se zaměstnanci, ani se studenty. Všichni mi vycházeli vstříc a snažili se porozumět tomu, co se jim snažím říct. A když mi někdo nerozuměl, tak jsme se v pohodě domluvili na emailové komunikaci a bylo to. Trošku jsem se obávala toho, jak budu zvládat studium s malými dětmi, ale vždy jsem se mohla spolehnout na manžela a jeho skvělé rodiče, kteří mi v průběhu studia s dětmi vždy pomáhali a velmi mě ve studiu podporovali.

V čem ti v tomto ohledu pomáhá projekt Škola bez bariér?

Je to spousta různých výhod. Ať už půjčování knih na dobu, po kterou je potřebuji, stipendium ve výši školného, zcela bezbariérové prostředí všech budov univerzity nebo vstřícný přístup pracovníků i vyučujících. Studium na Metropolitní univerzitě Praha je jedna z nejlepších možností, co mě mohla v životě potkat.

Jaké jsou tvé další plány po dokončení studia?

Budu nejspíš pokračovat dále v našem projektu Život jako každý jiný, kterému se věnuji na ministerstvu práce a sociálních věcí. Zabývá se transformací sociálních služeb, což znamená, že chceme, aby se rušily ústavy a dále nevznikala velkokapacitní ústavní zařízení. V projektu se zaměřujeme převážně na lidi s mentálním postižením nebo kombinovaným postižením, kteří stále v ústavním prostředí žijí, což je hrozné. Baví mě zjišťovat, kolik takových zařízení se k této transformaci přiklání a jak se situace sociálních pobytových služeb pomalu, ale jistě zlepšuje.

Mgr. Andrea Czikorová

Zahájení studia: 2012

Obor: International Relations and European Studies

Povolání: SAS - HR Talent Delivery Associate

Řekla o MUP:

„Mé studium tvořily tři základní pilíře, život v Praze, pobyt v Dánsku a Indie. Každý z těch pobytů byl pro mě jeden rok života. Byl to čas, kdy jsem se nejvíc rozvinula jako člověk.“

„Do Indie jsem se zamilovala.“

Co tě vedlo k tomu, že jsi opustila rodné Slovensko a vydala se do světa?

Už jako dítě jsem měla tendence opouštět hranice. Možná proto jsem se na Slovensku nikdy necítila doma. Vždy jsem snila o zahraničí, ale na univerzitu jsem nechtěla nikam daleko. Praha byla zlatým středem. Po maturitě jsem si mezi vysokými školami s obory vyučovanými v angličtině vybrala IRES (International Relations and European Studies) na Metropolitní univerzitě Praha.

Ve tvém životopise se to hemží mnoha studijními a pracovními zkušenostmi. Ve 25 letech máš za sebou úspěšné studijní pobyty v Americe, v Dánsku, v Indii a řadu prestižních pracovních praxí. Ve srovnání s tvými vrstevníky je to jistě neobvyklé životní tempo. Zatímco ty sama cestuješ po světě, mnozí v tvém věku raději setrvávají v bezpečném zázemí maminek. Máš pro to nějaké vysvětlení?

Tím nejzákladnějším faktorem je fakt, že mě do velké míry podporovala pouze moje mamka. Proto jakmile jsem přišla do Prahy, hned jsem si začala hledat práci. Připadalo mi přirozené mamce odlehčit a začít se starat sama o sebe. Už v průběhu studia jsem se snažila zdokonalovat i po pracovní stránce, abych neskončila pouze s diplomem. To je, myslím, pro studium v dnešní době velmi důležité. Významná pro mě byla práce pro Výbor dobré vůle Nadace Olgy Havlové, kterou jsem získala v rámci projektu Škola bez bariér už v prvním ročníku studia. S Výborem dobré vůle jsem spolupracovala na překladech po celou dobu svého studia, dokonce i v čase mého studijního pobytu v Dánsku. Byla to velmi úspěšná zkušenost a pro mě úplně

první vtažení do pracovního procesu. Vše ostatní přišlo přirozenou cestou. Kromě toho mám ráda lidi, ráda objevuji nové příležitosti a možnosti, ráda cestuji, neustále se potřebuji učit nové věci a nerada se nudím.

V rámci práce pro Výbor dobré vůle ses věnovala mimo jiné také překladům. Veškeré studium jsi absolvovala výhradně v angličtině. Kde ses tak dobře naučila jazyk?

Studovala jsem na Slovensku evangelické gymnázium se zaměřením na anglický jazyk. Pracovali s námi učitelé z Ameriky, kteří vyučovali pouze v angličtině. Škola podporovala studenty i formou pobytů v zahraničí. Přes agenturu jsem byla vyslaná do americké rodiny a strávila tam rok studia. Druhým krokem byla pak Metropolitní univerzita Praha, kde jsem studovala IRES. Osvojila jsem si terminologii v oboru, čtení i překlad.

Jaké první dojmy získá dívka, která se v šestnácti letech sama na rok vypraví do Ameriky?

Žila jsem ve státě Montana, který leží u kanadských hranic. Je to už dávno, tak si details úplně nevybavím. Ale uvědomila jsem si, že to, co jsem do té doby vídala jen v amerických filmech, je opravdová americká kultura a realita každodenního života. Poprvé a reálně jsem viděla, že lidé ve světě žijí jinak, než jsme zvyklí my tady v Evropě.

Americká kultura a mentalita mi ale nesedla. Nemohu porovnávat celou Ameriku, protože jsem žila jen v jedné lokalitě. Nicméně komunita, ve které jsem pobývala, mě nezaujala. Ovšem z jazykového hlediska byl pro mě studijní pobyt velmi významný. Jestli budu mít někdy dítě, tak ho určitě vyšlu v šestnácti letech do Států nebo někam o půl světa dál, protože pro mě byl tento rok největším posunem k nezávislosti a osobnímu rozvoji.

Při bakalářském studiu jsi absolvovala také studijní pobyt v Dánsku. Jak se ti líbilo tam?

To byl studijní pobyt v rámci programu ERASMUS. Měla jsem tehdy velký zájem využít možnost studijního pobytu v zahraničí. Univerzitu jsem si našla v seznamu evropských škol, které jsou nejlépe hodnocené. Zároveň se jednalo o školu, kterou Metropolitní univerzita Praha v programu ERASMUS nabízela. O Dánsku se mluvilo jako o *dreamlandu*, bohaté zemi, kde mají úžasný skandinávský systém a kde je čisto. Velmi mě lákalo dozvědět se víc o vnitřní kultuře země, jací jsou tam lidé a jaká je tam společnost. Strávila jsem dva semestry ve městě Aarhus, které je po Kodani v Dánsku druhé největší. Je to krásné přímořské místo s velkým přístavem a úžasnou, působivou přírodou. Každý jen trochu emotivní člověk tam musí náboj přírody cítit. Ve výuce byla širší a pestřejší nabídka často velmi specifických předmětů. Univerzitní život byl velice bohatý. Pod záštitou univerzity velmi dobře fungoval komunitní studentský život. V budově školy byl například každý pátek regulérně otevřený bar, kde se scházeli studenti. Měla jsem tam své oblíbené místo u moře. Někdy bylo dánské počasí takové, že obloha měla stejné zabarvení jako hladina moře. Nebylo možné rozeznat, kde na obzoru končí hladina a kde začíná nebe. Moc se mi tam líbilo.

Přesuňme se nyní z Evropy do Asie. Jak ses dostala k příležitosti pracovat na slovenské ambasádě v Dillí?

V rámci programu double degree jsem vyjela na studijní pobyt také do Indie. Kromě samotného studijního plánu jsem se zabývala výzkumným projektem, který se týkal evropské diplomacie. Ve výběru tématu výzkumu jsem měla volné ruce. Jedinou podmínkou bylo, aby zvolené téma bylo relevantní k předmětu našeho studia a obsahovalo tzv. „primary sources“, tzn. interview, dotazník nebo ji-

nou formu přímo získaných informací/dat. V rámci pobytu v Indii jsem vycestovala do Dillí, kde jsem při zpracování výzkumu prováděla rozhovory s lidmi z ambasády a členy delegace Evropské unie. V souvislosti s touto činností mně na slovenské ambasádě následně nabídli pracovní stáž, kterou jsem samozřejmě velice ráda přijala. Byla to příležitost k nezaplacení!

Čím ses v Dillí pracovní zabývala?

Slovenská ambasáda se zabývá mnoha agendami – politikou, ekonomickou, konzulární, kulturní... Připravovali jsme akce propagující slovenskou kulturu. Iniciovali a spoluorganizovali jsme například večer s kulturním programem, do kterého byly zapojeny země V4 (*Visegrádská čtyřka*) Česko, Maďarsko, Slovensko a Polsko. Byl to literární večer, na který jsme pozvali lidi z diplomatických kruhů a z oblasti vzdělávání. Četly se tam knihy v mateřských jazycích, které byly následně překládány do hindštiny. Co se týče politické diplomacie, pravidelně jsme se setkávali s diplomaty a delegáty Evropské unie. Na těchto setkáních se probírala aktuální politická témata v regionu. Indie je perspektivní asijská rozvíjející se země, takže agenda byla velice bohatá.

V Dillí jsem byla čtyři měsíce. Jako stážistka jsem pomáhala ve všech agendách. Primárně jsem asistovala zástupci velvyslance, kterému jsem pomáhala v jeho politické agendě. Spolupracovala jsem i s konzulkou. Spolupracovala jsem s ekonomickým diplomatem a samozřejmě také i s panem velvyslancem. Myslím, že byl rád za podporu. Byla jsem člověkem v jeho úzkém pracovním týmu.

Měla jsi možnost v Indii také cestovat? Pokud ano, jaká místa jsi navštívila?

Ano, snažila jsem se cestovat, ale první semestr to nebylo tak jednoduché. Stále jsem byla ve škole, protože se vyučovalo šest dní v týdnu a já měla volné pouze neděle. Až když jsem pobývala v Dillí, tak už to bylo možné, protože tam jsem měla víkendy prakticky volné. Navštívila jsem Bombaj nebo Váránasí, což je takové spirituální centrum u řeky Gangy, kde se konají různé posvátné spirituální ceremonie nejen hinduistického vyznání. Také jsem navštívila Džajpur, jedno z nejznámějších turistických center. Tádž Mahal jsem neviděla, protože jsem upřednostnila návštěvu jiných míst, ale věřím, že se mi to podaří v budoucnu.

Jak ses v Indii cítila z kulturního hlediska? Čím je ti indická mentalita blízká?

Já jsem se v Indii cítila velmi dobře. Je to zvláštní, ale nemusela jsem si na ni zvykat ani minutu, hned jsem se v ní cítila velmi pohodlně. Nikdy jsem se tam necítila nebezpečně, negativně, nikdy jsem nevnímala ohrožení nebo něco podobného. Přitom jsem často cestovala sama a sama jsem se také pohybovala po Dillí. Lidé si všímali, že jsem ze západního světa. Byli buď nadšení, nebo mě jednoduše ignorovali. Zde v Evropě je společnost velmi limitovaná a svázaná například mohutnou byrokracií. Tam je to úplně někde jinde. V ulicích panuje velká svoboda, jistým způsobem až nekontrolovatelná. Je tam příliš velké množství lidí na to, aby byli kontrolovatelní a systém fungování regulovatelný. Jediné, co můžete kontrolovat, je váš přístup a postoj k dění kolem vás. V Indii jsou tak rozdílní lidé, že není možné mluvit o nějaké konkrétní charakteristice. Kastovní systém rozděluje společnost do širokých mnohvrstevnatých úrovní. Různé rodiny, různé

kasty, různá společenská postavení a ekonomické hladiny jsou pro Indii příznačné. Indická kultura je nesmírně bohatá na různé události, svátky, oslavy života, spirituální oslavy hinduistických, muslimských a dalších náboženství. Mně pomohlo, že jsem byla jiná a přicházela z jiné kultury. Ti, které jsem potkávala, byli obvykle rádi, když jsme si povídali o vzájemných odlišnostech našich kultur. Často mi nabízeli pomoc a chtěli si povídat, ptali se, odkud jsem, co tam dělám a podobně.

Získala jsi v Indii nějaké stálé přátele?

Ano, i když někteří z nich jsou z Evropy. Při studiu jsem byla obklopena lidmi mnoha jiných národností. S Indý ve škole to bylo trochu náročnější, protože studovali pod stálou záštitou rodičů, zatímco já byla v té době už zcela nezávislá. Žila jsem samostatně a cestovala jsem sama. V Dillí jsem se setkávala se staršími lidmi, kteří měli své životy mnohem více rozvinuté a byli nezávislí. To bylo lepší. Tam jsem si našla přátele, se kterými jsem v kontaktu a určitě budu i do budoucna.

Ovlivnil pobyt v Indii tvé spirituální vnímání?

Velmi se do mě vryly návštěvy sikhského chrámu gurudvára a vnímání jejich víry. Všechno jsem absorbovala, snažila jsem se navštívit mnoho měst, bavit se s lidmi o tom, jak žijí. Nejsem si ale jistá, zda pobyt v Indii nějak výrazně ovlivnil mé spirituální vnímání.

A ovlivnil tě pobyt v Indii i v něčem jiném?

Celkově to byl pro mě nejlepší rok života. V tom, že jsem se každý den naučila nebo dozvěděla něco nového. Měla jsem možnost rozvíjet svůj postoj k životu. Co se týče kultur a neznámého prostředí, byla jsem vždy otevřená změnám, ale myslím, že pobyt v Indii mě posunul ještě o krok dál. Naučila jsem se více vnímat odlišnosti a více chápat

jejich kulturní patriotismus. Velmi mnoho jsem se toho naučila a stala jsem se chápavějším a otevřenějším člověkem. To, co my řešíme v západním světě, v Evropě nebo v České republice, má v sobě jinou definici problému, než jakou jsem poznala v Indii. Viděla jsem tam mnohem větší chudobu, mnohem větší potíže, než jakým čelíme u nás.

Už před odjezdem do Indie jsem si byla vědoma toho, že mohu být spokojená s tím, co mám. Spíš už se nepozastavuji nad věcmi, nad kterými bych se možná předtím pozastavovala. Je pro mě jednodušší nebrat dění kolem tak vážně a lépe se přenáším přes problémy než předtím. V Indii jsem se stala šťastnější.

Jaký je tvůj nejsilnější zážitek z Indie?

Je obtížné nalézt jeden nejsilnější zážitek, protože vše, co jsem vnímala, bylo různorodé a silné, jak ze studijního, tak i kulturního hlediska. Kdybych si ale měla vybrat jednu věc, tak to byla návštěva sikhského chrámu gurudvára v Dillí. Je tam pro všechny otevřený prostor, kde se konají společné večeře. Jediná podmínka je, že všichni musí sedět na zemi, vyjádřit tak rovnost se všemi lidskými bytostmi. Všichni sedí na té stejné zemi, rukama jedí to stejné jídlo, přestože každý má úplně jiný život, pochází z úplně jiné kasty nebo z úplně jiného náboženství, jiné kultury nebo ekonomického postavení. Svou účastí tak projevujete, že jste na jedné úrovni se všemi lidskými bytostmi na světě. To byla pro mě moc pěkná chvíle. Porovnatelným zážitkem byl svátek Diwali, který jsem strávila s indickými přáteli a jejich rodinou v Džajpuru a oslavovala hinduistické svátky světel. Také nezapomenu na narozeniny strávené v Bombaji. Součástí byla i návštěva tzv. „open air laundromatu“ Dhobi Ghat. Určitě doporučuji toto město navštívit.

Přemýšlíš o tom, že by ses do Indie někdy vrátila?

Zamilovala jsem si ji a stýská se mi. Určitě se tam někdy vrátím.

Strávila jsi mnoho času v zahraničí, bez mamky a bez domova. Jak to maminka zvládá, že její jediná dcera takto sama létá po světě?

Zvykla si. Vídáme se jednou za čtvrt až půl roku. Záleží na tom, na kterém kontinentě se zrovna nacházím. Když jsem byla v Americe, tak jsme se neviděly deset měsíců. Myslím, že je na mě hrdá. Je ráda, že létám po světě a řeším si život po svém. Ona by mi nikdy neřekla, abych zůstala doma, protože ví, že možnosti jsou ve světě, ne doma. Chtěla jsem, aby se mnou šla do Prahy, ale ona měla a má svůj život zaběhlý jinak. To nejde.

Co pro tebe znamená domov?

Nemám domov. Pro mě je domov, kde právě přespím. Zatím jsem nenašla místo, kde bych chtěla zůstat. Pokud jsem s lidmi, kteří jsou pro mě blízcí jako rodina, cítím se jako doma. Když jedu do Dánska, vracím se na své oblíbené místo. Stojím u moře, dívám se na obzor, vnímám přírodu kolem sebe a v tu chvíli cítím domov. Navštívila jsem mnoho míst a na každém z nich nechala kousek sebe. Víím, že kdybych se teď vrátila do Indie, do Dillí, také bych se cítila jako doma. Mám mnoho domovů.

Jak bys zhodnotila svých pět let na Metropolitní univerzitě Praha?

Mé studium tvořily tři základní pilíře, život v Praze, pobyt v Dánsku a Indie. Každý z těch pobytů byl pro mě jeden rok života. Studium na Metropolitní univerzitě Praha mě zformovalo do takového člověka, jakým jsem dnes. Před měsícem jsem se vrátila z Dánska, kde jsem navštívila

přátele, které jsem získala při studiu. Byla jsem i u moře na svém oblíbeném místě. Hodinu a půl jsem tam sama stála na břehu moře, vzpomínala na to, co všechno jsem prožila, a byla šťastná. Metropolitní univerzita Praha pro mě nebyla pouze škola, pro mě to byl život. Navštívila jsem místa, která byla úplně odlišná. Dánsko bylo perfektní, všechno tam systémově fungovalo. Na druhé straně v Indii někdy nefungovala ani elektřina a v bance chodili bosí zaměstnanci. A všechno jsem to milovala. Za pět let jsem mohla porovnat tři zcela odlišné země, tři různé světy. Navíc Metropolitní univerzita Praha měla vždy lidi, kteří se mnou zůstávali v kontaktu a starali se o mě. Těch pět let mám zafixovaných jako život, ve kterém jsem nejvíc vnímala a získala. Byl to čas, kdy jsem se nejvíc rozvinula jako člověk.

Nikdy jsem se na MUP necítila jen jako další student nebo jen další číslo. Bylo jedno, že jsem na rok zmizela do jiné země, protože vždy, když jsem se vrátila, věděla jsem, že mě v Metropolitní univerzitě Praha přivítají ti, kteří znají mé jméno a vědí, co mám za sebou.

Po celou dobu rozhovoru přemýšlím, jaký máš vlastně handicap. Žádný nevidím.

Já jsem měla od dvanácti let skoliózu, která se rok od roku zhoršovala. Prošla jsem péčí mnoha lékařů klasické medicíny, přičemž každý z nich říkal na mou diagnózu to samé – že je prakticky neřešitelná a nebylo to moc příjemné. Musela jsem téměř nepřetržitě nosit plastový korzet, takže jsem byla většinu dne fyzicky omezená v pohybu. V osmnácti mi řekli, že se to dá řešit už jen operativně. Já ale nechtěla podstoupit operaci páteře, takže mi v rámci hrazené léčby nebylo možné další korzety předepisovat. Zkoušela jsem i řešení alternativními způsoby. V Praze jsem si vyhledala doktora, který řešil skoliózy svým vlast-

ním systémem, účastnila jsem se workshopů, absolvovala tréninky, zkoušela jsem jógu a posilování. Trochu to pomohlo, když pravidelně cvičím, tak je to fajn, ale kdybych jen týden polevila, bylo by to bolestivé.

Jaké jsou tvé další plány?

Obor, který jsem studovala, byl pro mě vždycky vášně. Cítila jsem se v něm velmi dobře. Chtěla bych teď po úspěšném dokončení školy své vzdělání posunout i do praktické roviny a najít práci v oboru. Chtěla bych se přestěhovat z České republiky, možná nejprve do Bruselu, pro začátek, potom pracovat na projektech, které se zabývají problematikou třetího světa, Afriky, Blízkého východu, Asie. Něco změnit. Nejvíce mě zajímají bezpečnostní otázky, jako jsou terorismus, radikalismus a podobně. Zajímá mě, jak bude Evropská unie řešit deradikalizační politiku. Radikalizace je hodně spojená s psychologií a analýzou člověka. Zajímají mě otázky terorismu a bezpečnostní otázky všeobecně. Nebránila bych se ale ani něčemu, co by bylo spojené s ekonomickou diplomacií, vztahy mezi EU a zeměmi mimo EU. Tak nebo tak, ráda bych se věnovala práci, která bude zahrnovat jiné kontinenty.

Bc. Lisa Kvinikadze

Zahájení studia: 2013

Obor: Mezinárodní vztahy a evropská studia

Povolání: studentka

Řekla o MUP:

„Haviřov byl pro mě malý. Vystudovala jsem gymnázium se zaměřením na evropská studia a hledala něco, kde bych mohla s tímto základem pokračovat. Na internetu jsem narazila na Metropolitní univerzitu Praha.“

**„Občas tlumočím u soudu. Nejhorší je,
když se čte rozsudek:
obžalovaný sedí, dívá se na mě a čeká.“**

Už z tvého jména je patrné, že nejsi česká rodačka. Odkud pocházíš?

Pocházím z Gruzie, ale od jedenácti let žiji v České republice, kam jsme přijeli kvůli tomu, že v té době byla v Gruzii katastrofální zdravotní péče. Lékaři ani pořádně nevěděli, co se mnou je, a nedokázali přesně definovat diagnózu. V Gruzii nebyla dostupná kvalitní rehabilitace ani přístupnost. Moje maminka chtěla zjistit aspoň moji diagnózu a co všechno obnáší můj stav. Proto rozhodla, že odcestujeme. Vybrala Česko, protože je zde slovanský jazyk vzdáleně podobný ruštině, kterou jsme uměli. Přicestovali jsme já, mamka a tatínek. Sourozence nemám. Pak jsme dostali občanství a já tady začala chodit do školy.

Jaké to je, učit se v jedenácti letech tak těžký jazyk, jako je čeština?

Ze začátku to bylo těžké. Z češtiny jsem neuměla nic, mluvila jsem jenom německy a rusky. Podle věku jsem měla chodit do šesté třídy, ale vzhledem k tomu, že jsem neuměla jazyk, tak mě dali do čtvrté třídy, abych se rozmluvila. Ve škole jsem nikoho neznala a nikomu nerozuměla. Bylo to pro mě těžké, protože jsem byla a jsem spíš komunikativní typ člověka. Seděla jsem v lavici, dívala jsem se jen na hodinky a čekala, kdy si pro mě rodiče přijedou a odvezou mě domů. V porozumění češtině mi ale hodně pomohla ruština.

Krom toho od tří let jsem měla chůvu, která neuměla gruzínsky a mluvila na mě jen rusky. Jako druhý jazyk jsem měla ve škole v Gruzii němčinu, to mi také pomohlo. Zejména v tom, že jsem uměla psát a číst latinku. My v Gruzii máme totiž úplně jiné písmo. Každý si myslí, že v Gruzii, když je to část bývalého Sovětského svazu, se píše azbukou, ale není to tak. Máme vlastní jazyk i písmenka. Když jsem tedy začala chodit do školy v České republice, pomohlo mi, že naše třídní učitelka rusky uměla. Hrála se mnou pexeso, učila mě slova, starala se o mě a snažila se mi všechno vysvětlit. Za tři měsíce jsem začala rozumět ostatním dětem. Nevěděla jsem přesně, co říkají, ale chápala jsem, co po mně chtějí. Trochu mluvit jsem začala až za půl roku, protože jsem se dlouho styděla.

Stýskalo se ti po domově?

Stýskalo se mi především po kamarádech. Dříve nebyly mobily, tak jsme si posílali dopisy. Vždycky mi ze třídy poslali jeden ohromně velký dopis a různé fotky z výletů. Mám kamarádku, která mi kdysi posílala každý měsíc dva dopisy a také fotky, co fotila – domy, sousedy, psa, co měli, a tak. Ten pocit, že na mě nezapomněli, i když jsem žila daleko, byl velmi příjemný. Dodnes jsem s mnohými v kontaktu, s kamarády ze školy i se sousedy.

Začít žít nový život v nové zemi je pro dítě zřejmě snazší než pro dospělého, který má zapuštěné kořeny ve své rodné zemi. Jak tuto velkou životní změnu zvládali tví rodiče?

Pro rodiče to bylo také velmi těžké. Byli tady úplně sami. V jiné zemi a v jiném prostředí. Udělali to hlavně kvůli mně, abychom se posunuli dopředu. Vždyť v Gruzii jsem neměla ani vozík. Do České republiky jsem nepřišla na invalidním vozíku, ale v kočárku, jako malé dítě, ale

mně přitom bylo už jedenáct let... Museli jsme projít dlouhou cestou.

Pro mamku to je těžké dodnes. Celý život pobývala v Gruzii a najednou se sebrala a odjela sem. V Gruzii žila ve velkém dvoupatrovém domě s velkou zahradou, mandarinkami, fíky a citrony. Tady neměla nikoho, žádné kamarádky, nikoho, s kým by si popovídala. Seděla doma v panelovém domě a starala se o mě. Teď jezdíme do Gruzie každé léto. Když přijedeme, mamka vypadá jako zvíře vypuštěné z klece. Je tam šťastná. Myslím si, že tušila, do čeho jde. I když to pro ni bylo těžké, nedávala to najevo.

Udělala to proto, abych měla lepší budoucnost. V Gruzii to bylo jinak než tady. Když dítě mělo handicap, obvykle sedělo jen doma, četlo si nebo se dívalo z okna. Nic víc. Maminka mě od malička naopak všude brala s sebou – na svatby, na narozeniny, všude. To nebylo obvyklé v té době. Chtěla, abych se vyvíjela a žila normální život. Myslím, že se jí to dařilo, protože si pamatuji chvíle, kdy jsem si svůj handicap vůbec neuvědomovala. Jednou se nás ve třídě ptali, kdo se chce zapsat na nějaký sportovní kroužek. Já jsem se přihlásila první a chtěla hrát tenis.

Mohla bys mi blíže popsat začátky vašeho života v České republice?

Nejprve jsme byli v karanténě, týden nebo dva. Podstoupili jsme různá zdravotní vyšetření, aby věděli, zda jsme zdraví a nemáme nějakou infekci. Měli jsme tam jídlo a bydleli v jednom pokoji. Vzhledem k tomu, že jsem byla malá, tak jsem to nevnímala tolik jako moji rodiče. Hrála jsem si tam s dětmi z Čečenska a Kavkazu. Pak jsme žili pět až šest měsíců v azylovém domě v Bruntále a z Bruntálu jsme se přestěhovali do Havířova. Já jsem si totiž nemohla zvyknout na česká jídla. V Havířově to bylo tak, že nám nevařili, ale dávali nám peníze, abychom si

mohli koupit jídlo a vařit si sami. Pak jsme v Havířově v rámci socializačního programu dostali bezbariérový byt. Vystudovala jsem tam základní školu i gymnázium.

Proč ses rozhodla odejít z Havířova do Prahy?

Po gymnáziu jsem chtěla žít ve velkém městě, v Praze nebo Brně. Praha mě lákala víc. Havířov byl pro mě malý. Vystudovala jsem gymnázium se zaměřením na evropská studia a hledala něco, kde bych mohla s tímto základem pokračovat. Na internetu jsem narazila na Metropolitní univerzitu Praha, která mě zaujala. Obrátila jsem se na paní Kněnickou, a ta mě hned pozvala na den otevřených dveří. Nejdřív jsem se chtěla dostat na Mediální studia, ale to se nepovedlo. Rozhodla jsem se tedy pro Mezinárodní vztahy a evropská studia. Praha je pro mě ideální. Jediné, co mi tady chybí, je moře.

Vím o tobě, že ráda cestuješ. Můžeš bezbariérovost Prahy porovnat s jinými evropskými městy?

Praha je na tom pohledem handicapu velmi dobře. Uvědomila jsem si to, když jsem byla v Itálii, Benátkách, Římě, Florencii a v Miláně. Ne všude to bylo bezbariérové. Také v Paříži jsem se třeba vůbec nedostala do metra. I když tam mají různé bezbariérové autobusy, stejně je tam vozíčkář nějakým způsobem omezený. Prozatím je pro mě Praha daleko přijatelnější, i když nevím, jestli je to tím, že tu bydlím a znám to tu.

Máš v úmyslu pracovat v oboru, který jsi vystudovala, nebo tě láká úplně jiný směr?

Samozřejmě, že když jsem do tohoto oboru šla, tak mým cílem bylo, abych se v něm i uplatnila. Chtěla bych pracovat na ministerstvu zahraničí nebo vnitra a věnovat se oboru migrace. Díky tomu, že jsem si tím prošla, mě tento obor velmi zajímá. Kdyby to vyšlo, ráda bych pracovala

i na velvyslanectví Gruzie. Případně v podobné instituci v Gruzii, pokud se někdy vrátím.

Láká tě vrátit se?

Láká mě to, ale v Gruzii stále nejsou takové podmínky, abych tam mohla žít. Nebyla bych tam zdaleka tak samostatná, jako jsem tady. Tady si mohu sama dojet, kam potřebuji, tam ta možnost pořád není. Stále je tam jiná mentalita. Lidé, když vidí někoho s handicapem, neberou ho jako samostatného člověka. Pořád tam převažuje jakási lítost a mění se to pomalu. Je to také tím, jak lidé s handicapem vnímají sebe sama. Žijí s tím, že to tak má být, že se musí kvůli handicapu omezovat. Zatím se tam vrátit nemůžu.

Mimo jiné se věnuješ také tlumočení a překladatelství. Co tato tvá práce obnáší?

Před rokem jsem na Karlově univerzitě ukončila doplňkové překladatelské studium, které jsem zakončila zkouškou a certifikátem. Musela jsem dělat zkoušky z češtiny, z gruzínštiny bych měla také, ale tam se dělá výjimka, protože zkoušky z gruzínštiny tady nikdo nedělá. Gruzínských překladatelů je tady velmi málo. Já překládám právní texty, diplomy, usnesení a žádosti. Občas tlumočím i u soudu. Například v Kolíně jsem překládala celý proces. Bylo to zajímavé a musím říct, že mě tlumočení baví víc než sedět u počítače a překládat texty, které mají desítky stran. Na druhou stranu musím říct, že tlumočení je daleko náročnější a odpovědnější. Když překládám u počítače, můžu si vše vyhledat na internetu, nic mě netlačí, na všechno mám dostatek času. Tlumočení je akce. Musím vnímat jak soudce, tak právníky, státního zastupitele a obžalovaného. Žádné prožívání nesmím dát najevo. I když je mi něco líto nebo když s někým nesouhlasím, musím bez emocí přetlumočit pouze to, co řekli. Oni se na mě dívají a čekají, co

jim povím. Nejhorší je, když se čte rozsudek. Obžalovaný sedí, dívá se na mě a čeká.

Chtěla by ses překladatelství věnovat naplno, nebo máš jiné profesní cíle?

Já bych chtěla dělat něco, co má širší smysl. Chtěla bych založit neziskovku, která by se věnovala gruzínsko-českým nebo česko-gruzínským vztahům. Ráda bych napomohla tomu, aby lidé v Gruzii viděli, že handicap není nic, co by mělo bránit v plnohodnotném životě. I když to není vždy jednoduché. Tady v České republice mohou dělat to, co chci a co mě zajímá. To by mělo jít i v Gruzii.

Existuje v Praze nějaká gruzínská komunita?

Ano, sice maličká, ale funguje. Jezdím na každou akci, kterou organizují. Krátký pořad o naší komunitě proběhl i v gruzínské televizi. Hodně lidí mi pak psalo, jak je to skvělé, že tady mohu studovat i pracovat. Začali mi psát dokonce i handicapovaní, které jsem neznala, a zajímali se. To mě inspirovalo k tomu, abych začala přemýšlet, jak situaci handicapovaných v Gruzii změnit.

Jak bys chtěla odsud z České republiky ovlivnit nebo zlepšit systém v Gruzii?

Chtěla bych přispět k tomu, aby byli handicapovaní v Gruzii více motivováni svůj život změnit. Vláda by měla vidět, že handicapovaný člověk potřebuje pracovat. Aby začal někde pracovat, tak musí mít usnadněný přístup. Ráda bych vytvořila různé projekty, které gruzínské vládě přiblíží, jak systém funguje zde v České republice, a některé z nich pak realizovat i v Gruzii. Chtěla bych to dělat odsud, protože budu mít kolem sebe lidi, kteří mi pomohou.

Jak bys popsala gruzínskou mentalitu?

Jsem hrdá na to, že jsem z Gruzie. Mám pocit, že jsem otevřenější. Musím říct, že i Slováci jsou otevřenější než Češi. Když jedeme s rodinou do Gruzie třeba na měsíc, téměř každý den máme návštěvy. Kolikrát se těším do Prahy jen proto, že budu mít zase klid. Gruzie je slunečná země s horami i mořem. Lidé hodně drží při sobě a mají rádi velké oslavy. Mnoho Gruzínců je věřících, chodí do kostela a ctí křesťanské svátky. U nás to bylo vždycky jiné než v Čechách. Tady jsou lidé taková chladní. Když se přestanou vídat, napíší si třeba jen na narozeniny nebo na Vánoce. V Gruzii je to jiné. Tam jsme v kontaktu pořád, tam můžete přijít ke kamarádce, aniž byste se ohlásili dopředu. Tam jsme všichni k sobě taková otevřenější. Tady je zajímavé, že když máte nějaký problém, chodíte k psychologovi nebo k psycholožce. V Gruzii psychologa nahrazují přátelé.

Setkávají se tví rodiče v České republice s projevy xenofobie? Jak se jim tu žije?

Někdy ano. Nesetkávají se s žádným násilím, to ne, ale možná s ironií nebo opatrností. Rodiče mluví trochu hůř, ale je jim rozumět. Stává se, že i když jim lidé rozumí, dávají jim najevo, že nejsou Češi a neberou je jako sobě rovné. I když se takové věci stávají, musím říct, že jsme měli na lidi kolem sebe spíš štěstí. Mnoho Čechů nám pomohlo.

Maminka bydlí se mnou a je brána jako asistentka. Pomáhá mi, protože mám svalovou atrofii. Cítím ruce i nohy, ale sama se nepostavím, takže potřebuju péči. Tatka také bydlí s námi a také nám pomáhá, protože má sílu. Pracuje jako elektroinženýr, ale má potíže s technickým jazykem. Mamka má také vysokoškolské vzdělání. Je filolog, mohla by učit gruzínský jazyk, ale také neumí dobře česky, takže

to nejde. Je daleko snazší naučit se jazyk v jedenácti letech, než učit se ho v dospělosti jako rodiče.

Kde jsi doma, v České republice, nebo v Gruzii?

Tím, že jsem do Čech přijela jako malá, vnímala jsem změny daleko méně, než kdybych sem přijela v sedmnácti nebo v osmnácti letech, to už bych se tak odpoutat nedokázala. Je mi dvacet osm let, v České republice jsem prožila větší část svého života. Tady se cítím doma.

Bc. Roman Bernat

Zahájení studia: 2014

Obor: Mezinárodní obchod a Regionální studia a mezinárodní obchod

Povolání: student

Řekl o MUP:

„Popravdě jsem si v té době ještě úplně nedokázal představit, o čem vlastně to studium bude, ale dnes jsem hrozně moc rád, že jsem se do toho vrhnul.“

***„Do nehody jsem měl klapky na očích
a žil jen pro hokej, s kamarády jsem
nemohl zajít ani na pivo.“***

Úspěšný začátek tvé sportovní kariéry ukončil jeden nešťastný okamžik. Co se ti přihodilo?

Začnu od začátku. Narodil jsem se do sportovní rodiny. Oba moji rodiče se sportem živil. Byli vysokoškolsky vzdělaní ve sportovním oboru, oba ve sportu podnikali a podnikají dodnes. Nejvíc času jsem trávil ve sportovním areálu v Soběslavi. Dá se říci, že jsem v něm vyrůstal. Měl jsem tak možnost vyzkoušet si všechny možné sporty, které tam byly k dispozici. Jelikož byl táta fotbalista, hrál jsem fotbal i já. Potom mě chytl hokej a začal jsem dělat oba sporty najednou. Ve 12 letech se to lámalo a já se musel rozhodnout, který sport budu dělat naplno. Vybral jsem si hokej. Vybavuji si, jak na základní škole paní učitelka obcházela lavice a ptala se každého, čím by v životě chtěl být. Vím, že jsem tehdy odpověděl, že hokejistou. Samozřejmě po vzoru kluků z NHL, potažmo z české extraligy. Ani nevím, z jakého důvodu, protože hokej u nás v rodině nikdo nehrál. Mě ale pohltil. I mé rodiče, kteří mě v něm začali plně podporovat. Nejdřív jsem hrál u nás v Soběslavi. Rodiče mi chtěli dopřát ty nejlepší možnosti, takže jsem začal jezdit trénovat do Tábora a později i do Českých Budějovic. Veškerý soukromý život se točil kolem hokeje a všechno se mu přizpůsobovalo, dovolené i škola. Viděl jsem v něm svou budoucnost a nepřemýšlel nad tím, že bych v životě dělal něco jiného.

Když mi bylo 17 let, začal jsem na sobě cítit, že stagnuji. Potřeboval jsem změnu, další posun, oživení, nový tým. Oslovilo mě Kladno, kde mi dali možnost to u nich vyzkoušet. Nabídku jsem přijal a v Kladně se mi líbilo. Začal jsem tam studovat, žít na internátě a hlavně hrát. Po dvou letech mi přišla další významná nabídka, a to z extraligového klubu, tehdy to byl ještě Mountfield České Budějovice, kde mi nabídli profesionální smlouvu. Byla to velká příležitost probojovat se do A týmu, stát se profesionálem a hokejem se živit. To jsem si vždycky přál. Ani jsem o tom moc nepřemýšlel, podepsal jsem smlouvu a začal trénovat. Smlouvu jsem podepsal někdy v dubnu, ale začala mi platit až od května. V květnu začínala suchá příprava, do které jsem nastoupil a měsíc trénoval. Pak se stalo, co se stalo.

Jezdili jsme na pár dní v týdnu trénovat do Hluboké nad Vltavou, kde je velký sportovní areál. Tam jsme s celým týmem vyjížděli na kole do okolních lesů. 30. května jsme se vraceli z jednoho takového cvičení zpět do areálu, kde měla následovat další tréninková jednotka. Na silnici, kam mají zákaz vjezdu auta nad 3,5 tuny, jsme se v zatáčce potkali s nákladákem. Bylo to nepřehledné místo, pravočivá zatáčka z kopce zarostlá kapradinami a jiným porostem. Když jsme ten nákladák viděli, začali jsme všichni brzdit. Já brzdil nejvíc, protože jsem v tom momentě byl v ose zatáčky. Už nevím přesně, jak to tenkrát bylo, pamatuji si jenom, jak ležím na silnici a ten nákladák na mě jede. Pak už si toho moc nepamatuji. Až okamžik, kdy jsem viděl, co se stalo. Z vyprávění kluků, co jeli za mnou, vím, že jsem upadl na silnici, přední kolo nákladáku přejelo a já se octil mezi předním a zadním kolem. Zadní kolo mi jelo na hrudník a hlavu, ale já se na poslední chvíli nějakým způsobem přetočil. Zůstala mi tam pravá noha, kterou mi nákladák přejel.

Vybavuji si, jak jsem se zvedl a řval. Noha byla na několikrát přelámaná. Byly na ní otevřené zlomeniny a všude kolem obrovské množství krve. To bych ani nerozpítvával. Prostě se to stalo a tímto způsobem jsem přišel o nohu. Vrtulník pro mě nemohli poslat, protože v tom terénu nebylo kde přistát. Naštěstí sanitka z Hluboké nad Vltavou přijela rychle. Naložili mě a odvezli. Pamatuju si nějaké střípky ze sanitky, kde jsem vykládal něco doktorce a blouznil. Poslední, co si pamatuji, je obraz, jak mě vyložili ze sanitky a vezli do dveří. Míjel jsem vchodové dveře a to bylo to poslední, pak už si nepamatuji nic. Za 14 dní, když jsem se probudil z umělého spánku, jsem už nohu neměl. Původně se ji snažili zachránit, ale velká infekce to nedovolila.

Jak je to dlouho?

V květnu to bylo 5 let. Stalo se to v roce 2012. To by ani člověk neřekl. Mě to pořád přijde, jako by to bylo před rokem nebo dvěma. Tím vlastně skončila celá moje hokejová kariéra, která docela slibně začala. Jak rychle to začalo, tak rychle to i skončilo.

To je obrovská tragédie. Obzvláště pro tak nadějného sportovce, jakým jsi byl ty.

Velkou oporou mi byla rodina, kamarádi, spolužáci ze Soběslavi a potom i spoluhráči.

Jak se k události postavil klub a spoluhráči?

Nedokážu si představit, kdybych já byl u té nehody a stalo se to někomu jinému. Jak to muselo vypadat pro ty kluky, kteří jeli za mnou nebo kteří u toho byli, to je snad ještě horší. Někteří, když to viděli, tak zvraceli a bylo jim špatně. Samozřejmě i pro trenéry to nebylo nic jednoduchého. Tehdy jsem také trénoval děti. Když se zamyslím nad tím, že by se to stalo nějakému mému svěřenci, bylo

by to hrozné. Nebylo to jednoduché pro nikoho. Všichni se s tím museli porvat, moje okolí, rodina. Pro moje rodiče to bylo snad horší než pro mě. Stalo se to jejich dítěti, které celý život vedli ke sportu, a najednou nevěděli, jestli vůbec přežije. Doktoři mi dávali 20% šanci. Ztratil jsem asi 4,5 litru krve a skoro nic neměl v sobě. Bylo to fakt na krajičku. Díky bohu, že tam ta sanitka byla tak rychle. Myslím, že i hokej mi zachránil život, protože díky němu jsem měl v těle tolik síly, že se dokázalo se všemi ztrátami poprat. První dny byly pro mě těžké. Brečel jsem. Dvě nebo tři noci jsem vůbec nespál. Pořád se mi před očima odehrávalo, co se stalo a proč se to stalo. Potom, když jsem se dozvěděl, co všechno se mohlo přihodit, řekl jsem si: „Pořád jsem přišel jenom o nohu.“ S tím se dá žít, jen nebudu hrát hokej.

Jakým způsobem jsi hledal nový životní směr?

Uvěřil jsem, že se mi otevrou i jiné možnosti. Do nehody jsem měl klapky na očích a žil jen pro hokej, s kamarády jsem nemohl zajít na pivo a ani na holky nebyl čas.

Když jsem po dvou měsících přišel z nemocnice domů, musel jsem se nejdřív naučit chodit do schodů. Než jsem se naučil chodit o berlích, pomáhali mi rodiče. Byl jsem dost slabý. Před nehodou jsem měl 84 kg a po nehodě v jednu chvíli jen 55 kg. Byl jsem vyzábělý, kost a kůže, neměl jsem svalovinu. Do schodů jsem lezl s veškerou silou. Ani pohyb po rovině nebyl úplně optimální. V nemocnici mě sice vertikalizovali, ale drtivou většinu času jsem jen ležel na zádech nebo na boku. Trvalo mi nějakou dobu, než se mi přestala točit hlava. Měl jsem potíže s rovnováhou. Vše se naštěstí začalo rychle lepšit, když jsem doma začal s lehkou rehabilitací. V září jsem jel rehabilitovat do Prahy na Malvazinky. Působila tam fyzioterapeutka, která se v té době intenzivně věnovala „Škole chůze“ pro pacienty po

amputaci. Poprvé jsem tam byl bez protézy, ale při druhém pobytu v prosinci už jsem protézu měl a začal jsem se s ní učit chodit.

Po ztrátě hokeje ti v životě vznikla veliká díra, čím jsi ji zaplnil?

V první chvíli jsem si říkal „Co já budu dělat?“, ale to mě docela rychle přešlo. Asi tu největší díru zalepilo to, že jsem si našel přítelkyni.

Nebyla to náhodou ta fyzioterapeutka, o které jsi mluvil?

Ne, ne. Spolužačka z gymplu. Ale zpět k otázce, v první chvíli jsem si říkal: když nebude ten hokej, tak teď budeš mít aspoň čas na kamarády. Budeš si moct s nimi zajít do hospody a pokecat! To, co jsem předtím obětoval kvůli sportu, tak budu dělat teď. Budu jezdit na výlety, budu chodit do školy a trochu si užiju ty studentský léta. Po dvou letech na Kladně jsem se vrátil do Soběslavi a po nehodě dodělal gympl. Po maturitě jsem nevěděl, co dál. Nabízeli mi sice nějakou práci v klubu, ale já jsem zkusil pokračovat ve studiu dál na dopravní fakultě ČVUT. Vydržel jsem tam ale pouze 2 semestry. Kvůli hokeji jsem nebyl nikdy zvyklý se moc učit, připravovat se do školy a začít s tím bylo pro mě strašný. Navíc mě obor moc nebavil. Rozhodl jsem se, že zkusím něco jiného, a vybral jsem si Metropolitní univerzitu Praha a Mezinárodní obchod. To mě chytlo a nebylo to tak těžké jako obor na ČVUT.

Nepochybuji o tom, že hokej sleduješ stále. Přinejmenším jako fanoušek.

Přesně tak, jako fanoušek. Do Budějovic často jezdím na hokej a pořád spoustu těch kluků znám. Rád se na ně jezdím dívat. Už krátce po nehodě jsem začal chodit na hokej i za kluky do kabiny.

Myslíš, že tvoje přítomnost ovlivnila výkon týmu na ledě?

Když jsme byli všichni v kabině, tak je to asi posílilo, ale že by to ovlivnilo výkon, to si nemyslím. Z vlastní zkušenosti vím, že když člověk vleze na led, nad ničím moc nepřemýšlí. Ať už je na střídačce rodina, nebo kdokoli blízký. V Budějovicích chodí 6 500 lidí, kdyby se kluci měli soustředit na to, kdo všechno sedí na tribuně, asi by jim to k výkonu nepomohlo. Všichni jsou to víceméně profesionálové, vědí, co si mohou dovolit.

Vrátil ses nějakým způsobem ke sportu?

Hned, jak jsem se vrátil z nemocnice, už jsem byl domluvený s klukem od nás ze Soběslavi, který tam trénoval děti, že až to půjde, budu trénovat s ním. Mimochodem, v té kategorii byl i můj brácha, o to víc jsem chtěl. Byl jsem za tu příležitost moc rád. Stačila mi tato úroveň, nepotřeboval jsem trénovat extraligu. Věnovat se hokeji v této míře mi úplně stačilo. Tak se stalo, že jsem zase začal trénovat děti.

Nejdřív jsem byl na střídačce, ale pak jsem měl velkou chuť postavit se s protézou i na led. Ne bruslit, jen se postavit na led a chodit po něm. Když jsem se trénování začal věnovat, bylo pro mě důležité, abych byl na ledě s kluky. Poprosil jsem fyzioterapeutku z Malvazinek o pomoc. Říkala, že nikdo přede mnou to neudělal, ale věřila, že to dokážeme. Přijela, vše jsme naštelovali, poutahovali a nastavili protézu a já se opravdu postavil. Časem jsem zjistil, co si s protézou na ledě mohu a nemohu dovolit. Začal jsem klouzat a postupem času se i odrážet, střídat levou a pravou, takže to nakonec vypadalo jako bruslení.

S protiskluznými berlemi?

Ne, bez berlí, s hokejkou. V tomhle jsem měl výhodu, protože jsem celý život strávil na bruslích. Už když jsem ležel v nemocnici nebo v Malvazinkách, věděl jsem, že chodit, ať už dobře, nebo blbě, se nějak naučím. Chtěl jsem s protézou něco dokázat.

Ještě řeknu něco k protéze. Těšil jsem se na ni i z toho důvodu, že jsem chtěl zase vypadat normálně. Měl jsem radost, když jsem si mohl ráno obléct kalhoty a nemusel jednu nohavici strkat zezadu za pásek. Nebo když jsem si mohl vzít dvě ponožky a jít ven. Není to sice tak růžové, jak jsem si představoval, ale jsem za ni moc rád. Dodnes pro mě není chůze s kombinací kyčelního a kolenního kloubu jednoduchá. Jakmile přijdu domů, tak ze sebe protézu shazuji, protože to bolí.

Vrat'me se k tvému trénování. Jak dlouho jsi bráchu trénoval? Nehrozilo, že by sis přes něj plnil své sny?

Ne, to vůbec ne. Myslím, že tohle bych neudělal. Jestli má jednu brácha hrát hokej, musí si to vybojovat sám.

Nejdřív jsem pomáhal trenérovi a pak jsme jezdili na zápasy. Pro mě to bylo o to hezčí, že tam byl brácha. Vozil jsem ho na tréninky i na zápasy. Musím ale říct, že jsem proti tomu, aby rodič trénoval vlastní dítě nebo tým, kde má dítě. Myslím si, že to dnešní sport dost ovlivňuje. Proto jsem se snažil svůj vliv v případě bráchy omezit a radit mu jen v určitých situacích.

V Soběslavi jsme trénovali dvě sezony, to znamená dva roky. Pak bráchu oslovil trenér z Budějovic a nezávisle také mě, jestli bych tam nešel trénovat. Brácha souhlasil, já taky, a tak jsme byli zase spolu. Sezona se nám tenkrát hodně povedla, na mistrovství republiky jsme byli šestí.

Uvažoval jsi někdy o tom, že bys hrál sledge hokej? (pozn. hokej určený pro handicapované hráče)

Uvažoval, dokonce jsem si ho byl i několikrát vyzkoušet.

Jaký jsi z toho měl pocit?

Nechytlo mě to. S lidmi jsem byl naprosto spokojený, ale jako bývalý hokejista jsem to vnímal jako úplně jiný sport. Byl jsem zvyklý na hokej a možná chybně očekával to samé. Upřímně nedokážu říct, proč mě ten sport nechtly. Může být něco pravdy na tom, že opravdový hokej je moje srdcovka. Nevadí. Chytl mě třeba volejbal vsedě.

Volejbal vsedě?

Ano, uznávaný na mistrovství světa a mistrovství Evropy. Tady v Česku příliš rozvinutý není, protože první tým jsme založili před dvěma lety. Hraje se normálně 6 na 6 jako klasický volejbal, jenom na zemi vsedě. Převážně to hrají amputaři. Hrajeme ženy i muži dohromady, zdraví a handicapovaní. Celkem máme patnáct aktivních hráčů. Hrajeme s Kometou Praha, která s tím přišla. Jezdíme na mezinárodní turnaje, hráli jsme zatím v Lipsku a v Kodani. V Praze každoročně pořádáme mezinárodní turnaj.

Je více druhů volejbalu pro handicapované?

Ano, je víc druhů paravolejbalu. Hraje se ve stoje s protézy. To je jako klasický volejbal. A volejbal vsedě, ten hrajeme my, a pak je ještě plážový volejbal, vsedě i ve stoje. Zkoušíme také paravolejbal v písku. Každé úterý máme trénink v Kobylisích. Dostal jsem se k tomu přes přítelkyni, která studovala FTVS. Jednou přišla domů a řekla: „Hele, našla jsem tohle, půjdeme si to někdy vyzkoušet spolu.“ Řekl jsem jí: „Nebudu hrát žádný volejbal. Na volejbal mě v životě nedostaneš!“ Nakonec jsme šli a já musel vzít svá slova zpět.

Vím, že jsi členem sdružení s půvabným názvem No foot, No stress. Čím se zabývá?

To sdružení založila jedna holčička asi před pěti lety. Jednou za čas pořádáme akce, kde se všichni sejdeme, od lyžování, přes školu smyku až po jízdu na koni.

Je vidět, že ses dokázal s následkem nehody vyrovnat. V čem tě takhle trpká zkušenost změnila?

Nevím, zda mě změnila k lepšímu nebo k horšímu, ale doufám, že k lepšímu. Vždy jsem byl spíš klid'as. Nenechal jsem se ničím příliš rozhodit, ale i přesto mě nehoda změnila velmi. Otevřela mi úplně nový život. Předtím jsem byl floutek. Žil jsem život, ve kterém se všechno točilo kolem hokeje. Změna se projevila hlavně v mém společenském životě. V tomhle to беру pozitivně. Ať se stalo, co se stalo. Hokej ale miluju pořád. Když přijedu na zápas, v první chvíli cítím nostalgii a je mi líto, že nejsem s kluky na ledě. Není mi v těch chvílích do pláče, ale trpký pocit tam pořád je.

Ovlivnilo studium na Metropolitní univerzitě Praha tvoje další směřování životem?

Rozhodně. Vždycky mě bavilo cestování a zajímal jsem se o to, jak věci fungují v jiných částech světa. Díky tomu jsem vůbec se studiem mezinárodního obchodu začal. Popravdě jsem si v té době ještě úplně nedokázal představit, o čem vlastně to studium bude. Ale dnes jsem hrozně moc rád, že jsem se do toho vrhnul. Obor mě baví a do budoucna jsem se rozhodl, že bych v něm rozhodně chtěl zůstat. Konkrétně bych v tomto směru rád podnikal. Mám už k tomu připravené nějaké věci a s něčím jsem začal koketovat, tak uvidíme.

Uvažuješ o pokračování ve studiu na MUP?

Ještě než jsem začal chodit do prvního ročníku, řekl jsem si, že jestli mě to nechytne, tak s tím musím skončit hned po semestru nebo po roce. Jak už budu v druháku, tak to bude třeba dotáhnout do konce, a tím myslím i na magisterské studium. Ale nic takového jsem v průběhu ani řešit nemusel, protože jsem neměl důvod na MUP končit a byl jsem moc rád, že jsem mohl pokračovat i na magisterské studium. Nyní jsem v prvním ročníku na inženýrovi a příští rok, když to všechno dobře půjde, mě čekají státnice.

Jaké máš další plány?

Neplánuji moc dopředu, snažím se žít přítomností. Moje přítelkyně nechápe, že si nedokážu naplánovat věci na půl roku dopředu, ale já prostě žiji takhle. Popravdě nad tím ani nepřemýšlím. S přítelkyní hodně cestujeme. Chceme jet do Států, kde jsme byli loni na Floridě. Příští rok bychom chtěli navštívit západ USA a objet národní parky. Těším se.

Jiří Čeloud

Zahájení studia: 2015

Obor: Mediální studia

Povolání: student

Řekl o MUP:

„Na MUP jsem poznal několik opravdu zajímavých lidí, a tím, že studují dálkově, jsou někteří už zafixováni novináři, kteří si dodělávají vzdělání. Čtu pak noviny a říkám si: Moc pěkně to napsal ten můj spolužák...“

***„Jízda pro mě byla meditace.
Kdyby se mě po pěti hodinách někdo
zeptal, nad čím jsem přemýšlel,
řekl bych, že nevím.“***

Jakou výchovou jsi prošel?

Doma byl trochu matriarchát, jako všude. Moji rodiče byli slušní lidé. Nikdy jsme neměli hlad, ale také jsme nebyli bohatí. Nežil jsem v žádném přepychu. Na co jsem si nevydělal, to jsem nedostal. Nikdy se u nás neplýtvalo jídlem. Říkalo se: „Bud' spokojený s tím co máš, nemusíš mít nic.“ Ve svých rodičích jsme měli dobrý vzor.

Od kolika let jsi chodil na brigády?

Od 8. třídy jsem chodil pracovat na stavbu. Montovali jsme haly, ocelové konstrukce, panely a tak. Pracoval jsem s velkými kluky, bratrance a pomáhal jsem jim s tím, co jsem unesl. Když jsem se na základce rozhodoval, co budu dál dělat, dostali jsme zrovna za úkol nakreslit dům. Když se na můj výtvar paní učitelka podívala, řekla: „Ty bys mohl dělat nějakého projektanta nebo architekta.“ A tak jsem šel na stavební školu.

Na stavební škole se ti stal úraz, který ti změnil život. Co se ti přihodilo?

Na konci prvého, myslím, že to bylo 28. června, jsme jeli na dvoudenní výlet, kde jsem špatně skočil do vody a zlomil si páteř. Přetočil jsem šipku, dopadl do mělké vody

a hlavou se do ní zasekl. Pak následoval běžný proces, vrtulník, ARO, spinální jednotka a další.

Na ARU jsem ležel 6 týdnů. První polovinu si nepamatuji, jen vím, že jsem měl pod vlivem léků spoustu halucinací. I když jsem přicházel k sobě, pořád jsem si neuvědomoval, co se stalo. Poprvé když jsem viděl své ochrnutí, jsem si řekl, jak budu asi na brigádě nosit panely, když mi nefungují prsty. To, že nebudu chodit, mě vůbec nenapadlo.

Pekelná pro mě byla kompletní hygiena, se kterou mi pomáhala krásná sestřička s blondatými vlasy spletenými do copu. Ohromně jsem se styděl. Byl jsem úplně rudý a modlil se, aby za mnou chodila raději nějaká stará bába. Když mě po pěti týdnech posadili na vozík, provezla mě sestřička po nemocnici a pak mi udělala pedikúru. Bylo horko, ona se trochu odhalila a já jí viděl do výstřihu. Tehdy jsem si řekl, že na světě není zas tak zle.

V prvních měsících jsem si moc nepříznával, že zůstanu na vozíku. Samozřejmě jsem měl i krize, třeba když jsem spadl z vozíku, řval jsem a štvalo mě to. Byly to chvíle hysterie z totální nemohoucnosti. Pak jsem se vyspal a bylo zas dobře.

Dnes pracuješ jako instruktor soběstačnosti, kde učíš ostatní vozíčkáře, jak se o sebe postarat. Jak ses k soběstačnosti propracoval ty, když máš postižené ruce i nohy?

Úrazem jsem se převlékl do jiného těla, se kterým jsem se musel seznámit a zvyknout si na to, že funguje úplně jinak. Klíčovou událostí byly po mě první Vánoce doma. To bylo asi půl roku po úrazu. Rodiče se o mě museli starat, oblékat, dávat čípek a podobně. Ty dva týdny byly nejhorší období mého života. V hlavě se mi to přepnulo a já si řekl, že když už nemůžu chodit, musím být alespoň soběstačný.

Nic jiného mě nezajímalo. Začal jsem cvičit s rukama, trénovat přesuny, oblékání a hygienu. Za pět měsíců jsem se z lázní vrátil domů podruhé. To už jsem uměl spoustu věcí.

Musela to být velká dřina. Jak ses to naučil?

V rehabilitačním ústavu v Košumberku, ale jen díky tomu, že jsem sám chtěl. Toho, kdo nebyl zcela soběstačný, ukládali do postele v sedm hodin večer. To bylo frustrující, obzvláště v letních měsících, kdy si ti soběstační mohli zajít na pivo nebo se do pozdních nočních hodin bavit na venkovní terase. Nesoběstační, jako jsem byl tehdy já, jen leželi v posteli a koukali na televizi. Ležel jsem, venku byl horký letní večer a já jen poslouchal, jak se venku kluci baví. To mě trápilo. Tak jsem začal trénovat přesuny. Postupem času stačilo, aby mi někdo přidržel hlavu, abych nepřepadl, a já se přesunul téměř sám. S tím mi pomáhali jiní vozíčkáři, kteří měli zdravé ruce.

Člověk po takovémto úraze vůbec nezná své tělo, nezná těžiště, neví, kam má dát ruce, aby se udržel vsedě, nemá funkční tricepsy, nemá úchop. To vše je potřeba si osvojit nebo nějak obejít. Základem je zkoušet veškeré úkony pořád dokola, hledat nové techniky a vyhovující způsob, jak daný úkon provést. Není nutné poslouchat všechny ergoterapeuty a dělat vše tak, jak oni říkají, protože každý je jiný. Já jsem se vše naučil díky tomu, že jsem si hledal své cesty. Když dnes pracuji s nějakým klientem, tak apeluji přesně na toto. Neříkám mu, co a jak dělat, ale zkouším nové věci společně s ním. Pak se ho ptám, v čem se cítil nejlépe a co mu nejvíce vyhovovalo. To pak zdokonalujeme. Myslím, že to je jediná cesta k soběstačnosti. Hledání své vlastní cesty a jak jí dosáhnout.

Jak ses dostal k handbiku (speciální cyklistické kolo pro vozičkáře)?

Handbike jsem poprvé viděl ještě před úrazem. To si pamatuji úplně živě. Šli jsme s kamarádem v Jihlavě po ulici a viděli vozičkáře. Začali jsme se bavit o tom, co bychom v životě dělali, kdybychom skončili na vozíku. Tehdy jsem kamarádovi z legrace řekl, že mně by se život moc nezměnil. Místo na kole bych jezdil na handbiku. Asi jsem si to přivolal.

Když jsem rehabilitoval v Košumberku, ve cvičebně ergoterapie na skříni byla taková nálepka s fotkou vozičkáře Dušana Petřvalského. Byla to fotka z jeho cesty z ČR do Říma, kterou absolvoval právě na handbiku. To mi připadalo super. Ta fotka mě vtáhla. Představoval jsem si, že bych mohl objet Českou republiku kolem dokola.

Koupil jsem si první handbike, ale vůbec na něm nejezdil, protože jsem neměl sílu. První rok jsem najezdil jen 100 km, druhý rok asi 150 km. Naši na mě byli naštvaní, protože jsem si koupil kolo za sto tisíc a vůbec na něm nejezdil. Nechtěl jsem to vzdát, tak jsem si koupil trenážer do pokoje a začal doma přes zimu trénovat. Další rok jsem ujel 500 km a další 700 km. Všechno jsem najezdil u nás po okolí. Až po šesti letech jsem se kamarádům svěřil, že chci podnikat výpravy na handbiku. Do té doby jsem si své představy nechával pro sebe. Výpravy na handbiku byly moje osobní motivace, o které nikdo nevěděl.

Řekl jsem kamarádům, že bych chtěl jet na týdenní čundr do Českého Krumlova a zpět. Znali jsme se ze školy, kde jsme balili stejnou holku. Ona nechtěla ani jednoho z nás, tak jsme se alespoň skamarádili. Vzali jsme si krosnu, spacák, karimatku a vyrazili jsme. Spali jsme na zastávkách nebo ve stanech. Tato cesta byla začátek všeho, co následovalo.

Tři měsíce na to jsme seděli v hospodě a přemýšleli, kam pojedeme příště. Hodně jsme toho vypili. Po několika pivích kamarád prohlásil: „Já bych jel na Island!“ Tak jo, řekl jsem si! Bylo to spontánní rozhodnutí. Za další týden jsme se sešli znovu, začali plánovat a nakonec opravdu vycestovali. Bylo to strašné. Jeli jsme jenom se stanem, bez žádného doprovodu a s minimem financí. Po dvoudenní plavbě trajektem jsme vystoupili na Islandu. Všichni nás strašili, že tam bude hnusně, ale bylo krásně. Dvacet stupňů, foukal teplý vítr z oceánu a my byli jen v triku.

Idyla skončila, když jsme jeli do prvního kopce. Měl 700 výškových metrů. Na handbike jsme naložili 30–40 kg. Kluci mi museli do kopce občas pomáhat. Během hodiny začalo foukat, pršet, sněžit, teplota klesla na pět stupňů a všude kolem byl sníh. Říkal jsem si, že jestli přežiju tohle, přežiju snad všechno. Jenže takhle to bylo pořád. Pršelo, chvíli bylo hezky, pak zase pršelo. Kupovali jsme jen to nejlevnější jídlo a ne moc, abychom s sebou netahalí zbytečně moc věcí. Potřebovali jsme ušetřit peníze, abychom nemuseli tolik jídla vozit s sebou. Objevili jsme kouzlo kontejnerů u supermarketů! Někdy jsme vylovili poklad – neotevřené nápoje, melouny, ovoce nebo sušenky. Bylo to skvělé. Na Islandu jsme strávili 44 dní. Byla to má nejdelší a nekrásnější cesta, ale také nejnáročnější. Psychicky to bylo těžké, ale stálo to za to.

O takovém počasí se říká, že by ani psa nevyhnal. Jak jsi to zvládl?

Toužil jsem po dobrodružství. To mě lákalo. Nepřemýšlel jsem nad tím, jestli to bude náročné. Denně jsme byli na kole 16 hodin. Na kole jsme jedli a občas i spali. Večer mě kluci hodili do stanu a zabalili do spacáku. Dvě hodiny jsem se zahříval, abych se dostal do přijatelné pohody a mohl usnout. Ráno jsme sbalili stany, nasnídali se, sedli na kolo

a jeli dál. Ze všeho nejvíce mě baví samotná jízda. Kluci byli uneseni z přírody a dění kolem, ale mně se nejvíc líbila jízda samotná. Jízdou jsem se zahříval, jízda pro mě byla meditace, ze které mě nic nevyrušovalo. Kdyby se mě po pěti hodinách někdo zeptal, nad čím jsem přemýšlel, řekl bych, že nevím. Při jízdě se mi v hlavě honila spousta myšlenek, které přicházely a zase odcházely.

Co sis z Islandu přivezl domů?

Když jsem přijel domů, přemýšlel jsem o tom. Došlo mi, že jsem získal větší sebevědomí. Tím, že jsem něco dokázal. Začal jsem jinak přemýšlet o sobě samém. Nevrátil jsem se jako vozíčkář, ale jako normální člověk. Problém vozíčkářů někdy bývá, že jsou vozíčkáři i v hlavě. Mám pocit, že jsem díky těmto cestám z toho vnímání sebe sama vybruslil. Začal jsem přemýšlet o životě jinak. Chci mít partnerku, chci mít děti, chci pracovat, chci cestovat, chci studovat. Nechtěl jsem být zavřený doma na sociálních dávkách. Chtěl jsem začít vydělávat peníze a něco vracet státu, když se o mě tak hezky postaral.

Islandem tvé dobrodružství s handbikem neskončilo. Jaké expedice následovaly?

Pak byl Izrael, Palestina, Maroko, Írán. To bylo úplně něco jiného. To jsme jeli v poušti, v ohromném horku, kde jsme řešili zase jiné problémy. Když jsme přijeli do Palestiny, poznali jsme arabský svět. Z lidí jsme neměli strach, ale respekt určitě ano. Jedna chudá rodina nás pozvala k sobě domů. V tom domě žilo dvacet lidí. Ke spánku nám nabídli tu nejlepší místnost v domě. Pohostili nás na úkor sebe. Vše udělali jen proto, aby pomohli třem klukům, kterým ani nerozuměli. Ta rodina totiž vůbec neuměla anglicky.

Měli jste nějaká pravidla, kterými jste se vyhnuli ponor- kovým nemocem a krizím?

Nejdůležitější je, aby člověk neměl závazky, které by mu bránily na měsíc vycestovat. Je potřeba mít kolem sebe lidi, kteří žijí do jisté míry volnomyšlenkářským životem. Důležité je, aby parta držela při sobě. V akci i na myšlenkové vlně. Podobný druh humoru dokáže v těžkostech velmi pomoci.

Zjistil jsem, že čím je cesta náročnější, tím lépe to funguje v partě. Když je dost jídla, tepla a máš vždycky kde přespát, začínáš potom řešit blbosti v hlavě. Takový luxus vlastně vůbec neprosplával expedici. Naše heslo bylo „Nebuť, neznáš bolest“. I když mě v hlavě spousta věcí štvala a říkal jsem si, už nemůžu, to nedám, nakonec jsem vždycky zatnul zuby a jelo se. Je důležité jít za limit toho, co si člověk myslí, že dokáže. To nás posouvá.

Jak vůbec plánuješ své expedice?

Vzniká to spontánně. Jak už jsem říkal, Island jsme naplánovali u piva. Izrael jsme si vymysleli už po dvou týdnech na Islandu, protože jsme chtěli i po návratu v ježdění pokračovat. Zvažovali jsme tři destinace: Vietnam, Írán a Izrael. Když jsme se ale autem vraceli z Islandu, v Německu na benzínce běžela zpráva o chemickém útoku v Sýrii a informace, že by z toho mohla být válka a že se v tom Írán nějak zajímá. Škrtili jsme Írán. Vietnam v době, kdy jsme tam chtěli jet, byl zase deštivý. Ten jsme škrtili také. Nakonec jsme našli letenky do Izraele za velmi slušnou cenu. Izrael zvítězil. Maroko vzniklo stejně. Našel jsem skvělou letenku. Všechno se to odvíjelo od ceny. Před cestou se nám podařilo sehnat nějaké sponzory, slevy na oblečení nebo stany. Plán cesty pak probíhá jednoduše. Zvolíme si směr, silnici, cíl a jedeme.

Získal jsi v průběhu expedic nějaké přátele?

Na každé cestě jsem potkal člověka, na kterého nikdy nezapomenu. Zejména ti, kteří nám nezištně pomohli, zůstanou v mém srdci navždycky. Uvedu příklad. Na Islandu se nám zlomila klika u handbiku a my neměli způsob, jak ji svařit. Zavolali jsme tedy jedinému dealerovi handbiků na Islandu. Shodou okolností zrovna prodal svůj první handbike jednomu vozíčkáři, který žil 4 km od místa, kde jsme se nacházeli. To bylo obrovské štěstí. Dal nám na něj číslo a my tomu vozíčkáři zavolali.

Byl překvapivě ochotný, řekl nám do telefonu: „Jasně, všechno zařídím. Já nejsem doma, ale přijede za vámi chlap s dodávkou. Doveze vám to, co potřebujete, a kolo vám spraví. Hotovo.“ Přijel chlap s dodávkou. Dovezl nás do dílny a svařil nám kliku. Zadarmo. Nic nechtěl. Tak jsme se sebrali a jeli přímo za tím vozíčkářem, abychom mu osobně poděkovali. Byl to padesátiletý chlapík, který na tom byl podobně jako já. Neměl na nás zrovna moc času. Nabídl nám, abychom se zatím projeli kolem jezera. On mezitím udělá večeři. Hodil nám klíčky od svého auta a ať jsme v sedm zpět, protože k večeři bude ovce. Když jsme se vrátili, pohostil nás a ubytoval. Druhý den jsme mu půjčili náš handbike, aby se projel. Byl šťastný, že si to vyzkoušel.

Když už jsme chtěli odjet a pokračovat v naší cestě, přemlouval nás, ať u něj ještě spíme a v noci s ním jdeme na ryby. My ale neměli čas dál zůstat, protože jsme se zdrželi opravou. Nakonec jsme se domluvili a dopadlo to nejlépe, jak mohlo. Druhý den jsme pokračovali v cestě. Ujeli jsme 40 km. On pro nás ale večer přijel a vrátil se s námi zpět na jezero, kde jsme celou noc strávili s ním na lodi. Druhý den nás odvezl zase tam, odkud nás vyzvedl. K tomu nám dal ještě svůj telefon s islandským číslem

a každé dva dny nám volal, aby zjistil, jak se nám daří a jaké máme počasí. Řekl třeba: „Kluci, kde jste?“ Když jsme mu uvedli místo, volal nám za chvíli znovu: „Za 20 km bude po pravé straně restaurace. Běžte dovnitř, máte tam objednané jídlo.“ Pomohl nám v průběhu cesty ještě několikrát. Když jsme píchli, sehnal nám na dálku pomoc. Úžasný člověk.

Když jsme v Izraeli přijeli do Jeruzaléma na trh, přišla za námi nějaká slečna. Trochu pajdala. Divila se, že máme tak naložené handbiky. Dali jsme se do řeči a dopadlo to tak, že s námi v Jeruzalémě strávila tři dny. Krásně jsme si povídali a v krátké době jsme o sobě věděli spoustu věcí.

V Maroku také. Začalo hodně sněžit. Zůstali jsme uvězněni v nějaké hospodě, odkud jsme se nemohli vydat na žádnou stranu. Bohužel v té hospodě chtěli za nocleh strašně moc peněz. Byli tam i nějakí policisté, kteří nám nechťeli dovolit jet pryč. Hrozně jsme se tam s nimi hádali. Pak šel kolem nějaký pán, který se přiklonil na naši stranu a řekl: „Budete spát u mě! Ať se to těm policistům líbí, nebo ne!“ Tím to všechno ukončil a jelo se k němu. Nakonec jsme u něj strávili tři nebo čtyři noci, protože všude bylo hodně sněhu.

Máš nějaký cestovatelský sen, který by sis chtěl splnit?

V květnu se budu ženit. Naše svatební cesta bude pravděpodobně směřovat na Aljašku, kde bychom chtěli strávit jeden měsíc. Určitě si s sebou vezmu i kolo. Budeme podnikat nějaké menší výlety. Půjčíme si terénní auto, budeme jezdit po krajině a kolem jezer. Někde se vybalíme, koupíme sprej na medvědy, sekyrku už mám koupenou. Budeme přežívat volně v přírodě. Když uvidíme nějaký rozpadlý srub, tak ho využijeme. Těším se.

Zdá se, že handbike tě vrátil do života. Doporučuješ jízdu na handbiku také svým klientům?

Handbike je důležitý pro mě. Ať lidé dělají to, co chtějí dělat. Ať vyšívají, skládají muziku v počítači, hrají šachy nebo pracují. Ať se věnují tomu, co je baví, naplňuje a dává jim smysl.

Získal jsi při studiu na MUP nějaké nové přátele? Pomáhají ti spolužáci s něčím?

Poznal jsem několik opravdu zajímavých lidí a tím, že studuji dálkově, jsou někteří už zajatí novináři, kteří si dodělávají vzdělání. Čtu pak noviny a říkám si, moc pěkně to napsal ten můj spolužák. Pomoc při studiu probíhá asi podobně jako všude. Sdílíme informace z přednášek, z testů. Je to důležité, a když vidím některé snaživce, spíš mě to motivuje dělat víc.

Proč sis vybral Mediální studia a jaký předmět tě baví nejvíc?

Je to pro mě atraktivní obor. Snoubí se tam kreativita s mediální praxí a mou oblíbenou psychologií. Vlastně jsem o jiném oboru ani nepřemýšlel.

Plánuješ vzdělání nějak využít v praxi?

Myslím, že už ho využívám.

Mgr. et Bc. Martin Hanibal

Zahájení studia: 2016 MS (2005 VS, 2008 ESVS, 2013 MS Bc.)

Obor: Veřejná správa a Evropská studia a veřejná správa, Mediální studia

Povolání: student

Řekl o MUP:

„Já musím se studiem přestat, již se na mě vícero lidí kouká divně, zda jsem normální, že dobrovolně podstupuji zkoušky, psaní různých seminářek a závěrečných diplomových prací.“

„Ovládání počítače zrakem? Je to značně únavné až vysilující.“

Jsi legenda Školy bez bariér. Na Metropolitní univerzitě Praha studuješ od roku 2005. Postupně jsi absolvoval studia oborů Veřejná správa, Evropská studia a veřejná správa, Mediální studia. Na svém studentském kontě máš již několik akademických titulů. Zdá se, že jsi studijní typ. Bylo tomu tak vždy?

Bohužel ne! Jsem generace „Husákových dětí“, takže školní docházku jsem prožil za normalizace. Škola byla můj velký nepřítel, hlavně všechny ty „soudružky učitelky“.

Můj otec na vojně sloužil u tzv. černých baronů – PTP, takže je jasný můj postoj k režimu té doby. Cestu a lásku ke vzdělání mě otevřela právě MUP. Jsem velmi opožděný student.

Jak ses o Metropolitní univerzitě Praha dozvěděl?

V novinách Metro.

Škola bez bariér letos slaví 15. výročí. Jak bys popsal vývoj Školy bez bariér pohledem studenta, který na MUP strávil deset let?

Zažil jsem, že mě na vyučování v Dubečské nosili spolužáci do 3. patra na rukách. Někteří vyučující na nás vozíčkáře koukali jako na exoty. To všechno je naštěstí již minulostí.

V současnosti jsou ve všech budovách naší univerzity výtahy nebo plošiny a budovy jsou naprosto bezbariérové. Všichni vyučující berou ZTP studenty zcela normálně.

V průběhu studia jsi pro studenty s handicapem několik let organizoval akce pro vozičkáře. Jak si mám představit běžecské závody pro vozičkáře?

Šlo o sportovní akce „Závody na kolečkách – Black Bridge“ a bowlingový turnaj ve Štěrboholech, dále kulturní událost „Ples na kolečkách – Roztočme kola“. Také jsem pořádal výlety do pražské ZOO, kde nám procházku/projížděku zpříjemnil odborný výklad průvodce a svačinky na odpočívadlech. Tyto aktivity jsem pořádal s přáteli ze spolku Okolo, podporovala nás MUP, ale hlavně mi pomáhala moje maminka. Jen díky její podpoře jsem toho zvládl tolik organizovat. Byla to pěkná a prospěšná práce pro integraci zdravotně postižených osob.

V roce 2007 jsi obdržel cenu pro dobrovolníky Křesadlo. Čím sis ocenění vysloužil?

V rámci projektu „Tréninková pracoviště pro osoby ZTP“ jsem pracoval ve VF poliklinice při VFN Karlovo náměstí v Praze. V průběhu projektu jsem pomohl najít a zajistit zaměstnání přibližně asi 20 osobám. Po skončení projektu jsem na této pozici působil jako dobrovolník jednou týdně po dobu asi 7 let. V průběhu této služby mi byla cena udělena.

V knize si povídám také s Danielou Bláhovou, kterou jsi podle jejích slov přiměl k tomu, aby šla studovat na Metropolitní univerzitu Praha také. Kromě studia vás ovšem spojuje také fakt, že vás před lety zastihla právě roztroušená skleróza. Zatímco Daniela se může pohybovat na svém vozíku samostatně, zvládne lyžovat i řídit auto, ty jsi zcela závislý na pomoci druhých. Čím to je?

Ano, přímo Danielu jsem přinutil a takových obětí mám na svědomí mnoho! Roztroušená skleróza má několik forem, já mám tu drsnější.

Potiže máš nejen s pohybem, ale také s mluvou. Jaké komunikační prostředky při studiu využíváš?

Jak jsem již říkal, přístup ke studentům s postižením je u nás ve škole vynikající, a záleží jen na tom, jak se s konkrétním vyučujícím domluví. Buď mám ústní zkoušku, nebo mi je vytvořen test a já říkám správné odpovědi, dle nabídnutých možností. Musím říci, že jsem se nikdy nsetkal s žádným problémem.

Na studium se připravuji na svém školním počítači, ke kterému mám připojený oční senzor Tobii, díky němuž mohu ovládat PC jako každý jiný.

S mluvou mám po zápalu plic opravdu velké problémy, o to více musím trénovat dechová cvičení.

Ano, na rozdíl od ostatních studentů, s kterými jsem vedl rozhovory osobně, s tebou si povídám prostřednictvím elektronické korespondence. Přibliž mi prosím, jak program na ovládání počítače zrakem funguje?

Mám na obrazovce k dispozici několik na sobě nezávislých klávesnic a pod monitorem oční senzor. Před každým spuštěním PC se tzv. zakalibruji, to trvá cca minutu. Potom již mohu začít zrakem přejíždět jednotlivé ikony, chybovost je při správném zaměření minimální.

Co všechno je možné tímto způsobem na počítači provozovat?

Všechno! Já mám pouze tzv. *Poker vision*.

Jak dlouhou dobu v kuse jsi tímto způsobem schopen pracovat? Předpokládám, že práce oči unavuje.

Ano, je to značně únavné až vysilující. Ale hlavně, že tato možnost již v dnešní době je.

Mám velké štěstí, že žiji v době velkého rozvoje IT. Kdybych žil v dřívější době, to bych toho moc dělat nemohl. ☺

Jak obtížné je program získat?

Je to poměrně rychlé a jednoduché. V současné době se s rozvojem IT na trhu objevilo mnoho výhodných pomůcek k ovládnutí PC, tabletu nebo telefonu. Pokud zájemce chce státní příspěvek, musí si o něj zažádat na úřadu práce v místě svého trvalého bydliště. Tam si vyzvedne příslušný formulář, který si předvyplní a dojde za výrobcem či dodavatelem zařízení, který potřebné údaje doplní. Formulář odevzdá spolu se svou aktuální lékařskou zprávou na příslušném ÚP. Zde musí žádost schválit komise. Schválení trvá přibližně 3–6 měsíců. V dnešní době díky konkurenčnímu boji firmy nabízejí i bezplatné zastoupení a vše potřebné zajistí samy. Tuto možnost jsem využil já a schválení bylo za 2 měsíce. Úřad práce hradí z celkové částky výrobku myslím 85 %. A je to!

Využíváš nějaké další programy a technologie, které ti usnadňují život?

Ano, zvedací zařízení, které hlavně ulehčuje práci mým asistentům, nemusejí se s mojí maličností tahat.

Je až neuvěřitelné, jakým způsobem současné technologie usnadňují život lidem s handicapem. Dokážeš si svůj život představit bez technologií?

Ne, určitě bych žil méně kvalitní život. Jsem velmi rád, že tyto možnosti máme, a doufám, že půjdou ještě dále.

Mnoho vynálezů lidstvo zřejmě ještě čeká. Dokážeš odhadnout, jakým směrem se bude další technologický vývoj dále ubírat?

Promiň, ale nejsem Stephen Hawking.

Právě dokončuješ magisterský obor Mediální studia. Jaký obor si vybereš příště?

Já musím se studiem přestat. Již se na mě vícero lidí kouká divně, zda jsem normální, že dobrovolně podstupuji zkoušky, psaní různých seminářek a závěrečných diplomových prací. Nedokážou pochopit, že mě to baví a že mě vše nové zajímá. Nestudoval jsem na žádné jiné vysoké škole, takže nemám srovnání. U nás na MUP je prostě radost studovat. Chtěl bych zdůraznit, že opravdu velmi děkuji za to, že jsem tuto možnost měl!

Dobře si uvědomuji, že to je především zásluhou paní ředitelky Mgr. Benešové, která MUP doslova vybudovala na „zelené louce“ a umožnila nám lidem s tělesným postižením bezplatně se vzdělávat a rozvíjet. Já jsem z generace minulé, takže si dobře pamatuji, jak to tady za blahého socialismu vypadalo. Jsem z pražského Podolí, bydlel jsem přímo pod Vyšehradem, kam jsem si chodil hrát a jako větší jsem tam měl tréninky volejbalu. Proč se o tom tady zmiňuji? V těch letech jsem se se zdravotně postiženými setkával a vídal je pouze tam, neboť právě na Vyšehradě sídlí Jedličkův ústav. Systém se asi za osoby s postižením styděl... Praha byla totálně bariérová, na nových pražských sídlištích si jistě pamatujete poctivé socialistické obrubníky, takže maminky s kočárky si pěkně zaposilovaly a vozíčkáři se asi v té době „vznášeli“. O tom, že by mohli navštěvovat vysoké školy, kulturní nebo sportovní akce, ani nemluví. I kdyby byla vůle společnosti je začlenit, nebylo to prostě technicky možné.

Deset let studií bys pravděpodobně nezvládl absolvovat sám bez cizí pomoci. Kdo ti v průběhu studií nejvíce pomáhal?

Samozřejmě moje mamka, bez které by to nebylo vůbec možné. Ta bohužel předloni zemřela. Teprve nyní vidím,

jak je to těžké. A z týmu Školy bez bariér samozřejmě paní Mgr. Jaroslava Kněnická, která se o nás starala opravdu s mateřskou péčí.

Jak dlouho trvá zrakem na počítači napsat: „Milý Martine, děkuji Ti za rozhovor, přeji Ti vše dobré a těším se na naše další povídání.“?

73 vteřin. Také děkuji pěkně!

Antonín Braniš

Zahájení studia: 2017

Obor: Mediální studia

Povolání: student

Řekl o MUP:

„Vybral jsem si obor Mediální studia. Byl jsem přijat a obor mě baví. Rád bych zvládl alespoň bakalářské studium. To je můj první cíl.“

„V nemocnici mě ošetřoval primář na vozíku. Obdivoval jsem ho a chtěl být jako on: někam přijet a všem vyrazit dech.“

Toníku, jsi benjamínek mezi studenty Školy bez bariér. Úraz, při kterém sis zlomil krční páteř a ochrnl, se ti přihodil před dvěma lety. Veškeré dění kolem tvého úrazu máš jistě v čerstvé paměti. Co se stalo?

Je to zvláštní, ale dobu krátce před úrazem i krátce po něm mám ve vzpomínkách velmi mlhavě. Nevím přesně, co jsem celé léto, kdy se mi to stalo, dělal. Přihodilo se to na konci léta, když jsme jeli s kamarády a bratrance k vodě. Už nevím, jak se to všechno seběhlo, ale skočil jsem do vody a už nevyplaval. Cítil jsem náraz, po kterém jsem se nemohl dostat zpět nad hladinu. Jediné, co jsem zmohl, bylo škubat sebou.

Vybavuješ si, co bylo dál?

Vybavuji si jen strašný pocit topení. Nevěděl jsem, co se děje. Připadalo mi, že jsem pod vodou strašně dlouho. Cítil jsem, že mi dochází čas a pozvolna jsem se začal vnitřně smířovat s tím, že už nevyplavu. Nakonec jsem sebou škubnul ještě jednou a najednou mě vytáhli kluci. Jen tak tak jsem se udržel při vědomí. Nevím, zda je to pravda, ale prý jsem začal hned komunikovat. Kamarádům jsem říkal, že jsem ochrnl a ať zavolají záchranku. Dokázal jsem komunikovat, ale hýbat jsem se už nemohl. Jen rukama jsem plácal kolem sebe. Prsty, zápěstí ani ramena už mě neposlouchaly. Následně přijela sanitka. Pamatuji si

jen úvodní hlasy, pak jsem ztratil vědomí. I na dobu krátce po úraze mám mlhavé vzpomínky. Vůbec jsem nevěděl, kolik je a kde jsem. Hodně jsem spal, nemohl jsem sám dýchat, takže jsem byl přes tracheostomii připojený k dýchacímu přístroji. Nabíhaly mi různé halucinace a noční můry.

Jaký průběh ty halucinace měly?

Zdálo se mi, že na mě útočí různá strašidla a že mi zdravotníci v nemocnici provádí různé naschvály. Nenechali mě v klidu ležet, ale pořád se snažili mě dávat do sedu nebo různých nepříjemných poloh, kdy jsem byl skrčený s hlavou dolů. Necítil jsem bolest, spíš strach. Nevzpomínám si, zda mě ty noční můry budily, protože jsem nedokázal rozlišit, co byly sny a co skutečnost. Když to odlehčím, třeba si tam ze mě opravdu dělal někdo legraci a věšel mě hlavou dolů, nevím.

V jaké nemocnici jsi ležel?

Ležel jsem na JIP v Českých Budějovicích, ale ne příliš dlouho, asi týden nebo dva. Vybavuji si jen obrazy. Hezkou sestřičku třeba. Byl jsem vděčný za veškerou pomoc všech zdravotníků, pořád jsem všem děkoval a děkoval. Každým dnem se můj stav trochu zlepšil, mohl jsem být více hodin vzhůru a pomalu jsem začínal se cvičením. Nejprve mi jen míčkovali ruce, pak mi začali protahovat ruce i nohy. Také si vzpomínám, že na poslední dva večery před propuštěním mi dali na pokoj televizi, abych se nenudil. S dýchacím přístrojem mě přeložili do nemocnice Motol. Částečně jsem se snažil dýchat sám, ale pořád jsem nedokázal sám vykašlávat, takže mi museli odsávat hleny.

Uvědomoval sis, co se ti stalo?

Uvědomil jsem si, že nehýbu nohama, ale nechtěl jsem se vzdát té představy, že je to pouze dočasně. Přemýšlel

jsem, zda stihnu karetní turnaj, na který jsem byl přihlášený a který se měl konat v sobotu. Paradoxně jsem neřešil, že už nikdy nebudu chodit. Postupem času jsem si začal uvědomovat, že nohama nehýbu, ale přijímal jsem to docela s klidem. Podvědomě jsem doufal, že se to ještě zlepší, byl bych hodně rád, ale na druhou stranu jsem žádným depresím nepropadal. V nemocnici v Motole jsem dostal doktora, který mě uvedl do reality. Zatímco mi všichni říkali, že to bude dobrý, že to rozchodím, on mi natvrdo sdělil, že s tím počítat nemůžu. Podíval se do testů a řekl, že chodit nebudu, ale ruce bych částečně rozpochybovat mohl. Řekl to dost naostro, mně i mým rodičům. No, ale možná mi právě toto sdělení pomohlo. Ty domněnky jsem měl už předtím, ale jak mi je potvrdil doktor, mohl jsem se aspoň soustředit na zlepšování rukou.

Věděl jsi před úrazem, jaké následky obnáší zlomená páteř, nebo to pro tebe bylo něco zcela nového?

Věděl jsem, že po úraze páteře člověk obvykle nemůže chodit, ale to bylo všechno. Proto jsem se s tím, že chodit nebudu, vyrovnal celkem rychle. Netušil jsem ale, jaký je třeba rozdíl mezi kvadruplegikem a paraplegikem. Nevěděl jsem také, že takový úraz způsobuje různé problémy s vylučováním, čítím a podobně.

Je překvapivé, že ses s tím tak rychle srovnal. Lidé po úrazu páteře většinou dlouho věří, že to rozchodí. Tušil jsem, že to nerozchodím, podvědomě jsem sice trochu doufal, ale jen do té chvíle, než mi to doufání utnul doktor. Pak už jsem to bral jako hotovou věc. Na ARO jsem měl skvělé fyzioterapeutky, které se mnou cvičily ruce a také Vojtovu metodu.

Jaký jsi měl vztah k procedurám? Měl jsi chuť cvičit?

Jak kdy. Z pokroků jsem měl radost, ale na cvičení jsem se netěšil nikdy. Kdo byl někdy na ARO, tak ví, jak to tam

chodí. Přes noc je na oddělení světlo jako ve dne, ze zářivek a z blikajících přístrojů. Všude je hluk, ruch a pípání, takže se člověk moc nevyspí. Sice jsem dostával nějaké prášky na spaní, ale ty jsem později začal odmítat, protože jsem se bál, že na nich budu závislý. V noci jsem tedy moc nespal a pak jsem to chtěl dohánět. Když přišly fyzioterapeutky, musely mě nejprve probudit, aby se mnou mohly cvičit.

Ani malé pokroky ti nedávaly naději, že bys to mohl rozchodit?

Možná ano, ale byl to takový skrytý chtíč uvnitř mě. Hodně mě povzbuzovaly návštěvy, rodiče, kamarádi, kteří když viděli sebemenší pokrok, hned mě utvrzovali v tom, že to rozchodím. Po úraze jsem měl spasmy, což je taková mírná křeč do nohou. Když přišel spasmus, nohy se mi třeba samy skrčily nebo maličko vykoply. Jakmile to viděl někdo z návštěvy, hned říkal: „No vidíš, už hýbeš nohama, bude to dobré!“ A on to byl spasmus, který neměl s vědomým pohybem nic společného. Ale nebrečel jsem. Bral jsem to, jak to je.

Rehabilitoval jsi také na spinální jednotce v nemocnici Motol, kde tě přijal pan primář Jiří Kříž, který je sám na vozíku. Jaký jsi měl pocit, když tě přijel vyšetřovat vozíčkář?

Slyšel jsem o něm ještě před tím, než jsem nastoupil k němu na oddělení. Hned, jak se mi to stalo, moji rodiče začali zjišťovat veškeré informace a zařizovali mi všechny rehabilitační pobyty. Takže mi i řekli, že na spinální jednotce, kam půjdu, bude primář na vozíku. Když jsem ho viděl, tak to pro mě byla inspirace. Obdivoval jsem, že i na vozíku dokáže pracovat jako normální člověk. Říkal jsem si, že bych chtěl být jako on. Ne, že bych pracoval v nemocnici, ale že bych chtěl také takhle někam přijet

a všem vyrazit dech. Jinak nic konkrétního, co by mi řekl, si nevybavuji. Na vizitách nechával mluvit doktorky a můj případ řešili spíše v soukromí.

Jak vyšetřuje doktor na vozíku?

Jiří Kříž mě nevyšetřoval, ale pan Kolář ano. Hodně mi kontroloval nohy, asi kvůli těm spasmům. S rukama nic nedělal, ty měly více na starosti paní doktorka Háková a Hyšperská.

Učili tě na spinální jednotce také soběstačnosti?

Na začátku se mnou cvičili jen úchopy, nehýbal jsem prsty, a nevěděl jsem tedy, jak s nimi pracovat. Na ergoterapii používali různě dětské hry, korálky, kroužky, stavebnice a podobně. Musel jsem něco chytnout, někam přendat, s něčím si poradit. Přesuny jsem se učil až později. Sobě-stačnost začala oblékáním a základní hygienou.

Dokázal ses s nepohyblivými prsty sám najíst? Používal jsi nějakou ortézu?

Měl jsem jen pásek, do kterého se vkládal příbor, ale vždycky jsem ho u jídla celý zamazal. Pamatuji si, jak se mě jeden zdravotní asistent na ARO ptal, co plánuji se svým životem dělat, když nedokážu hýbat ani rukama, a jestli chci vůbec žít. Řekl jsem mu, že se chci aspoň sám najíst. Jestli se sám nenajím a nenapiji, tak takhle nebudu chtít žít. Pokud to ale dokáži, tak budu mít něco, co zvládnu sám, a půjde to. Najíst se sám pro mě bylo hodně důležité. Jakmile jsem se to naučil, odmítal jsem krmení a nechával si pomoci jen s nakrájením knedlíků, masa a tak.

V nemocnici je nepohyblivý člověk zcela odkázán na péči zdravotníků. Jak ses vyrovnával se zásahy do své intimity?

Zvládal jsem to velmi těžce. Je to pro mě obtížné téma. Bylo to složité, ale po třech týdnech jsem si trochu zvykl.

Studoval jsi v době úrazu nějakou školu?

Byl jsem čerstvě po maturitě, ale stihl jsem se ještě dostat na Zemědělskou univerzitu do Prahy, na Provozně agronomickou fakultu. Rodiče hned po úraze začali řešit přerušování studia. Po nějakém čase mě ale začali tlačit, abych se ke studiu vrátil a začal do školy dojíždět. Mně se ale nechtělo. Pořád jsem řešil svůj stav a škola mě nezajímala.

Bylo to na tebe moc rychlé?

Moc rychlé ne, byl jsem spíš obyčejně líný. Jsem líný od přírody, obecně mám tendence neřešit věci, které bych řešit měl. Na Zemědělskou univerzitu jsem se po roce pauzy vrátil, ale měl jsem problémy s dojížděním, protože jsem nedokázal řídit auto. Do školy jsem tedy moc nechodil, pak jsem ale sehnal jednu kamarádku, která tam jezdila také, a ta mi začala pomáhat. Vždycky mě vyzvedla, jeli jsme vlakem z Čelákovic do města, pak tramvaj a ještě autobusem až ke škole.

Po nějakém čase jsem začal vlakem jezdit sám. Někdo mi pomohl do soupravy v Čelákovících a v Praze na mě čekal zase někdo, kdo mi pomohl ven. Jednou jsem jel takhle sám na rande, nějací lidé mi na Masaryčce nabídli pomoc, ale jak mě špatně chytli, tak mě vyklopili na perón. Bylo tam dost lidí, takže jsem padal do měkkého. Smál jsem se, protože mi to přišlo zábavné, ale oni mě hned zvedli, narovnali a začali se mi moc omlouvat. Já byl vysmátý, uklidnil jsem je a pak šel na rande.

Předpokládám, že na rande s tou slečnou, která ti pomáhala při cestách do školy.

Ne, to nebyla ona. S přítelkyní jsem se seznámil na víkendovém pobytu pro čerstvé kvadruplegiky, kde byla jako

dobrovolnice, protože studovala fyzioterapii. Mimochodem byla to skvělá akce, kde jsme si mohli vyzkoušet různé sporty a spoustu zajímavých aktivit s instrukcemi zkušených vozičkářů a terapeutů.

Když jsme se bavili o ARO, mluvil jsi o nějakém karetním turnaji, na který jsi byl zaregistrovaný a který jsi nestihl. Víš, že se té hře intenzivně věnuješ dodnes. Mohl bys mi o ní něco říct?

Je to strategická hra *Magic: The Gathering*, kde proti sobě hrají nejčastěji dva hráči, každý má svůj balíček, který je složený z karet různých bytostí a kouzel. Každá karta v balíčku má svou schopnost, kterou hráč ve hře používá. Úkolem je sebrat soupeři jeho dvacet životů dřív, než je sebere on tobě. Je známá po celém světě a hraje se už hodně dlouho, v Americe od roku 1994. To je asi takový základ.

Když jsme byli s bratrem malí, dostali jsme tu hru od rodičů k Vánocům. Ani nevím, kde na ni přišli. Nejdřív jsme hráli doma, i když jsme pořádně neznali pravidla. Pak se to postupně začalo nabalovat. Naučili jsme se základy, začali to hrát ve škole a jezdit do Prahy dokupovat další karty. Naučil jsem to svého bratrance, s kterým jsme pak jednou měsíčně dělali turnaj v Čelákovících. Teď každých čtrnáct dní pravidelně jezdíme na turnaj do Prahy.

Čím tě tato hra tak okouzila?

Pro mě je okouzující v tom, že ty karty mají poměrně hezké fantasy obrázky. Vždycky jsem četl jenom fantasy a sci-fi. A tato hra je vytvořená přesně v tomto stylu. To je něco pro mě. Spousta lidí, když vidí obrázky, myslí si, že je to hra pro děti, ale to není pravda. V *Magic* je velmi důležité hodně přemýšlet a předvídat tahy soupeře. Žádná hra není stejná, pořád se objevují nové rozmanité herní situace. Když na turnaji odehrajou pět zápasů, vrátím se

domů úplně vyřízený, nechce se mi nad ničím přemýšlet, pustím si film a jdu spát.

Co ve hře rozhoduje?

Důležitá je kvalita balíčku. Není úplně nejlevnější mít dobrý balíček karet. Jeho kvalita ovšem není rozhodující faktor. Kvalitní karty je důležité také dobře kombinovat. Dobrý balíček, s kterým se může hráč postavit prakticky do jakékoli hry, stojí asi deset tisíc. Jsou různé formáty hry, v některých se hraje pouze s novými kartami, v některých pouze se staršími.

Dá se hraním *Magic: The Gathering* živit?

Živit se samotnou hrou možné je. Člověk musí mít štěstí a čas a musí objíždět velké turnaje po celé Evropě a co je nejtěžší, musí se mu dařit. My hrajeme menší turnaje, kde je startovné v rozsahu několika set. Na turnaji se sejde na dva tisíce hráčů. Vítěz je jen jeden, ale ceny získává několik desítek předních míst.

V Čelákovcích vedeš dokonce dětský kroužek *Magic: The Gathering*. Jak ses k tomu dostal?

S bratrancem jsme si řekli, že bychom mohli v Městském domě dětí a mládeže v Čelákovcích založit kroužek a učit hru i ostatní. Napadlo to konkrétně moji mamku, jejíž kamarádka tam pracovala. Ale hned jak jsme kroužek založili, stal se mi úraz, takže jsem nemohl pokračovat. Když jsem ležel na spinální jednotce a nemohl nic dělat, začal jsem hrát na internetu. Hodně jsem se té hře věnoval a snažil se v ní co nejvíce zlepšit. Když jsem se vrátil domů, začal jsem vést kroužek společně se dvěma kamarády. Kroužek je určený pro děti nad dvanáct let. Je potřeba umět alespoň trochu anglicky, protože karty nejsou převedené do češtiny. Měli jsme v kroužku děti, které to v životě nehrály, tak jsme je to museli nějakým způ-

sobem naučit. Dnes tvoří základnu kroužku asi osm kluků, kteří Magic znají a mohou hrát mezi sebou. My zkušenější s nimi sedíme, radíme jim a vysvětlujeme, co ještě neznají.

Úžasné. Dva roky po úraze, a už je z tebe učitel. Jaké jsou ale tvé hráčské ambice?

Jednou bych se chtěl hrou živit nebo se dostat na nějaký velký turnaj a uspět. Zatím hraji jen pro radost. Příští rok bych se rád zúčastnil nějakého většího turnaje v zahraničí. Chtěl bych letět do Stockholmu a do Liverpoolu.

Jak ses dostal k Metropolitní univerzitě Praha?

Přes Jirku Čelouda, který mi řekl i o Škole bez bariér. Zaujalo mě to tak, že jsem na MUP zavolal hned druhý den. Zrovna probíhalo prodloužené přijímací řízení. Přijímací zkoušky a pohovor jsem absolvoval hned následující týden. Vybral jsem si obor Mediální studia. Byl jsem přijat a obor mě baví. Rád bych zvládl alespoň bakalářské studium. To je můj první cíl. Dál nevím, protože nejsem tolik studijní typ. Zatím se mi ale studuje velmi dobře. Mám trochu problémy s pohybem rukou. Nějaké poznámky si píši na notebooku, ale většinu studijních materiálů získávám od spolužáků. Hodně čerpám z poslechu, jakmile přednášku slyším, informace ukládám do podvědomí a většinu věcí nezapomenu. Všichni profesori jsou profesionálové ve svých oborech. Když jsem se díval na jejich profily a všechno, co mají za sebou, byl jsem fascinovaný. Vědí, o čem mluví. Také je mi sympatické prostředí univerzity. V projektu Škola bez bariér potkávám spoustu lidí různých diagnóz, přístup je přátelský a pohodový. Ještě před úrazem jsem se chtěl hlásit na žurnalistiku. Jsem moc rád, že jsem se k podobnému oboru tak trochu vrátil.

Bc. Václav Uher

Zahájení studia: 2009

Obor: Mezinárodní vztahy a evropská studia

Povolání: organizátor sportovních a kulturních akcí pro handicapované, moderátor, autor knih Zalitý kaktus a Tak na život

Řekl o MUP:

„Metropolitní univerzita Praha jsou především lidé. Vše, co jsem díky ní prožil a získal já, dali mi lidé. Ať už to byli vyučující, dámy na studijním oddělení, správci sítě, spolužáci, recepční nebo uklízečky.“

Závěr

Ještě než vám poděkuji za pozornost a vy otočíte poslední stránku této knihy, dovoluťe pár slov.

Se studenty jsem si povídal v příjemném hluku syčících kávovarů a cinkajících podšálků pražských kaváren. Někdy bylo obtížné zbavit se vzájemného ostychu, jindy naše slova plynula jak řeka. Některé studenty jsem znal už před rozhovorem, jiné jsem viděl v kavárně poprvé. O některých jsem si mohl načíst veřejné informace a připravit si otázky, o jiných jsem nevěděl nic a dotazy musel pokládat spatra. Ať už to bylo tak nebo tak, každý člověk, s kterým jsem rozhovor vedl, ve mně vzbudil obdiv a přivedl mě k novému poznání. Mluvili jsme o životě, věcně o povoláních a zájmech, s citem o prožitcích. Nerad bych obsah všech rozhovorů nyní hustil do nějaké jednotné nekonkrétní myšlenky. Ponechám raději na každém z vás, co si z četby této knížky odnesete.

V úvodu knihy jsem psal, že všechny rozhovory spojují tři prvky, tedy pohybové omezení, kladný vztah k životu a studium na Metropolitní univerzitě Praha. Dovolte mi na závěr přidat ještě jeden příběh, totiž ten svůj, kterým bych rád rozhovory doplnil a vyjádřil také svůj vztah ke Škole bez bariér Metropolitní univerzity Praha.

Když mi bylo sedmnáct let, spadl jsem ze stromu a zlomil si páteř. Ve víře v uzdravení jsem nejprve bojoval o život a následně dva roky cvičil v rehabilitačních ústavech. Když míra mého zotavení dosáhla možného a ukázalo se, že lepší už to nebude, přihlásil jsem se ke studiu na Obchodní akademii pro tělesně postižené v Janských Lázních. Tam se můj mladý život, poněkud bledý a otřesený, začal na-

plňovat novým příběhem. Postupně jsem začal chytat barvu, chodit na pivo, smát se na holky a tvořit.

Po maturitě jsem se z hor přesunul do Prahy. Zpočátku jsem v hlavním městě nebyl šťastný. Řidiči městských autobusů neradi vyklápěli plošiny, lidí bylo všude hodně, ale moji staří dobří přátelé z Krkonoš nikde.

V té době jsem se dozvěděl také o Metropolitní univerzitě Praha. Podal jsem si přihlášku, nejistě promluvil před komisí a ke svému potěšení byl přijat. Studování v programu Škola bez bariér jsem po třech letech zakončil náležitými zkouškami a získal titul bakalář. Největší radost měli rodiče, neboť by byli nikdy nevěřili, že můj život po úraze nabude takového úspěchu.

Dnes už žiji v Praze téměř deset let. Zdá se mi, že řidiči městských autobusů vyklápějí plošiny s o poznání větší vlídností, než tomu bylo kdysi. Po Praze potkávám mnoho lidí. Čím pomaleji jedu, tím více jich potkávám.

Vystřídal jsem tu řadu zaměstnání. V pracovních smlouvách bylo pod mým jménem uvedeno ledacos, grafik, správce databáze, webdesigner, informační referent, kulturní referent nebo moderátor. Pravdou ale je, že ať už mě smlouvy nazývaly jakkoli, já se vždy cítil svůj a slovy klasika „vším jsem byl rád“. Tak je to i s touto knihou. Když jsem byl před šesti měsíci Metropolitní univerzitou Praha osloven s tím, abych tuto knihu rozhovorů sepsal, netušil jsem, jak zajímavá práce mě čeká, co všechno v jejím průběhu prožiji a co získám.

Když Zdeněk Svěrák v Paláci Luxor křtil mou první humoristickou knihu Zalitý kaktus, pozval jsem na tuto událost významné osobnosti svého pourazového života. Přišel pan primář dětského ARO, který mi zachránil život v roce 2001. Přišla také zakladatelka Metropolitní univer-

zity Praha, paní ředitelka Mgr. Anna Benešová, která zase dala život Škole bez bariér v roce 2003.

Tehdy jsem si uvědomil, jak významní jsou v našem životě lidé. Tato kniha je o lidech, kteří svůj život neměli a nemají snadný, ale z nějakého neznámého důvodu žít umí. Žádný z nich by ovšem neobstál bez dalších lidí. I Škola bez bariér by bez lidí zůstala jen prázdným spojením tří slov. I Metropolitní univerzita Praha jsou lidé. Vše, co jsem díky ní prožil a získal já, mi dali lidé. Vzdělání, pracovní uplatnění, mnoho vztahů, historek a zkušeností. Ať už to byli vyučující, dámy na studijním oddělení, správci sítě, spolužáci, recepční nebo uklízečky.

Připijme si tedy na život těch, kdo jsou Škola bez bariér. Především na 335 studentů, kteří od roku 2003 v programu Škola bez bariér studovali nebo studují, a na všechny, kdo jakkoli přispěli k tomu, že Škola bez bariér v roce 2018 slaví patnáct let svého bytí. Děkujeme.

Tak na život!

Na vydání této knihy se podíleli ti, kteří umožňují svoji činností plnohodnotné začlenění osob se zdravotním postižením do běžného života. Děkujeme.

ALFA OFFICE Pro s.r.o., pan Václav Podroužek: „Pomáháme všem, kteří to potřebují. Dodáváme kancelářskou techniku, kterou mohou používat i studenti s handicapem.“

Příležitosti bez bariér s.r.o., pan Karel Rejman: „Zaměstnáváme již téměř 10 let kolegy se zdravotním postižením, kteří se účastní na projektech z oblasti personálních služeb, bezpečnosti práce a požární ochrany, recruitmentu či na revizích zařízení. Od založení firmy se snažíme nepracovat s našimi handicapy, ale s našimi silnými stránkami.“

COMPUTER HELP spol. s r.o., pan Pavel Trnka: „Zajišťujeme komplexní služby v oblasti IT i pro osoby se zdravotním postižením.“

ELEKTROSLUŽBY, pan Jan Myška: „Provádíme silové a datové elektroinstalace, vhodné i pro bezbariérové prostory.“

JASA s.r.o., pan Čestmír Šturma, pan Jaroslav Samec: „Zajišťujeme podlahové krytiny, povrchy a bezbariérové vrstvy vhodné pro osoby se zdravotním postižením, především vozíčkáře.“

MERICK s.r.o., pan Miroslav Hrabovský: „Vyrábíme a instalujeme bezbariérové posluchárny, odborné učebny ,na míru‘ podle potřeb studentů s handicapem.“

DECORATIVE SOLUTIONS
VEŠO-LAMINart

VEŠO-LAMINART s.r.o., pan Ing. Milan Hrapko: „Zařizujeme interiéry vhodné pro osoby se zdravotním postižením.“

VysokeSkoly.cz, pan Jiří Ziegler: „Portál VysokeSkoly.cz je nejnavštěvovanějším portálem s tradicí od roku 2000, který poskytuje komplexní informace o výběru a studiu na vysokých školách, a to jak pro studenty zdravé, tak pro handicapované.“

VILA ADVOKÁT, JUDr. Pavel Novák: „Poskytujeme právní pomoc i osobám se zdravotním postižením. Nabízíme zaměstnání i osobám se zdravotním postižením.“

<i>Název</i>	<i>Tak na život</i>
<i>Autor</i>	<i>Václav Uher</i>
<i>Návrh obálky</i>	<i>David Konopáč</i>
<i>Jazyková korektura</i>	<i>Jakub Marek, Stanislava Zahálková</i>
<i>Zveřejněné fotografie</i>	<i>archiv Metropolitní univerzity Praha</i>
<i>Tisk</i>	<i>Powerprint, Brandejsovo nám. 1219, Praha 6</i>

První vydání, počet stran 176.

*Vydalo Metropolitan University Prague Press, Metropolitní univerzita
Praha, Dubečská 900/10, Praha 10.*

www.mup-press.cz

© Václav Uher, 2018

ISBN 978-80-87956-80-9